

Eva Selecká Mârza

A Középkori Lőcsei Könyvtár

Szeged, 1997.

TARTALOM

Bevezetés

A LŐCSEI KÖNYVGYŰJTEMÉNY HELYE A BATTHYÁNEUM ÁLLOMÁNYÁBAN

I. Gróf Batthyány Ignác megvásárolja a Középkori Lőcsei Könyvtárat

A Batthyáneum katalógusai és a szepességi eredetű könyvek történetének irodalma
Szepességi eredetű kódexek Szlovákiában, a budapesti könyvtárakban és a Batthyáneumban
Kéziratok
Ősnyomtatványok
Régi nyomtatványok

II. A középkori szepességi és lőcsei könyvgyűjtemények

Történelmi viszonyok
A 24 Szepességi Plébános Testvérületének könyvtára
A lőcsei Szent Jakab-templom könyvtára
A lőcsei Szent György kápolna könyvtára
A Szent Miklós és Szent Katalin oltár könyvei
A kórház kápolnájának könyvei
A lőcsei plébánia könyvtára
A lőcsei könyvtár
A lőcsei városfalakon kívüli Szent Erzsébet-templom könyvtára
Szepességi könyvtulajdonosok

A ma is meglévő kéziratok és nyomtatványok

Kéziratok jegyzéke
Lőcsei és speciális címke nélküli kódexek
Ősnyomtatványok jegyzéke
XVI-XVII. századi nyomtatványok jegyzéke
A Budapesten és Szlovákiában őrzött szepességi eredetű kéziratok és ősnyomtatványok jegyzéke

ELENCHUS LIBRORUM QUI IN BIBLIOTHECA ECCLESIAE LEUTSCHOVIENSIS SANCTI JACOBI REPERIUNTUR

Zusammenfassung

Eva Selecká Mârza: Leutschauer Mittelalterliche Bücherei. Szeged, 1997, Scriptum
/Aufsätze zur Lese-geschichte VII./

Bevezetés

A sorozatunk első füzetében megfogalmazott célokkal, a sorozat választott profiljával szembeesítve csaknem valamennyi füzet témájának kiválasztása magyarázatra szorul.

Legelőször is a választott időhatár, a korai újkor értelmezése, majd ennek az időhatárnak a betarthatósága. A jelenlegi dolgozat nagyobb részt a Mohács előtti időszakra vonatkozóan hordoz tanulságokat, ugyanakkor a dokumentumok egy része a XVIII. századból származik, abból az időszakból, amikor a Lőcsei Középkori Könyvtár utótörténetének legnagyobb fordulópontja érkezett el: Batthyány Ignác megvásárolta, és Gyulafehérvárra szállította a könyveket. Tervezett VIII. füzetünk egy XIX. századi forrást dolgoz fel, jóllehet a könyvtár (a szegedi alsóvárosi ferences bibliotéka) XV. századi alapítású, állománya pedig az első ismert katalógus elkészültéig (1852) és még kerek egy évszázadig ugyanazon a helyen volt, nagyobb veszteségek nélkül gyarapodott.

Meg kell indokolnunk ugyanakkor annak a jelenségnek a jogosultságát is, hogy egy alapvetően levéltári forrásokat feltáró kutatási program mentén elindított tanulmány-sorozat a possessor-bejegyzések tanulságait összegző elemzéseket, katalógusokat ad ki.

Harmadszor szót kell ejtenünk arról is, hogy a szomszéd országokban írt könyv-, könyvtár- és olvasmánytörténeti könyvek magyarul való megszólaltatásakor miért nem kérjük a szerzőket nézőpontjuk részbeni megváltoztatására, arra, hogy ne saját nemzetük, hanem a Kárpát-medence történetét írják.

Eva Selecká Mârza könyve - Stredoveká levocká kniznica. (Középkori Lőcsei Könyvtár). Martin, 1974. - kapcsán mindhárom eddigi probléma előkerült. A szerző a legkiválóbb szlovák szakemberektől tanulhatott, elsősorban Jozef Telgarsky volt a mestere, de ismerhette a szlovák filológia, könyvészet, könyvtudomány olyan nagy alakjait is, mint Július Sopko, vagy Imrih Kotvan. Házasságkötése után költözött Romániába, férje Jacob Mârza, a Batthyáneum igazgatója volt hosszú évekig. Az az érdeklődés tehát, amely egyetemista korában a Lőcséről Gyulafehérvárra került könyvanyag felé fordította figyelmét, sorsává vált és lehetőséggé: a helyszínen, korlátlan lehetőségek között dolgozhatott a könyvanyaggal. A lőcsei levéltári anyag találkozott az elszármazott kódexekkel és nyomtatványokkal, továbbá a gyulafehérvári kiegészítő forrásokkal. Könyvének magyar kiadása tehát nem csupán formálisan, humanista szóhasználattal „javított és átdolgozott kiadás”. A címléírasi, a besorolási szokásokon, amelyeket a szlovák szerző követ, nem változtattunk, kiegészítettük viszont néhány olyan hivatkozással, amelyet a nemzetközi gyakorlat megkövetel (IndAur, VD 16 stb.)

A tanulmány magyar változata a Kárpát-medence könyvkultúrájának egy nagyon fontos fejezetét mutatja be sajátos szepességi nézőpontból. Így jó kiegészítése annak a képnek, amelyet Jakó Zsigmond Batthyány Ignácról, a koncepciózus tudományszervezőről írt. Ugyanakkor talán joggal merül fel a kérdés, hogy a modern, pontos kézirat-, és ősnymtatvány-leírások után (Szentiványi Róbert, Július Sopko, Kulcsár Péter, Imrih Kotvan, Csapodi Csaba) miért kell ismét, egy másik csoportosításban katalógust kiadni. Egyrészt azért, mert ezeknél a szerzőknél Eva Mârza a helyszíni munka előnyeivel élve néhány részletben többet tud, ismeretei a könyvek mai állapotáról tájékoztatnak. Fontosabb azonban hangsúlyozni azt a tényt, hogy a kódexek és ősnymtatványok leírása, de legfőként a leírások csoportosítása az olvasmánytörténet, a könyvtárak keletkezése és használata szempontjából történt. A XVI-XVII. századi anyag ilyen bemutatása pedig eddig még nem történt meg.

Monok István

A LŐCSEI KÖNYVGYŰJTEMÉNY HELYE A BATTHYÁNEUM ÁLLOMÁNYÁBAN

I.

Gróf Batthyány Ignác megvásárolja a Középkori Lőcsei Könyvtárat

A Kárpát-medence könyvkultúrája történetének jelentős fejezetét alkotja a szepességi-lőcsei gyűjtemények keletkezése és fejlődése. A kódexek, később a nyomtatott, főleg liturgikus rendeltetésű könyvek gyűjtéséről a legrégebb értesülésünk 1273-ból, Muthmer prépostnak a Szepesi Káptalanban őrzött végrendeletéből származik. A középkori gyűjtemények alapját képező kézírásos könyvek részben a Kárpát-medencéből, de leginkább külföldről származtak.

A Középkori Lőcsei Könyvtár gazdag múlttal rendelkezik, több fejlődési szakaszon ment át, melyeket azonban nehéz volna időadatokkal pontosan elkülöníteni egymástól. Az *első időszakban* világi magánszemélyek tulajdonában vagy szepességi plébániákon keletkeztek kisebb gyűjtemények. Jól követhető a könyvek vándorlása egyik tulajdonostól a másikig. Külön említésre méltó az a jelenség, hogy gyakorta a könyvek a magánszemélyektől a plébániai könyvtárakba kerültek. A *következő időszakban*, a XVI. század elején, valószínűleg Johann Henckel lőcsei humanista közreműködésével sok magántulajdonban lévő, vagy plébániai könyvtár egy közgyűjteménybe került, melyet *Középkori Lőcsei Könyvtárnak* lehet nevezni. Ezt a könyvgyűjteményt a lőcsei Szent Jakab-templom egy arra a célra berendezett helyiségében tárolták, és a XVI. század folyamán is gyarapodott. A *harmadik fejlődési korszakban*, vagyis 1613-tól 1780-ig a könyvállományt ugyanitt őrizték. A könyvek használatáról nem maradtak fenn adatok, az állomány újabb kötetekkel nem szaporodott. A későbbiekre vonatkozólag sem maradtak fenn levéltári dokumentumok, ezért a Középkori Lőcsei Könyvtár történetének megírását célzó kísérletünk csak a szóban forgó szepességi eredetű könyvek exlibriseire, tulajdonosi bejegyzéseire és a lapjaikon található kézírásos feljegyzésekre támaszkodhat.

Az *utolsó fejlődési szakasz* a neves könyvbarátnak, gróf Batthyány Ignácnak, későbbi erdélyi római katolikus püspöknek a nevével függ szorosan össze. Batthyány Klobusiczky Péternek, a Szepesi Káptalan kanonokának közvetítésével kapcsolatba lépett a lőcsei városi tanáccsal, és felajánlotta a lőcsei Szent Jakab-templomban lévő könyvgyűjtemény megvételét.

Gróf Batthyány Ignácot (1741-1798) a magyar, a román és a szlovák történetírás mindmáig az ő nevét viselő jelentős kulturális intézmény alapítójaként tartja számon. Legfőbb életcélja egy újabbkori Athén létrehozása volt. Erdélyi püspökké való kinevezése után székhelyére, Gyulafehérvárra költözött. Ekkor elhatározta, hogy magas egyházi hivatalából folyó kötelességeinek teljesítése mellett egy olyan tudományos társaságot fog támogatni, melynek a tárgyi és a szellemi kultúra emlékeinek gyűjtése, megóvása és tanulmányozása lesz a feladata. A Batthyáneumban őrzött numizmatikai, természetrajzi, szakrális gyűjtemények, papi ornátusok, képek és más műtárgyak mindmáig fennmaradtak. Batthyány gyűjtőszenvédélye azonban főleg a könyvek megszerzésében mutatkozott meg. Sok könyvet Rómában töltött diákévei alatt vásárolt. Tájékozódását segítette, hogy VI. Pius pápától engedélye volt arra, hogy a vatikáni könyvtárban és levéltárban kutasson.

Tanulmányai végeztével első állomáshelye Esztergom lett, onnan Egerbe került, ott kezdett nagyobb mennyiségben könyveket vásárolni. Távoli helyekre is személyesen ment el könyvekért, így jutott el Szepesváraljára, Bártfára, Kassára, de más jelentősebb városokba is. Nagyarányú könyvszerzésre viszont csak erdélyi püspökké való kinevezése, azaz 1780 után kerülhetett sor. Gyűjteményeit Gyulafehérváron a II. József rendelete alapján megszüntetett trinitárius rend templomának épületében helyezte el, így jött létre a mai napig fennálló Batthyány Könyvtár. Erdélyben is vásárolt könyveket és Anton Christoph Migazzi bécsi bíborostól megvette annak nagy értékű, kódexekben gazdag könyvgyűjteményét is.

A könyvtár nemcsak Batthyány életében, hanem halála után is gyarapodott, 1824 körül az állomány 18.200 kötetnyi volt. Később elérte az 58.500 könyvtári egységet, ám ennek a mennyiségnek jelentős része 19. századi adományokból származik. A Batthyáneum ma a bukaresti Nemzeti Könyvtár (a volt Központi Állami Könyvtár) fiókintézete. Az állományban 1.268 kódex található. A legértékesebbek a *Codex Aureus*, a *Codex Burgundus*, de a *Missale Posoniense* és az 569 ősnymtatvány is felbecsülhetetlen értéket képvisel. A túlnyomó többséget a XVI-XIX. században nyomtatott 63.600 kötetnyi könyv alkotja. A könyvtárhoz levéltár is tartozik, melyben ugyan nincs meg a Középkori Lőcsei Könyvtárra vonatkozó levelezés, de megtalálható a lőcsei könyvtár katalógusának egy másolata, amely a Lőcséről Gyulafehérvárra való szállítás előtt készült.

A lőcsei katalógus egy példánya a lőcsei Állami Levéltárban is megvan, Boris Bálint közlésében nyomtatásban is megjelent. A lőcsei és gyulafehérvári másolatok szerint a Szent Jakab-templomból 412 tételben leírt könyvmennyiséget adtak el. Az egész lőcsei könyvállományt pontosan azonosítani nem tudtuk, mert csak külső formai jegyekre (a könyvek kötése és a gerincükön lévő lőcsei címke), vagy a kódexekben és ősnymtatványokban található tulajdonosi megjegyzésekre támaszkodhattunk.

A gyűjteményt a Gyulafehérvárra szállítás előtt a lőcsei városi tanács gondozta a Szent Jakab-templomban. Nem tudjuk, hogyan szerzett tudomást róluk Batthyány Ignác. Szerencsés körülmények folytán a lőcsei állami levéltárban fennmaradt azonban Batthyánnak és utódjának, Mártonffy Antalnak a lőcsei városi tanáccsal folytatott levelezése.

Batthyány Ignác első lépése után Lőcse országgyűlési képviselői kérték a városi tanács döntését. Ha a tanács a könyveket hajlandó eladni, ugyanezek a képviselők írásos meghatalmazást kértek a Batthyány püspökkel való szerződéskötésre, továbbá kérték a könyvek katalógusát és az eladási ár megállapítását. A lőcsei városi tanács megbízta négy tagját azzal, hogy lépjenek kapcsolatba a Szent Jakab-templom papjával. Krenn plébános 1790. augusztus 25-én benyújtotta a könyvek jegyzékét, melyet a tanács az említett képviselőkhez továbbított egy olyan engedély kíséretében, mely szerint a könyvtári állomány 2000 rénus forintért eladható. A megengedett alsó alkuhatár 1.500 forint volt. Az eladásból származó pénzbevételt a Szent Jakab-templom orgonájának javítására akarták fordítani.

1797-ben a könyvtár már nem volt Lőcsén, amit egy 1797-es dokumentum bizonyít. Ebben a lőcsei városi tanács képviselői Révay János szepesi püspöknél bepanaszolták Batthyány erdélyi püspököt, mert nem fizette meg a vásárolt könyvek árát. Nem tudjuk pontosan mikor és hogyan szállították el a könyveket Lőcséről Gyulafehérvárra. 1790 és 1797 között nincsenek erre vonatkozó adataink.

Az 1798. évből a lőcsei könyvgyűjtemény adásvételét illetően gazdagabb levélanyagot ismerünk. A lőcsei Állami Kerületi Levéltárban fennmaradt annak az iratnak a másolata, melyben a város ismételten követeli Batthyány püspöktől adóssága megfizetését. Batthyány panasszal válaszol. Hiányolja a 24 szepességi pap matrikuláját, mely szerepel a jegyzékben, és nem hajlandó fizetni addig, amíg a hiányzó könyvet meg nem kapja. A lőcsei könyvjegyzék

alapos tanulmányozása után megállapíthatjuk, hogy az általunk ismert példányon a 24 szepességi pap matrikulája nem szerepel. Másrészt ez a kódex a Batthyáneum állományában nem azonosítható.

1798 júliusában Batthyány Ignác meghalt, végrendeletében nem tett említést Lőcse városával szembeni adósságának törlesztéséről. 1799-ben a városi tanács panasszal élt Magyarország Helytartótanácsánál, mely az adósságnak bírósági úton való behajtását javasolta. Ezzel a problémával kapcsolatos levélanyag 1800-ból maradt fenn. A legkésőbbi irat a lőcsei követelés teljesítésének határidejét 1800. szeptember 10-ében írja elő.

A lőcsei Állami Levéltárban a lőcsei könyvgyűjtemény adásvételére vonatkozó további okmányok nem találhatók. Nem lehet tudni, hogyan oldódott meg a probléma. A legújabb kutatások alapján Jakó Zsigmond, aki tágabb összefüggésben a Batthyány püspöknek eladott lőcsei könyvtárról is tesz említést, valószínűtlennek tartja, hogy Lőcse városa nem kapta meg Gyulafehérvárról a neki járó pénzt, bár erről írásos bizonyíték nincs.

Manapság ennek a kétszáz éves pernek csak mint érdekes történelmi adatnak van jelentősége. Vele kapcsolatban kedvező fejlemény az, hogy a világon szétszóródott, vagy elveszett megannyi könyvtárral szemben ez megmaradt, ráadásul egészben és egy helyen.

A Batthyáneum katalógusai és a szepességi eredetű könyvek történetének irodalma

A Batthyáneum történelmi értékű könyvállományáról betűrendes cédulakatalógus tájékoztat. A könyvtárnak saját számítógépes rendszere mindezideig nincs, de az állomány jelentősebb része szerepel a bukaresti Kulturális Minisztérium központi számítógépes nyilvántartásában.

A Batthyáneum legrégebb katalógusát Cseresnyés Antal könyvtáros 1824-ben állította össze, az akkori állomány 18.200 kötet volt. A katalógus eredeti formájában (bekötött könyv) maradt fenn.

Beke Antal 1871-ben kiadta a könyvtárban található kéziratok jegyzékét. Beke listája az első nyomtatásban megjelent katalógus a Batthyáneum anyagairól. A kéziratok leírása rövidített formájú és nem teljes.

Még a 19. század közepén az eperjesi származású könyvtáros, a kódexek és régi nyomtatott könyvek szakértője, Csontos János a Batthyáneum 48 szepességi eredetű könyvét elemezte. Ismerte Beke „*Index manuscriptorum*”-át, ennek alapján azonosította a szepességi kódexeket.

Jozef Hradzsky Csontos eredményeiből indult ki. A szepességi könyvállomány problematikáját a 24 Szepességi Plébános Testvérsége történetének keretei között vizsgálta.

A régebbi szerzők közül a Batthyáneum könyvállományának legjobb ismerője Varjú Elemér volt. Megírta a Batthyáneum történetét, és a Magyar Könyvszemle számaiban részleges jegyzékeket közölt az állományából. Főleg a kódexek és az ősnymtatványok vonzották, az 1500 utáni nyomtatványokat csak érintőlegesen említi. Ő hívta fel a figyelmet a szepességi és lőcsei eredetű állományra is.

Szentiványi Róbert állította össze a kódexek legteljesebb katalógusát, *Catalogus concinnus librorum manuscriptorum Bibliothecae Batthyanyanae* címmel. A könyvek leírásában megjelölte eredetüket is, eredeti nyelven közölte a bejegyzések olvasatát, ezért kutatásaink első fázisában, vagyis magában a Batthyáneumban jó hasznát vettük.

Kulcsár Péter a Batthyáneum ősnymtatványainak speciális katalógusát állította össze, melyben Szentiványihoz hasonlóan feltüntette a könyvek eredetét is. Ezt a katalógust is felhasználtuk a ősnymtatványok elsődleges azonosításakor.

A szlovákiai szerzők közül is többen kutatták a Gyulafehérvárt található, a mai Szlovákia területéről származó, így a szepességi könyveket. Ám 1918 után először Jozef Macurek cseh szerző foglalkozott a cseh-szlovák-erdélyi történelmi kapcsolatokkal. 1920 körül meglátogatta a Batthyáneumot, és tanulmányában kiemelt néhány szepességi eredetű kódexet és nyomtatványt is. A felsorolt tételekről teljes leírást adott.

1953-ban Eugen Sabol jelentette meg az első szlovák nyelvű tanulmányt a Batthyáneumban lévő szepességi eredetű kódexekről. Összefoglalta a magyarul író szerzők eredményeit, többek között a Batthyáneumban őrzött kódexekről is.

A Batthyáneum kutatásának új szakasza kezdődött a Knižnica (Könyvtár) című folyóiratban annak a dokumentumnak megjelentetésével, amely annak idején a lőcsei könyvszállítmányt a Gyulafehérvárra vivő útján kísérte. Az eredeti lőcsei katalógus alapján Boris Bálent elemezte a Gyulafehérvárra került Középkori Lőcsei Könyvtár jelentőségét.

Alžbeta Güntherová és Ján Mišianik az illuminált kódexekkel és ősnymtatványokkal foglalkozott. Ján Mišianik a helyszínen tanulmányozta az anyagot, és egy Güntherovával közösen készített albumban közzétette a Batthyáneumban talált, illusztrált kötetek leírását.

Főleg a szlovákiai könyvtárak ősnymtatványait kutatta Imrich Kotvan is. Katalógusának első kötetében megemlíti a gyulafehérvári ősnymtatványokat, mint amelyek a mai Szlovákia területéről származnak. Második kötetének anyagát a Szlovákiához képest külföldi könyvtárakban gyűjtötte, kiadni azonban már nem volt ideje, ezt a művét lánya, Eva Frimmová fejezte be.

A középkorban a mai Szlovákia területén volt kéziratok képezik a „*Szlovák eredetű középkori latin kódexek Magyarországon és Romániában*” című katalógus törzsanyagát is. Július Sopko a Batthyáneum kézirateit nagy szakértelemmel dolgozta fel.

A fentebb említett művekhez csatoljuk saját munkánkat is, mely eredetileg 1971-ben szakdolgozatnak készült, és habár némely részei időhiány miatt gyengébbre sikerültek, 1975-ben Turócszentmártonban a Matica Slovenská kiadványaként nyomtatásban is megjelent.

A legutóbbi években Csapodi Csaba és Csapodiné Gárdonyi Klára külön sorozatban foglalták össze azokat az adataikat, amelyek az 1526 előtt a történelmi Magyarországon volt kódexekre és nyomtatott könyvekre vonatkoznak. Ez a bibliográfiai összefoglalás az eddigi ismereteket nem egészítette ki, az egyes kódexek és ősnymtatványok leírása a megelőző bibliográfiákkal összehasonlítva nagyon lerövidített, nem igazán informatív. Katalógusunkban ezért nem hivatkozunk erre a bibliográfiára is.

Szepességi eredetű kódexek Szlovákiában, a budapesti könyvtárakban és a Batthyáneumban

A középkori Szepességből származó könyvállomány példányai több állam számos könyvtárában találhatók. E példányok legtöbbször azonban nem állíthatjuk teljes biztonsággal, hogy a XVI. század elején Johann Henckel alapította lőcsei könyvtárból valók. Lehetséges, hogy olyan könyvek ezek, melyek annak ellenére, hogy a Batthyáneum lőcsei példányainak tipikus bejegyzéseit hordozzák („... domini Johannis Kesmargt”; „*Liber magistri Casparis Polirer ...*”; „*Liber frnitat. 24 plebanor.*”), mégsem a lőcsei Szent Jakab-templom könyvtárából valók, hanem sajátos körülmények folytán eredeti szepességi tulajdonosaik birtokában maradtak, vagy pedig tulajdonostól tulajdonosig vándorolva már a XVI. században elkerültek a Szepességből.

A mai Szlovákiában mindeddig csupán egyetlen olyan ősnymtatványt találtunk, amely a lőcsei Szent Jakab-templomban tárolt könyvekre jellemző bejegyzést őrzött meg számunkra.

Magyarországon, a budapesti könyvtárakban 5 kódexet és 3 ősnymtatványt őriznek: az Országos Széchényi Könyvtárban és az Egyetemi Könyvtárban. A szepességi provenienciájú ősnymtatványok szintén a Magyar Nemzeti Könyvtárban (OSZK) találhatóak. Lehetséges, hogy a szlovákiai vagy más állam területén található könyvtárakban, amelynek katalógusát még nem adták ki, előfordulnak még további szepességi példányok, de a Szent Jakab-templom könyveinek adásvételére vonatkozó dokumentumok ismeretében azt kell hinnünk, hogy az egész állomány a Batthyáneumba került.

A Batthyáneum könyvállományában nem lehetett minden egyes lőcsei kötetet azonosítani, mert nem jelölték meg mindegyiket szepességi exlibris-szel, vagy bejegyzéssel. A lőcsei gyűjteményt nem különálló speciális készletként vették állományba, amiként a Migazzi bíboros könyvtárát sem. A Batthyáneum pedig származás szerinti katalógussal mindezt nem rendelkezik. Néhány kötetet fordított irányú eljárással is próbáltunk azonosítani, az *Elenchus librorum*-tól a könyvtár betűrendes katalógusán át haladva, de ez sem vezetett eredményre. Az *Elenchus librorum* két helyen globálisan szól a könyvekről, de ez sem segített a probléma megoldásában.

A Batthyáneum lőcsei könyvtárának feldolgozásában elsősorban a kódexeket és inkunábulumokat vettük alapos vizsgálat alá. Érdekes eredményre jutottunk. A lőcsei könyvek gerincén nagyobb méretű címkét találtunk, rajta kézzel írott sorszámmal és rövidített címmel. Eme formális jegy segítségével jelentős számban sikerült meghatároznunk olyan kódexeket és inkunábulumokat, melyeket Szentiványi és Kulcsár nem tekintett szepességi eredetűnek. Ennek a ténynek a felfedezése nagyban hozzájárult ahhoz, hogy amint az katalógusunkból is kitűnik, XVI. és XVII. századi nyomtatványokat is azonosíthassunk. Az összes megmaradt címke szövegét egy és ugyanazon kéz írta. Néhány címke részben vagy teljesen le van szakadva, de mindnek ugyanolyan az alakja, így módon apró töredék is elegendő volt az adott könyv azonosításához. Némely kötetben, leginkább a kódexek első fedőlapján fekete tussal, középkori kézírással rajta van a könyv címe is.

Nem tudjuk, ki jelölte meg a lőcsei könyveket ezekkel a jellemző címkékkel, de az írásforma szerint feltételezhető, hogy a feliratok a XVIII. században kerültek rá a könyvekre. Talán a lőcseiek így jelölték meg az Erdélybe szállítandó köteteket.

Szólni kell a szepességi kötetek még egy külső ismertető jegyről, mégpedig a kötésről és annak díszítéséről. A könyvek kötésformájának rokonsága is segített a lőcsei könyvgyűjtemény azonosításában. A középkori, főleg kassai kódexek díszítéséről egyebek közt Július Sopko tesz említést. A szerző bebizonyította, hogy a kassai és lőcsei kódexek domonkos könyvkötők munkái.

A lőcsei könyvgyűjtemény azonosítását a Batthyáneum közzétett katalógusai és az ismert bejegyzéstípusok alapján, továbbá a tipikus külső jegyek összevetésével több munkafázisban végeztük el.

A mi katalógusunkban használandó jegyzetek (rövidítések) kidolgozása után hozzákezdünk a felkutatott adatok (szerzők és könyvcímek), valamint az eredeti lőcsei katalógus, vagyis az *Elenchus librorum* összehasonlításához.

Az *Elenchus librorum* 412 tételt említ, ebből 158 kézírásos mű, 254 pedig ősnymtatvány vagy régi nyomtatvány. A katalógus elemzésének eredménye 53, rövidített címmel feltüntetett kódex, 105-nek viszont nincs feltüntetve a címe. A nyomtatványok közül 201 cím szerepel, melyekhez még egy olyan ősnymtatvány is tartozik, melyet részletezés nélkül 52 luteránus

könyvvvel együtt említenek („*Habentur et Libri Lutheranici 52*”). Nyilvánvaló, hogy sok könyvet azokból, melyeket a mi kézirat- és ősnymtatvány-katalógusunk tartalmaz, nem lehet összehasonlítani az *Elenchus librorum*-mal. Az eredmény mégis az *Elenchus librorum*-ban 176 olyan tétel, mely megegyezik a Batthyáneum jelzeteivel, vagyis a *Középkori Lőcsei Könyvtár* köteteivel.

A Lőcsén és a Gyulafehérvárt őrzött *Elenchus librorum* lényegében egyforma. A XVIII. század második feléhez képest jól kidolgozott katalógus. A címében megnevezték a könyvtárat, amelynek állományát összeírták („*Bibliotheca Ecclesiae Leutschoviensis S. Jacobi ...*”), de az összeírás céljára nincs utalás. Az egyes könyvek leírása meglehetősen összefoglaló, többnyire a szerző nevét (rövidítve), a mű címét (szintén rövidítve), a kötet megjelenési adatait: a kiadás helyét és évét (néha hibásan) tartalmazza. A nyomtatványok között néhány kézirat is felbukkant. Az ősnymtatványok és a régi nyomtatványok fejezetekbe vannak sorolva, A-tól F-ig jelölt csoportokban, a további könyvek szaktudományok szerint vannak csoportosítva (*Canonistica, Theologi, Scripturistae et sancti Patres ac alii Morales, Philosophi, Medici, Rhetores, Poetae et Grammatici cum Historicis*). Az *Ex Manuscriptis* felíratú fejezetben a szerző neve és a mű címe szerepel, néha az évszám vagy a formátum, ritkábban a könyvlapok anyaga. Néha az írnok nevét is feltüntették. Bár a katalógus összeállítója nem volt mindig következetes, az innen nyert információk sokat segítettek a lőcsei katalógus és a Batthyáneum könyveinek összehasonlításában.

A katalógus végén néhány XIII-XVIII. századi történelmi adat található. A legutolsó feljegyzés 1739-re vonatkozik, amikor is Lőcsén kolerajárvány tört ki. Az utolsó helyen a 412-es számjegy szerepel, vagyis ennyi a katalógusba foglalt könyvek száma. A Szent Jakab-templom könyvtárhelyiségéből ide másolták a lőcsei plébánosok neveit, melyeknek listáját ott ma is látni lehet, mivel a helyiség eredeti állapotában máig fennáll.

Kéziratok

A lőcsei könyvtár kéziratai a Batthyáneum kéziratállományának egynyolcad részét teszik ki. A kódexeket, az ősnymtatványokat és más értékes ritkaságokat egy speciálisan kiképzett trezorban tárolják. Amint már említettük, a lőcsei kéziratok nincsenek elkülönítve az állomány egészétől. Többnyire csak formátumuk alapján kerültek valamilyen csoportba.

A kéziratos állomány első átvizsgálásakor Szentiványi katalógusát követve 63 olyan kötetről nyertünk értesülést, melyekben szepességi tulajdonosuk neve szerepel. Ezekhez sorolható 53 kötet, melyeket a Batthyáneum állományának közvetlen átvizsgálásakor azonosítottunk. Ebben a könyvgerinceken lévő tipikus lőcsei címkék és a könyvek kötésmódja volt segítségünkre. Ezeken az utóbbi csoportba tartozó kódexeken is rajta vannak a szepességi tulajdonosok bejegyzései.

A kutatás tehát 116, a Középkori Lőcsei Könyvtárból származó kódex azonosítását eredményezte. Az *Elenchus librorum*-ban szereplő 158-nak tehát több mint kétharmadát sikerült azonosítanunk. A feltárt és a mi katalógusunkba foglalt kódexek közül 90-en található meg a lőcsei címke *N* sorszámmal. Néhány lőcsei címke töredékes és olvashatatlan, ezeket nem számítottuk bele az összlétszámba.

A mi katalógusunkba foglalt 116 kódex közül 49-et tudtunk az *Elenchus librorum*-mal szembesíteni. Ezeket mostani katalógusunkban **LM** (ex manuscriptis) és **L** (nyomtatványok és ősnymtatványok) betűkkel jelöljük. Az azonosított kódexek többsége, 43, az ex manuscriptis csoportba tartozik, a többi nyomtatott könyvek között szétszóródva található. Azok a kódexek

is, melyeket nem sikerült az *Elenchus librorum*-mal azonosítani, bizonyíthatóan szepességi eredetűek (lőcsei címke, kötésmód, szepességi bejegyzés).

A lőcsei kódexek feldolgozása közben nem végeztünk kodikológiai elemzést. A kódexeket rövidített formában írjuk le. Viszont felhívjuk a figyelmet az írnokokra, főleg azokra, akik a Kárpát-medencében vagy Csehországban dolgoztak, de a lengyel vagy német környezetből jöttekre is teszünk utalást. Az első csoporthoz tartozók közül érdemes kiemelni olyanokat, akik a Szepességben, vagy egyenesen Lőcsén működtek: Ambrosius Mock Szepesolasziból (9. szám), Caspar Lamprecht Késmárkról (50. szám), Cristoph Petschmessing Lőcséről (30. szám), Sigismundus Senfftleben Podolinból, aki nemcsak írnok volt, hanem egy állományunkban lévő latin-német szótár szerzője is (88. szám). A Szepesség szülötte az a Johannes de Kesmark, akinek autográfja a mostani katalógus 29. számú kötete. Művét elegánsan illuminált iniciálék díszítik.

A lőcsei kódexek a XIII-XVI. századból datálódnak, nagyjából a XIV-XV. században írták le őket. Az egyetlen későbbi keletű írás a XVIII. századból való, a mi katalógusunkban „*Synopsis rerum Scepusium saeculi XVI*” címmel szerepel (90. szám). Incipitje: „Liber seu registrum fraternitatis venerabilium dominorum viginti quatuor plebanorum regalium in Scepus in se continens recepta, data, exposita, acta, ac omnia facta eiusdem laudabilis fraternitatis ordinatum per honorabilem dominum Laurentium Hyldebrandi de Wogendrossel pro plebanum in Igló et seniore Fraternitatis cum suis consenioribus videlicet domino Valentino venerabili viro plebano in Váralja et domino Andreae de Odorino et domino Stephano de Palmorum ab anno dominice incarnationis 1520.” A mi példányunk másolat, és lehetséges, hogy éppen arról az úgynevezett *Matrikulár*ról van szó, melyet az első küldeményben a lőcseiek nem küldtek meg Batthyáynak. Erről a kötetről, mivel nincsenek benne bejegyzések, semmi érdemlegeset nem tudunk.

Művészi szempontból kódexeink díszítésükkel nem emelkednek ki, de azért akad köztük néhány értékes illuminált kötet.

Ösnyomtatványok

A Batthyáneum inkunábulumainak egyetlen nyomtatásban megjelent katalógusát Kulcsár Péter állította össze, amely azonban nem teljes. Az ösnyomtatványok első megközelítésekor ennek a katalógusnak geográfiai regiszteréből indultunk ki. 91 példányt azonosítottunk, azaz 75 könyvcímet, melyek némelyike 2-4 kötetet is jelent. A középkori, de a későbbi szokásnak is megfelelően, a 91 azonosított példány közül 19 kiadói vagy tulajdonosi kolligátum, melyekben egy vagy több hozzáadott mű van az alaplappal egybekötve. Ezek némelyike 1500 utáni nyomtatvány.

A Kulcsárnál nem szereplő ösnyomtatványok és kéziratok azonosításában a lőcsei címkék és a kötésmód volt segítségünkre. 24 könyvön találtunk épen maradt címkét, rajtuk számot, de találtunk olyan köteteket is, melyeken sérült és olvashatatlan címke van.

Az általunk azonosított és az *Elenchus librorum*-ban fellelhető könyvcímek összehasonlításának eredménye 78 megegyező cím volt. A lőcsei címkével, szepességi bejegyzéssel ellátott, vagy az *Elenchus librorum*-mal összevethető könyvek kölcsönösen kiegészítik egymást, egy olyan tömböt alkotnak, melyről biztonsággal állíthatjuk, hogy a Középkori Lőcsei Könyvtárból való.

A szepességi könyvgyűjtemények ösnyomtatványainak listája arról tanúskodik, hogy az akkori értelmiség, a szepességi papság széles körű kapcsolatokat tartott fenn Európával. A XV.

századi szepességi könyvtárakból csehországi nyomtatvány nem maradt fenn. Lengyelországból, Krakkóból származik egy nyomtatvány (185. szám, koll. 1.). Legnagyobb volt a behozatal Németországból és Olaszországból, nevezetesen Nürnbergből, Augsburgból, Kölnből, valamint Velencéből, Rómából és Milánóból. Bázélből és Lyonból két ősnymtatvány származik. Az exlibrisből vagy más bejegyzésekből csak ritkán derül ki, milyen úton jutott a Szepességbe a könyv. Johann Henckel megemlíti ugyanakkor, hogy Padovából és Bécsből hozatott könyveket.

Gyűjteményünk legrégebbi nyomtatványa az 1472-ben Augsburgban Günther Zainer által kiadott Isidorus Hispalensis *Etymologia*-ja (159. szám). 1473-ból való a Guido de Baysio szerzette *Rosarium decretorum* (Strasbourg, Johann Mentelin). A címdalán lévő metszet a pápát ábrázolja a bíborosok körében. Eugen Sabol rokonságot vél felfedezni a metszet és a XV. századi lőcsei táblafestmények között. 1500-ból több nyomtatvány is származik. Érdekes, hogy a szepességi papi és világi magánkönyvtárakban több volt a kódex, mint az ősnymtatvány, pedig a nyomtatott könyv az idő múlásával egyre olcsóbb lett. A fordulatot, tehát a nyomtatványok túlsúlyba kerülését először Johann Henckel könyvtárán figyelhetjük meg, aki könyveiben a beszerzés dátumául lőcsei káplánkodásának vagy nagyváradi működésének idejét jelölte meg.

Ősnymtatvány-gyűjteményünk díszített, illusztrált példányokban szegény. Piros, vagy kék nyomást, vagy néhány iniciálét találunk bennük. Legtöbbször ezek is színezetlenek maradtak.

Régi nyomtatványok

Mint már említettem, a szepességi papi és világi magánkönyvtárakat Johann Henckel a XVI. század elején Lőcsén a Szent Jakab-templomba, a hozzátartozó Szent György kápolna fölött erre a célra berendezett helyiségbe gyűjtötte össze. Ez a művelet valószínűleg hosszabb ideig tartott, de kezdetének és végének dátumát nem ismerjük. A középkori kódexek és ősnymtatványok mellett XVI. századi régi nyomtatványok is kerültek az így létrejött lőcsei könyvtárba.

Ebből a korszakból 68 kötetet tudtunk a Batthyáneum állományában azonosítani. 65 kötet a XVI. századból való, kettőn nincs évszám, és a XVII. századból csak egy nyomtatvány származik. Hét kötet ezek közül kolligátum.

A lőcsei könyvtár eme részének elemzése alapján megállapíthatjuk, hogy az ide tartozó könyvek legjavát a XVI. század első évtizedében adták ki, néhányat a XVI. század első felében, kettőt pedig a század második felében. A legrégebbiek Johann Henckel adományából származnak. A század első felében kiadott könyvekben gyakran felbukkan Georg Molner bejegyzése. Johann Henckel utolsó bejegyzésének dátuma 1519, de ő néhány példányon a saját tulajdonosi bejegyzését sem keltezte. Georg Molner saját bejegyzéseit nem datálta, viszont kellő információt nyújt könyveinek kiadási éve. A lőcsei könyvtár gyarapításának befejezéséről tanúskodnak az olyan bejegyzések, mint pl. „*Ex Bibliotheca Leutschoviensis liber iste est Anno 1565 die 21 Aprilis*” (216. szám); vagy „*Parochiae Leutschoviensis*” egy 1611-es kiadású nyomtatványon (234. szám).

A könyvtár akkor gyarapodott a legjobban, amikor Johann Henckel Lőcsén működött, bár lehetséges, hogy a könyvtár gyarapodását elköltözése után is a szívéen viselte. Nem tudjuk, hogy őutána ki gondozta a gyűjteményt, de annyi bizonyos, hogy az állomány gyarapodása a XVI. század végén megszűnt, és az 1611-es kiadású nyomtatvány (234. szám) csak esetleges szerzemény.

A Batthyáneum régi nyomtatványainak vizsgálatában csak a könyvgerinceken lévő lőcsei papírcímkéket vettük alapul, néhány esetben a lőcsei kötésmód volt a segítségünkre. A sajátos címkék, valamint a kódexekéhez és ősnymtatványokéhoz hasonló szepességi kötésmód alapján azonosított könyveken kívül még 40 régi nyomtatványt azonosítottunk az *Elenchus librorum* alapján. A nyomtatványok utolsó kategóriájába az olyanok sorolhatók, melyekben szepességi tulajdonostól származó bejegyzés található, és véletlenül bukkantunk rájuk a Batthyáneumban.

A XVI-XVII. századi Lőcsén volt nyomtatványok, az ősnymtatványokhoz hasonlóan, szintén Olaszországban, Németországban, Svájcban, esetenként Franciaországban vagy a Németalföldön jelentek meg, kiadásuk éve 1501 és 1611 közé esik. Az *Elenchus librorum*-ban még más XVII. századi nyomtatványok is szerepelnek, melyeket azonban a szepességi gyűjteményben nem találtunk. Figyelmet érdemel egy pergamenre nyomott kötet, melynek címe: *Rubrica Basiliensis Ecclesiae*. Gerincén ez a címke látható: *Rubrica Ecclesiae Leutschoviensis N 281* (245. szám). Ezt a misekönyvet ismeretlen nyomdász adta ki. A 179. oldalától kezdve kézzel van írva.

Külső megjelenésénél fogva tűnik fel 5 negyedréti könyv. Borításuk furcsamód meg van feketedve. Mindegyik Georg Molneré volt, bőrkötésük valószínűleg tűzvészben feketedett meg.

A Középkori Lőcsei Könyvtár nyelvi összetétele meglehetősen egysíkú, latin. Csak a régi nyomtatványok között található négy német nyelvű, evangélikus szellemiségű mű. Mind a négy Németországban jelent meg a XVI. század közepén (235., 237., 251., 252. szám). Az első három Georg Molner könyvtárából való. Molner humanista felkészültségére utal, hogy a könyvtár egyetlen görög nyelvvel kapcsolatos kötete, egy Gessner féle görög-latin lexikon is tőle került a gyűjteménybe (224. szám).

A gyulafehérvári Batthyáneumban őrzött Középkori Lőcsei Könyvtár, az anyagról a XVIII. század végén készített *Elenchus librorum*, ennek könyvkánonja, modern kifejezéssel szakrendje azt a benyomást kelti a XX. századi kutatóban, hogy a könyvtár fejlesztése és használata, használtatása tudatos tevékenység eredménye. A kódexek és ősnymtatványok hasonló kötésmódjára már Július Sopko is felhívta figyelmünket, de még a XVI. század elején történt könyvtári és könyvtárosi munkára is utalnak jelek. Például az, hogy sok kötet fedőlapjára gót basztard betűkkel ráírták a címet. Jelentős mozzanat e könyvgyűjtemény ápolásában az a gondosság, amellyel a Gyulafehérvárra való szállítást előkészítették (címkék és az *Elenchus librorum* összeállítása).

Munkánk következő részében a szepességi papi könyvtárak keletkezésével, tulajdonosaikkal, majd a kis bibliotékák egyesítőjével, Johann Henckellel, és az egybevont könyvtár történetének további alakulásával fogunk foglalkozni. E munkánkban elsősorban a tulajdonosi bejegyzésekből meríthető információkra fogunk támaszkodni.

II. A középkori szepességi és lőcsei könyvgyűjtemények

Történelmi viszonyok

Lőcse város története a XIII. század negyvenes éveiiig nyúlik vissza. Alapításától kezdve kiváltságos helyzetet élvezett a többi szepességi város között. A történeti adatok 24 szepességi várossal beszélnek, melyek városszövetséget alkottak. A szepességi városszövetség alapján 1248 után megalakulhatott a 24 Szepességi Plébános Testvérsége, a „*Fraternitas Plebanorum XXIV Civitatum Regalium Terrae Scepusiensis*”.

A szövetséges városok és plébániák névsora gyakran változott. Példaként az 1278-as állapotot ismertetjük:

1. Suburbium, Szepesváralja, Spišské Podhradie
2. Ewlenbach, Velbach, Ágostháza, Bystrany
3. Odoryn, Odorin, Szepesedelény, Odorin
4. Villa Nova, Neudorf, Szepesigló, Spišská Nová Ves
5. Villa Baldmar, Palmsdorf, Pálmafalu, Harichovce
6. Villa Ursy, Seperdorf, Illésfalva, Iliašovce
7. Vilguszdorf, Vikócz, Vlkovce
8. Sanctus Ladislaus, Donnerstmarkt, Csütörtökhely, Spišský Štvrtok
9. Villa Kabus, Kalbsdorf, Káposztafalu, Hrabušice
10. Villa Sweni, Schwabsdorf, Svabócz, Švábovce
11. Villa Theutonicalis, Deutschendorf, Poprád, Poprad
12. Vylka, Völk, Felka, Velka (Poprad)
13. Sanctus Georgius, Georgenberg, Szepesszombat, Spišská Sobota (Poprad)
14. Malompatak, Milynbach, Müllенbach, Mlynica
15. Lomnica, Grosslomnic, Nagylomnicz, Velká Lomnica
16. Villa Tsaac, Zsákócz, Žakovce
17. Villa Menhardi, Menhardsdorf, Ménhárd, Vrbov
18. Villa Poloni, Hunsdorf, Hunfalu, Huncovce
19. Bela, Szepesbéla, Spišská Belá
20. Lewbitza, Leubitz, Leibic, Lubica
21. Villa Durandi, Durlsdorf, Duránd, Tvarožna
22. Villa Ruskyn, Riessdorf, Ruszkin, Ruskinovce
23. Villa Latina, Walendorf, Szepesolaszi, Spišské Vlachy
24. Leutschovia, Leutschau, Lőcse, Levoca

A huszonnégy tagú szepesi városszövetséget érzékenyen érintette Zsigmond magyar király lépése, aki a szövetséget megcsonkítva 13 várost zálogba adott a lengyel királynak. A 24 plébános testvérsége nem szenvedett csorbát. Eredeti alapszabályzata alapján lényeges változás nélkül tovább működött a XIV. és XV. században. A Testvérséget jóindulatukról kiváltságlevelekkel biztosították a lengyel királyok még a XVI. században is.

A XIII. században a Szepességet a tatárok dúlták, majd XV. század harmincas éveiben a husziták szállták meg. Utóbbiak jelenléte nemcsak a lakosságra, hanem az egyházi körökre is hatott. A XVI. század elején itt is megjelent a reformáció: a Testvérség néhány papja elfordult hitétől és az új vallás szolgálatába állt. Ez a szellemi fordulat a könyvtárak anyagán is

me glátszik. Az *Elenchus librorum* így zárul: „*Libri Lutheranici 52 in diversis locis impressi*”. Nem tudtuk mindegyiket azonosítani, de az azonosított tételeket bevettük katalógusunk *Régi nyomtatványok* című fejezetébe.

A reformáció hatására a Testvérület kötelékei fellazultak, tevékenysége a XVI. század második felében egyre gyengült. Az 1674. évet szokás a 24 Szepességi Plébános Testvérülete teljes széthullása évének tekinteni.

A 24 Szepességi Plébános Testvérületének könyvtára

A szepességi parókiák könyvtárainak története szorosan összefügg a plébánosokkal, a templomokkal, a kápolnákkal és az oltárokkal. A régebbi irodalom a 24 szepességi paplak könyvvállományát a legjelentősebb könyvtárként tartja számon. Az általunk vizsgált könyvekben ilyen bejegyzések találhatók: „*Liber Fraternitatis XXIIIor plebanorum*”, „... *est fratrum XXIIIor plebanorum*”. Feltételezhető tehát, hogy ez a talán csak virtuális könyvtár volt a Johann Henckel által létrehozott Középkori Lőcsei Könyvtár alapja. Az eredeti könyvtárról kevés adat maradt fenn, leghitelesebbek a könyvlapokon látható jegyzetek. A tulajdonosi bejegyzések itt is lényeges és pótolhatatlan adatokat tartalmaznak.

A szepességi könyvtárról szóló legrégebbi feljegyzést *Muthmer* szepességi prépost 1273-as végrendeletében találjuk, amikor könyveit a Szepesi Káptalanra hagyta. Az ő bejegyzésével fennmaradt könyveket sajnos nem ismerünk. A Szepesi Káptalan könyvtárának azonban más a története, mint a szepességi papi könyvtáraké.

1405 után nincs említés a szepességi könyvtárakról. Csupán a XIV. századból való kódex, az *Anselmus Laonensis: Glossa in epistolas Sancti Pauli* ad értékelhető információt. A könyv gerincén lőcsei címke van, benne pedig ez a bejegyzés: „In hoc volumine Glosa ordinaria super epistolas ad Romanos, item super ambas ad Corinthios et fuerunt hec duo volumina, scilicet presens cum suo socio domini *Georgij plebani de Leubicz*, religionem intrantis et parochiam reliquentis. Qui hec duo volumina cum aliis pluribus in hanc librariam dedit. Que libraria pro tunc scilicet anno domini M^oCCCC quinto regitur a domino *Nicolao Fugisrecht*, predicto domino *Georgio* in prefata Leubicz canonice(!) substituto et a domino *Petro Herbord*, magistro capelle in Nova Villa ac domino *Nicolao Feestrip*, capelle beato *Georgij* martiris in Leucza servitore. Disponat deus ac dirigat sibi in laudem, gloriam et honorem. Bonum modum omnibus ab hiis quatuor prefatis personis prefatam(!) librorum congregacionem inchoantibus intenditur in hiis factis” (1. szám).

A feljegyzés írója tehát néhány sorban hírt ad a Testvérület könyvtárának létezéséről 1405-ben. Helyét nem közli, de tájékoztat arról, hogy a könyvtárban eme kettőn kívül (!) még sok más könyv is található. A könyvtárat négy szepesi pap gondozta, elsősorban *Georgius de Leubicz* és munkatársai: *Nicolaus Fugisrecht*, *Peter Herbord* és *Nicolaus Feestrip*, a lőcsei Szent György kápolna papja. Ez a korabeli feljegyzés azt bizonyítja, hogy a szepességi papok a művelődés terén együttműködtek és gondosan gyarapították könyvtáraikat.

A Testvérület könyvtárából a Középkori Lőcsei Könyvtárral együtt 11 kódex és 4 ősnymtatvány került a Batthyáneumba. További négy ősnymtatványról *Josef Hradsky* beszél. Ezek 1893-ban az iglói római katolikus templomban voltak, de nem tudjuk, mi lett a sorsuk.

A 24 Szepességi Plébános Testvérületének a Batthyáneumban lévő köteteiben az ismert, típuszerűen ismétlődő bejegyzésen kívül több magántulajdonos feljegyzését találjuk, olyanokét, akik könyveiket az egyesített könyvtárnak ajándékozták.

A boroszlói *Johannes Benedictus* két egyházi tartalmú kódexet adományozott a közös könyvtárnak (2. és 41. szám). Az egyik bejegyzése 1461-es datálású, tulajdonosa akkor pap volt Kassán. Ő írta be nevét ugyanabban az évben egy harmadik kódexbe is, amely azonban nem került a Testvérület könyvtárába. Ez a könyv egy bizonyos Johannes káplán közvetítésével 1518-ban került a lőcsei Szent Jakab-templom gyűjteményébe (25. szám).

Augustinus de Bartpha egy XV. századi kódexben fennmaradt bejegyzése szerint 1470-ben e kötetet odaajándékozta a Testvérületnek. Akkor Felkán volt plébános. A Batthyáneumban ez az egyetlen olyan könyv, amely az ő posszessor-bejegyzését őrzi (96. szám).

Mathaeus Waloch különböző szepesi településeken volt lelkész. Állományunkban három kötetben található az ő tulajdonosi bejegyzése: két ősnymtatványban és egy 1503-ban nyomtatott könyvben (123., 150., 200. számok). Az 1482-es pápai dekrétumokat ajándékozta 1513-ban a Testvérület könyvtárának. A másik két kötetet a lőcsei Szent Jakab-templomnak adta. Varjú Elemér feltételezi, hogy Waloch maga illuminálta saját könyveit.

A Testvérület tizenöt könyve közül csak négyről derül ki, melyik évben adományozták őket. Sajnos azon túl, hogy a könyvtárat 1405-ben már rendszeresen fejlesztették, egyebet nem tudunk a gyűjtemény történetéről.

Megjegyzésre érdemes még az, hogy a Testvérület könyvtárának helyéről Szentiványi Róbert így vélekedik: „*Liber fraternitatis XXIV. plebanorum (cuius bibliotheca asservabatur in capella Sancti Georgii in Lőcse).*” Tudott dolog, hogy a lőcsei Szent Jakab-templomban a Szent György kápolna fölött található az a helység, ahol a XVIII. században a Gyulafehérvárra szállítás előtt a Középkori Lőcsei Könyvtárat elhelyezték. A középkorban viszont mind a Szent György kápolnának, mind a Szent Jakab-templomnak megvolt a maga könyvgyűjteménye. Ezért ma nehéz megítélni Szentiványi közlésének helyességét.

A lőcsei Szent Jakab-templom könyvtára

Az „*Ecclesia sancti Jacobi in Levotscha*” birtokában volt a legnagyobb egyházi könyvtár a Szepességben. 26 könyvről (9 kódex, 13 inkunábulum és 4 egyéb régi nyomtatvány) tudjuk, hogy e gyűjteményhez tartozott. Ahogy más esetekben sem, így e könyvtár esetében sem tudjuk, melyik évben keletkezett ez a bibliotéka. 9 könyvön található évszám 1509-től 1518-ig, és a posszessor-bejegyzések a kötetek provenienciájáról, tehát az eredeti tulajdonosaikról is információkkal szolgálnak.

Petrus de Stolln és *Co. de Fossa*, ez a két név szerepel a Szent Jakab-templom kódexeinek egyikében (75. szám). Petrus de Stolln több kódex másolója volt.

Caspar Polirer magister jelentős szepességi pap volt. Gyűjteményéből 3 kódexet és 10 ősnymtatványt ismerünk. Ezek közül egyetlen kódex (62. szám) került a Szent Jakab-templom könyvtárába.

Sigismundus Senfftleben 3 könyvet birtokolt, mégpedig két kódexet (33., 88. szám) és egy ősnymtatványt (153. szám). A 33. számú kódexben és az ősnymtatványban található bejegyzés Johann Henckel keze írása. Sigismundus Senfftlebenről azt írja, hogy bécsi baccalaureatus és a lőcsei Szent Jakab-templom Szent György kápolnájában Szent Borbála oltárának káplánja volt. 1513-ban halt meg és az említett három könyvet a Szent Jakab-templom könyvtárára hagyta. A harmadik könyv egy latin-német szótár (88. szám), amely Sigismundus Senfftleben munkája. A szótár első tábláján belül egy 1467-es keltezésű lőcsei jegyzői okirat töredéke látható.

Benedictus de Lubice, baccalaureatus, rozsnyói plébános (†1514) tulajdonából került a Szent Jakab-templomba egy ősnymtatvány (162. szám). A templom tulajdonlását tanúsító bejegyzést Johann Henckel írta.

Sebastianus plebanus 1509-ben a Nicolaus de Lyra Biblia-kommentárja három kötetes Postillá-ját adományozta a Szent Jakab-templomnak (167. szám).

A következő két nevet az előzőekben is említettük a 24 Szepességi Plébános Testvérületének könyvtárával kapcsolatban:

A boroszlói *Johannes Benedictus* volt a 25. számú kódex tulajdonosa. 1461-ben szerezte be, 1518-ban a Szent Jakab-templom könyvtárának ajánlotta fel. Az előzőekben említett hárommal együtt összesen 4 kódexről tudunk tehát, amely valaha az ő birtokában volt.

Mathaeus Waloch 1511-ben egy három kötetes ősnymtatványt (Antonius Florentinus Summa theologica) ajándékozott a Szent Jakab-templomnak (123. szám). Eredetileg négy kötetes lehetett, de a Batthyáneumban csak hármát találtunk. Az ő ajándéka még egy 1503-as régi nyomtatvány is (Bernardinus de Bustis Rosarium sermonum első része; 200. szám).

Az eddig említett könyveken kívül a templom könyvtárában olyan kötetek is voltak, melyekbe az a tulajdonos nem írta bele a nevét, akitől közvetlenül ide került, hanem csak a templom tulajdonjegye olvasható bennük. Mivel több bejegyzést Johann Henckel a saját kezével írt, az eddigiekben is ezért állítottuk, hogy nagy része volt ennek a lőcsei könyvtárnak az építésében.

A lőcsei Szent György kápolna könyvtára

A Szent György kápolna a Szent Jakab-templom része. Fölötte van ma is az a könyvtárhelyiség, ahol a Középkori Lőcsei Könyvtár volt elhelyezve valószínűleg egészen a XVIII. század végéig. A könyvtárszoba falán máig fennmaradtak a lőcsei plébánosok nevei és néhány történelmi adat, melyeket az *Elenchus librorum* záradéka is említ. Sajnos ezek a feliratok magának a könyvtárnak a történetéről nem nyújtanak további információkat.

A kápolna tulajdonlását a következő típusú bejegyzés rögzítette: „*Liber capellae sancti Georgij*”. Mivel más olyan kápolnáról Lőcsén nem tudunk, amelynek ez időben könyvtára lett volna, azokat a könyveket, melyeknek bejegyzése kisebb-nagyobb eltérésekkel „... *pro capella in Levitscha*” ugyancsak mint a Szent György kápolna bibliotékájának részét tárgyaljuk. Az említett kétféle possesszor-bejegyzés a Batthyáneum 10 kódexében található meg, a legrégebbi 1439-ből datálódik.

A 103. számú kódex, mielőtt a Szent György kápolnába került volna, két személy tulajdonában volt: az egyik *Nicolaus Czipser* plébános, tőle kapta a könyvet *Augustinus*, a menhardsdorfi pap.

Johannes de Hijmesd kanonok, a Szent György kápolna rektora a maga kódexét (32. szám) 1492-es dátummal jelölte meg. Ha a kötetben található *Petrus Canonicus*-ra (1497) vonatkozó bejegyzés csak egy esemény feljegyzése, s ez a Petrus nem birtokolta a könyvet, akkor valószínűleg tőle Johannes de Hijmesd az a személy, akitől a kápolnába került ez könyv.

Nicolaus de Scettn, a kápolna prédikátora tulajdonában volt Nicolaus Gorranus Lukács-magyarázata (38. szám), mely a kápolna könyvtárába került.

A 47. számú Opera theologica kolligátum kötetben szereplő *Nothardus* (Nwthardus) azonosíthatatlan személy. Annyi bizonyos, hogy a kápolnába tőle került a kötet: „*Fuit Nwthardi et pertinet ad librariam in capella*”. Nothardusnak egyébként sok könyve került ugyanebbe a könyvtárba, legalábbis a 82. számú kódex bejegyzése szerint. Ezek azonban nem maradtak fenn.

Több más kötetben is találkozunk az említett típusbejegyzésekkel, amelyek a Szent György kápolna birtoklását jelzik. Ezekben többször is felbukkan a „*Libraria*” kifejezés. Ez a „*Libraria*” bejegyzés néhányszor a Szent György kápolnától függetlenül, önállóan is megjelenik. Miután ezen bejegyzések értelmezése a szövegösszefüggések alapján nem teljesen egyértelmű, a későbbiekben külön kitérünk (*A lőcsei könyvtár*) a kérdés megválaszolására.

A Szent Miklós és Szent Katalin oltár könyvei

A szépassági könyvtulajdonosok között a Szent Miklós és Szent Katalin oltára is megjelenik. Az „*Iste liber pertinet ad altare sanctorum Nicolai et Katherine in hospitalis*” szövegű bejegyzés kapcsán Július Sopko a lőcsei kórházi kápolnát emlegeti.

Az „*in hospitalis*” bejegyzéssel azonban olyan könyveket is jelölnek, melyekben nincs szó a Szent Miklós és Szent Katalin oltárral való összefüggésről. Elképzelhető tehát, hogy két különböző könyvgyűjteményről van szó.

Olyan kötetet, amelyben Szent Miklós és Szent Katalin nevét is konkrétan megemlítik, nyolcat találtunk (7 kódex és egy ősnymtatvány). A bejegyzések nagyon tömörek, és csupán egyetlen könyv származik magántulajdonostól. A már előbb említett *Nothardus* nevű személy a bejegyzés tanúsága szerint sok könyvet birtokolt, amelyek a „*capella*”-ba kerültek (valószínűleg a Szent György kápolnáról van szó). Két kódexben ma már nincs meg az oltár bejegyzése, létezéséről Szentiványi Róbert katalógusa tájékoztat (82., 107. szám).

A kórház kápolnájának könyvei

A Szent Jakab-templomhoz tartozott egy külön bejáratú kápolna, amely a leprásoké volt: *Sancta capella leprosum*. Ehhez kapcsolódott a kórház, melyet Lőcse gazdag polgárai tartottak fenn, szépassági és kassai működésének idején maga Johann Henckel is támogatta.

A kórházi könyvtár példányait, melyek jelölése „*Liber ecclesiae hospitalis*” (50., 93., 153. szám), „*Hospitalis*” (136. szám) később besorolták a Szent Jakab-templom könyvtárába. Erre példa ez az bejegyzés: „*Hospitalis vel Ecclesiae S. Jacobi ...*” (117. szám).

Ennek a könyvtárnak bejegyzése néhány változatban 11 kötetben fordul elő: 5 kódexen, 5 ősnymtatványon és egy régi nyomtatványon.

Ennek a könyvgyűjteménynek is megvoltak a maga adományozói. Egy liturgikus kódex (44. szám) Martinus Huter ajándéka, Valentinus Bleisz-é, a lőcsei Szent Lélek kórház papjáé pedig egy Jacobus de Voragine *Legenda aurea* kötet (24. szám).

A lőcsei plébánia könyvtára

Az „*Ecclesia Leutschoviensis*”, vagy „*Parochia Leutschoviensis*” bejegyzéssel a Batthyáneum 11 kötete van megjelölve: 1 kódex, 7 inkunábulum és 3 régi nyomtatvány. Sajnos egyik bejegyzés sem datált. Feltételezhető, hogy ez a 11 könyv volt a Johann Henckel

által alapított Középkori Lőcsei Könyvtár törzskészlete. A feltételezést megerősíti az, hogy az említett 11 kötet több előző tulajdonostól származik.

Három könyv a *24 Szepességi Plébános Testvérületének* gyűjteményéből került ide (150., 154., 156. szám), és „*Postea erat in possessione Ecclesiae Leutschoviensis*”. Két könyv eredeti tulajdonosa *Georg Molner* volt (137., 208. szám), *Caspar Polirer* egy ösnyomtatványt adományozott a lőcsei plébánia könyvtárának (126. szám). A szepesszombati pap, *Mathaeus Waloch* gyűjteményéből szintén egy ösnyomtatvány származik (150. szám), mely egy ideig a Testvérület könyvtárában is volt. *Johann Henckel*é volt az a kódex (35. szám), amelyre ezt írta: „... *postea Ecclesiae Leutschoviensis*”.

A lőcsei könyvtár

A lőcsei „*Bibliotheca*”, vagy „*Libraria*” három, közelebbi adatot nem tartalmazó bejegyzésben fordul elő, két kódexben és egy nyomtatványban (22., 48., 216. számok). Csak a nyomtatványon van évszám és *Georg Molner* bejegyzése is.

A „*Bibliotheca*” kifejezéssel más könyvgyűjtemények kapcsán is találkozunk, így a Szent Jakab-templom, a Szent György kápolna és a lőcsei plébánia bejegyzéseiben. Ma már nehéz eldönteni, hogy ez a bizonyos „*Libraria*” önálló könyvtár volt-e, vagy pedig az említett három könyvet más, nagyobb könyvegyüttesbe kell-e sorolni. Valószínű azonban, hogy nem külön bibliotékáról van szó.

A lőcsei városfalakon kívüli Szent Erzsébet-templom könyvtára

A Szent Erzsébet-templom Lőcse város falain kívül állt. Építésének évét nem ismerjük, csak azt tudjuk, hogy 1532-ben bontották le. A templom vagyona még a XVI. század elején elveszett. Lőcsén, majd később Gyulafehérváron a templom könyvei közül 5 kódex maradt meg. Ezek eredetileg szepességi lakosok tulajdonában voltak, és ajándékozás útján kerültek a Szent Erzsébet-templomba.

A legrégibb keletű bejegyzés 1440-ből való, amely arról tanúskodik, hogy a könyvet *Thomas* bakkalaureátus az iglói Szűz Mária-templomnak ajándékozta. Egy másik bejegyzés, melyet a szepesolaszi plébános, *Ambrosius* írt, ugyanezt a kódexet a lőcsei Szent Erzsébet-templomnak ajánlja (94. szám). *Ambrosius* plébánostól származik ugyanennek a könyvtárnak egy másik kódexe is (104. szám).

A lőcsei *Rubner család*é volt 2 kódex, melyeket a családtagok 1479-ben a Szent Erzsébet-templomnak ajándékoztak (98., 99. számok).

Egy bizonyos *József (Yoseph)* úr 1482-ben kódexét így ajánlotta fel: „... *ad ecclesiam sancte Elisabet extra muros Leutschaw*” (89. szám).

Szepességi könyvtulajdonosok

A Szepességben már a 15. század elején megfigyelhető könyvforgalmat a helyi értelmiség jelenléte tette lehetővé. A szepességi papok, magiszterek, bakkalaureátusok, egy vagy több könyvet is birtokoltak, így jöttek létre a szepesi plébániák könyvtárai. A Középkori Lőcsei Könyvtárról készített katalógusunkból, a templomoknak, kápolnáknak, oltároknak felajánlott könyvek számbavételéből az tűnik ki, hogy a könyvek a Szepességben lényegében egy fő

mozgásirányt követtek: magántulajdonból egyházi intézményekbe, onnan meg a lőcsei Szent Jakab-templomban egyesített könyvtárba vándoroltak.

Nincs szándékunkban felsorolni az átvizsgált könyvekben talált összes nevet. Ezt a népes listát olyan értelmiségiek nevei alkotják, akik egy vagy két könyvet mondhattak magukénak. Ők is részesei és alakítói a lőcsei és szepességi történelemnek, de legtöbbször csak annyit tudunk róluk, hogy könyveik voltak. Könyveiket saját templomukra vagy valamilyen nagyobb egyházi könyvtárra hagyták. Némelyikükről szóltunk már az eddigi fejezetekben, másokat a tulajdonosok névsorában és a katalógusban fogunk feltüntetni. Csak néhányukról, a legjelentősebbekről szólunk röviden.

A szepességi értelmiségiek és könyvbarátok közül a XV. század végén és a XVI. század elején első helyen említendő a humanista szellemiségű **Johann Henckel** (1481-1539). Igen tevékeny és mozgalmas életet élt. Lőcséről származott (némelyek szerint Szepescsütörtökről). Krakkóban tanult, majd 1507-ben Bécsben filozófiát hallgatott, aztán három évig jogot Padovában és Bolognában. Kánonjogból doktorált. Előbb Lőcsén, majd Kassán volt plébános, később archidiakónusként és kanonokként Nagyváradon működött. 1526 után Mária magyar királynő udvari papja volt, de reformációbarát nézetei miatt a királyi udvart el kellett hagynia.

Tanulmányai, majd tevékenysége alatt kora legjelentősebb értelmiségi egyéniségeivel tartott kapcsolatot. Baráti viszony fűzte Oláh Miklóshoz, levelezett Rotterdami Erasmussal, Philipp Melanchthonnal, kapcsolatban volt Martin Lutherrel is. Az egyház megreformálásának gondolatát elfogadta, bár ő maga haláláig katolikus maradt. Johann Henckel egész életét végigkísérték a könyvek. Némelyiket pártfogóitól kapta még fiatal korában, másokhoz öröklés útján jutott, de a legfontosabb az, hogy könyveket vásárolt az európai nyomdaközpontokból. Vásárlásai elárulják intellektuális érdeklődését élete különböző szakaszaiban.

Jakó Zsigmond Johann Henckel könyvtárának 93 darabját azonosította. A szerző szerint Henckel aláírásával megjelölt könyvek a Batthyáneumon kívül Kolozsváron, Budapesten és Gyöngyösön is vannak. A Középkori Lőcsei Könyvtárban és a mai Batthyáneumban 53 olyan kötet maradt meg, melyek az 1496 és 1519 közötti időszakból Johann Henckel bejegyzését őrzik. Ezekből négy kódex, 25 inkunábulum, 24 pedig korai XVI. századi nyomtatvány. Ezen túl még sok szepességi tulajdonostól származó könyvben látható Henckel kézírása.

Johann Henckel két forrásból gyarapította könyvtárát. *Pártfogóitól*, elsősorban Georg Lewdeschit szepességi paptól és Thurzó Zsigmond nagyváradai püspöktől kapott több kötetet, de legtöbb könyvét *vásárolta*. A vásárlás tényét tömören jelezte a könyvekben. Néha csak azt jegyezte föl, hol vette a könyvet, vagy mennyit fizetett érte. Henckel könyveit Krakkóban, Budán, Velencében, Padovában vette. Hangsúlyozni kell, hogy a bejegyzések formája elárulja, hogy Henckel tudta, milyen fontos a könyvek megjelölése. Bejegyzéseit legtöbbször a könyv első lapjaira írta, nevét pedig az utolsó nyomtatott oldalon is aláírta.

Tekintetbe véve Henckel műveltségét, érdeklődési körét, magánkönyvtárát, Lőcsén és környékén kifejtett hatását, a könyvekbe kézzel beírt feljegyzéseit, azt kell mondanunk, hogy minden bizonnyal ő szervezte és irányította a könyvek összegyűjtését a szepességi templomokból, plébániákról és más magántulajdonosoktól. Az ő irányításával gyűlt össze több mint 400 kötet a lőcsei Szent Jakab-templomban. Egészen bizonyos, hogy Henckel nem akarta hozzáférhetetlen tárolóba zárni a könyveket. Ellenkezőleg: sikerült létrehoznia az egyik első nyilvános könyvtárat. A lőcsei könyvtár nyilvánossága persze viszonylagos, de talán a több olvasót szolgálni akaró szándékról tanúskodnak azok a láncok is, melyek még ma is rajta vannak eme gyűjtemény kézírásos és más könyvein.

Johann Henckel halála után igen kevés új könyv került a lőcsei könyvtárba. A legutolsó beszerzések egyike valószínűleg a rotterdami Erasmus Pál kommentárjai a bázeli Johannes Frobenius 1521-es kiadásában (216. szám), mely eredetileg Georg Molneré volt. Később beírt bejegyzése viszont így tájékoztat: „*Ex Bibliotheca Leutschoviensi ... 1565 die 21 Aprilis*”. Clemens Klein 1613-as keletű bejegyzése (217. szám) szintén egyike az utolsónak a lőcsei könyvtárban. A könyvtár valószínűleg a XVI. században is, sőt talán még a XVII. század elején is működött, de használata fokozatosan háttérbe szorult, mígnem a XVIII. század második felében Batthyány Ignác újra fölfedezte.

Johann Henckel kora egyik legjelentősebb szervező egyénisége volt. Az írott szó iránti vonzalma egész szellemi tevékenységét végigkísérte, erőteljesen megnyilvánult abban a törekvésben, hogy a fontos könyvek mindig a keze ügyében legyenek, és rendkívüli módon abban az elhatározásában is, hogy a saját tulajdonú könyveit egy maga szervezte közös használatú könyvtárnak ajándékozta.

Henckel szellemi fejlődésére még diákévei alatt jó hatással volt Georg Lewdeschit szepességi kanonok, aki végrendeletében Henckelre hagyta könyveit és pénzt tanulmányai folytatására: „*Iste liber fuit legatus mihi Joanni Henckel per memoriae domino Georgium Lewdeschit ... anno domini 1496*” (185. szám). A Batthyáneumba a lőcsei könyvtárral Lewdeschitnek csak két könyve került: egy kódex (92. szám) és egy ősnymtatvány (185. szám).

Thurzó Zsigmond nagyvárad püspök volt a másik fontos személyiség, aki Johann Henckel életútját jelentősen befolyásolta. Pénzadományokon kívül Thurzó könyveket is adott Henckelnek. Ezekből 6 került a lőcsei könyvtárral Gyulafehérvárra. Az egyik bejegyzésében még hét kötetről van szó: „*Hec septem volumina Bartoli anno 1510 redeunte me Joannem Henckel ex Bononia per ... Sigismundum Thursonem ...*” (131. szám).

Georg Molner (Moller, Molitoris) szepességi humanista értelmiségi volt. Johann Henckelé után az ő könyvtáráról tudunk a legtöbbet. Lőcsén született, külföldi egyetemeken tanult, a Szepességben működött. 1528 és 1544 között ő volt a 24 Szepességi Plébános Testvérület seniora.

Georg Molner könyvei közül a Batthyaneumban 27 kötet található, köztük egy kódex, 7 inkunábulum és 19 XVI. századi nyomtatvány. Georg Molner nem keltezte bejegyzéseit, melyek egyébként is szűkszavúak: „*Georgii Molneri sum*”. Könyveinek általában első tulajdonosa volt, tőle került azután a kötet tovább más posszessorhoz. Csak 3 ősnymtatványról tudjuk, hogy más magánszemélytől szerezte. *Benedictus de Sancta Cruce*, szepesbélai plébános neve szerepel 1497-ből egy Valerius Maximus kötetben (191. szám). *Thomas de Monte Sancti Georgij* tulajdona volt egy beszédgyűjtemény, feltehetően tőle került Molnerhez (164. szám). Molner könyvtárának egy további ősnymtatványa a kassai domonkosoké volt előbb (Gergely pápa dekrétumai, 151. szám). Rotterdami Erasmus művéről már írtunk (216. szám). Érdekes, hogy egy másik kötet (217. szám) Georg Molnertől Clemens Kleinhez került, aki 1613-ban írta bele a nevét. Clemens Klein 1623-tól 1653-ig Strázsán volt plébános. A 24 Szepességi Plébános Testvérület seniora is volt.

Molner könyvtárában Martin Luther és Philipp Melanchthon művei is megtalálhatóak voltak, ami azt mutatja, hogy ez a lőcsei humanista is érdeklődött a reformáció eszméi iránt.

Caspar Polirernek szintén nagyobb könyvtára volt, amelynek anyagából 10 kötetet ismerünk. Azt, hogy Caspar Polirer lőcsei plébános volt, Johann Henckel feljegyzéséből tudjuk (119. szám). Polirer könyveiben más tulajdonos bejegyzésére nem bukkantunk, ami azt sejteti, hogy e köteteknek első tulajdonosa volt.

A lőcsei Szent Jakab-templom könyvtárának gyarapításában a XVI. század elején az összes többi szepességi könyvtulajdonos is részt vett, akik neveit ott látjuk a kéziratos és nyomtatott könyvekben. A középkorban a Szepesi Káptalannak is volt könyvtára. Ennek története viszont más úton haladt. A Batthyáneumban 2 kódex (31., 42. szám) őrzi Georg Kutkoviczius szepeskáptalani pap és kanonok nevét, bejegyzései 1604-ből és 1608-ból származnak.

A lőcsei könyvtár legrégebbi bejegyzését 1281-ben dátumozták (11. szám), de számunkra érdekesebb az az 1405-ben kelt feljegyzés (1. szám), amely a 24 Plébános Testvérületének nevében ki- és megnevezi a Testvérület könyvtárát gondozni hivatott személyeket. A legkésőbb feljegyzett év 1694 és 1697 (145., 182. szám), amikor is Balassi Mihály és Mátyás beírták nevüket egy Corpus Juris-ba, illetve Wernerus Rolewick egy könyvébe.

A Batthyáneumban őrzött Középkori Lőcsei Könyvtár azonosított kéziratos és nyomtatott könyvei, az egyes kötetek bejegyzéseiben szereplő nevek alapján kirajzolódott azoknak az embereknek a köre, akik a középkori Szepességben szerették és olvasták a könyveket. Megismertünk könyvtárosokat, a kultúra mecénásait, jelentős egyházi férfiakat, könyvadományozókat, könyvtáralapítókat és könyvtárszervezőket. Közös vonásuk a könyv szeretete. Katalógusunkban a jelentős, már ismert személyiségeken kívül olyan, még ismeretlen könyvbarátok nevei is felbukkannak, akikről azt sem tudjuk, hogyan jutottak értékes könyveikhez.

A kéziratok egy része helyi eredetű, másokat Lengyelországban, Csehországban vagy másutt írtak, és ott tanuló diákok másoltak le. Ismét mások más országokból származnak, és valószínűleg szintén szepességi diákok hozták őket haza, ami akkor a könyvellátás általános módszere volt. A külföldi tanulmányútra induló diákok látták el könyvvvel sokáig a Kárpát-medence olvasóit.

A lőcsei könyvtár ma is meglévő, 263 kötetet számláló összállományából 116 kódex azonosítása után biztosan állíthatjuk, hogy Lőcsén a középkorban nagy érdeklődés mutatkozott a könyvek iránt. Nem hisszük, hogy Gyulafehérváron a lőcsei kéziratok és ősnyomtatványok száma jelentősen bővülni fog, de mint ahogy már említettük, lehetséges, hogy a könyvtár további kutatása felszínre hoz még újabb XVI. és XVII. századi köteteket.

Végezetül ki kell emelni azt, hogy a - virtuális értelemben vett - Középkori Lőcsei Könyvtár a korabeli könyvtárak minden lényeges jegyét hordozza. Mindegyik könyvnek megvolt a maga sorsa. És a sors kegyes volt a lőcsei könyvtárhoz, mert törzsállománya íme ötszáz év után is itt van, egy helyen. A könyvek tartalmukkal, illusztrációikkal, metszeteikkel, kötésükkel, láncjaikkal, számozott címkéikkel, bejegyzéseikkel, másolóikkal egy igen becses egységet alkotnak, melyet joggal nevezhetünk **Középkori Lőcsei Könyvtárnak**.

A ma is meglévő kéziratok és nyomtatványok

Kéziratok jegyzéke

1 - R II 72 - N 49; LM 23

ANSELMUS LAONENSIS

Glossa in epistolas Sancti Pauli ad Romanos et Corinthios.

Papír, XIV. sz., 179 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Az első borítólapon: Georgius plebanus de Leubicz 1405-ös bejegyzése, melyben megemlíti a könyvtár, valószínűleg a 24 Szepesi Plébánia Testvérülete könyvtárának létezését és négy könyvtárost is megnevez: saját maga, Nicolaus Fugisrecht, Petrus Herbord és Nicolaus Feestrip.

Szentiványi 232; Cseresnyés I₅III 2; Hradzsky pag. 106-107, 1; Macurek 34; Varjú 62; Beke 245; Sopko 376.

2 - R II 23 - N 84; LM 7

BARTHOLOMAEUS BRIXIENSIS

Casus decretorum. Historiae super Libro decretorum.

Papír, XV. sz., 230 lap, 2°. Kötés: piros fatáblás bőrkötés. Az első borítólapon: „*Liber domini Johannis Benedicti, decretorum baccalarii. Liber fraternitatis XXIII plebanorum.*” A gerincen lőcsei címke: „*Tractatus in ... iure canonico*”, „N 84.”

Szentiványi 184; Cseresnyés F₅III 5; Hradzsky pag. 108, 7; Varjú 265; Beke 613; Sopko 344.

3 - R II 31 - LM 32

BARTHOLOMAEUS DE SANCTO CONCORDIO (PISANUS)

Summa de casibus constientiae.

Papír, 1388, 243 lap, 2°. Kötés: barna fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke foszlánya. Írnok: Conrad Newkum de Windsheim, Prága, 1388. Az első borítólapon jegyzet: „... est fratrum XXIII plebanorum”.

Szentiványi 192; Cseresnyés F₅IV 5; Macurek; Varjú 85; Beke 534; Sopko 352.

4 - R II 68 - N 28

BIBLIA

Biblia Sacra.

Papír, XV. sz., 341 lap, 2°, illuminált. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Scriptura V. et N. T.*”, „N 28”.

Szentiványi 228; Cseresnyés F₅III 1; Varjú 181; Beke 52; Sopko 372.

5 - R II 24 - N 5; LM 46

BIBLIA

Biblia Sacra. Novum Testamentum.

Papír, XV. sz., 341 lap, 2°, illuminált. Kötés: fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). A gerincen lőcsei címke: „*Novum Testamentum*”, „*N 5*”.

Szentiványi 185; Cseresnyés F₅III 4; Varjú 267; Beke 557; Sopko 345.

6 - R III 75 - N 111; LM 53(?)

BREVIARIUM

Breviarium.

Pergamen, XII-XIII. sz., 152 lap, 8°, illuminált. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Precatorius liber*”, „*N 111*”.

Szentiványi 382; Cseresnyés L₅VI 1; Varjú 5; Beke 333; Sopko 410.

7 - R II 149 - LM 53 (?)

BREVIARIUM

Breviarium.

Pergamen, XIV. sz., 368 lap, 4°, illuminált. Kötés: fatáblás bőrkötés (szepességi kötés).

Szentiványi 308; Cseresnyés I₅IV 5; Varjú 24; Beke 385; Sopko 401.

8 - R II 46 - N 286 (25 ?); LM 53 (?)

BREVIARIUM

Breviarium Scepusiense.

Pergamen, XIV. sz., 436 lap, 4°. Kötés: Rózsaszín fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Breviarium in pergameno*”, „*N 285*” (Sopko szerint 25 ?).

Szentiványi 206; Cseresnyés I₅III 11; Varjú 75; Beke 60; Sopko 362.

9 - R II 102 - N 106; LM 53 (?)

BREVIARIUM

Breviarium Scepusiense.

Pergamen, papír, XV. sz., 424 lap, 4°, illuminált. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Írnok: Ambrosius Mock (Szepesolaszi). Több kézírásos bejegyzés Servatius Bautler lőcsei paptól. A gerincen lőcsei címke: „*Breviarium*”, „*N 106*”.

Szentiványi 261; Cseresnyés H₅IV 6; Varjú 177; Beke 62; Sopko 392.

10 - R III 40 - LM 53 (?)

BREVIARIUM

Breviarium Scepusiense.

Pergamen, papír, 1461, 573 lap, 8°, illuminált. Kötés: fatáblás bőrkötés, az első tábla nincs meg. Írnok: Nicolaus de Thorda (Torda, Erdély). Az első lapon: „*Iste liber est testamentalis 1486 ecclesie omnium sanctorum in Budamer*” (Sáros megye, Szlovákia). A Breviarium elején lévő naptár szepességi eredetű neveket és feljegyzéseket tartalmaz. A gerincen lőcsei címke töredéke.

Szentiványi 352; Cseresnyés K₅VI 17; Varjú 213; Beke 63; Sopko 407.

11 - R II 4 - N 96

CODEX

Codex Iustiniani.

Pergamen, XIII. sz., 177 lap, 2°. Kötés: fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A könyv Hemingetusé, Gerchard magister fiáé volt, 1281. A gerincen lőcsei címke: „N 96”.

Szentiványi 165; Cseresnyés M₅II 1; Varjú 9; Beke 336; Sopko 340.

12 - R I 118 - N 104; LM 10 (?)

CONCORDANTIAE. SERMONES.

1. Conradus de Halberstadt: Concordantiae Veteris et Novi Testamentorum. 2. Sermones de tempore et de sanctis.

Papír, XV. sz., 506 lap, 4°. Kötés: világos fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Concordantiae N. Testamenti*”, „N 104”.

Szentiványi 118; Cseresnyés G₅IV 17; Varjú 243; Beke 128; Sopko 334.

13 - R I 62 - N 73

CORPUS

Corpus iuris canonici.

Papír, XIV-XV. sz., 155 lap, 30 x 20 cm. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Épen maradt dombordíszítés. Írnok: Michael de Erffordia. A gerincen lőcsei címke: „*Corpus iuris canonici. Ius canonicum*”, „N 73”.

Szentiványi 62; Cseresnyés F₅IV 14; Varjú 100; Beke 113; Sopko 308.

14 - R II 111 - N 259 (?)

GREGORIUS IX PAPA

Decretales sive Liber extra cum glossa Bernardi Parmensis.

Pergamen, XIII. sz., 167 lap, 4°, illuminált. Kötés: világos fatáblás bőrkötés. A hátsó táblán: „*Damyani Pechyensis est liber iste*”. A gerincen lőcsei címke: „*Tractatus theologiae moralis*”, „N 259”(?).

Szentiványi 270; Cseresnyés G₅IV 9; Varjú 25; Beke 594; Sopko 395.

15 - R I 70 - N 44

GUILELMUS REDONENSIS

Opera. 1. Guilelmus Redonensis: Apparatus theologico-iuridicus in Summam Raymundi. 2. Tractatus circa missarum negligencias.

Papír, XV. sz., 288 lap, 31 x 21 cm. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Mindkét táblán 1420-ból jegyzői töredékek a boroszlói és olomouci klérussal kapcsolatban. Az első táblán: „*Istum librum assignavit et dedit dominus Thomas de Weydenaw (Szilézia), baccalarius in decretis predicator in Lewcza ecclesie beati Jacobi post Nativitatem beate Marie virginis anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo*”. A gerincen lőcsei címke: „N 44”.

Szentiványi 70; Cseresnyés G₅III 10; Macurek; Varjú 159; Beke 634; Sopko 316.

16 - R I 52 - N 7; L 169

HAYMO ANTISSIODORENSIS

Commentarius in epistolas Sancti Pauli.

Papír, XIV. sz., 145 lap, 2°. Kötés: sérült fatáblás vászonkötés. A gerincen lőcsei címke: „N 7” (Sopko szerint 73 ?).

Szentiványi 52; Cseresnyés H₅III 9; Varjú 63; Beke 109; Sopko 301.

17 - R II 38-39 - N 77, 22; LM 27

HENRICUS HEINBUCH DE LANGENSTEIN (?)

Expositio psalmorum. Tomi I-II.

Papír, XIV-XV. sz., 302, 354 lap, 2°. Kötés: rózsaszín fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Psalterium*”, „N 77”; „*Explanatio psalmorum*”, „N 22”

Szentiványi 199; Cseresnyés F₅III 14-15; Varjú 232; Beke 218; Sopko 355-356.

18 - R I 65 - N 47

HENRICUS HEINBUCH DE LANGENSTEIN

Opera. 1. Vocabularius terminos Bibliae praegnantes et difficiles declarans. 2. Tractatulus de sortilegiis.

Papír, pergamen, XIV-XV. sz., 116 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Az első táblán: „*Liber proprius capelle sanctij Georgij in Levczs*”. A gerincen lőcsei címke: „*Curialis Tractatus de Sortilegiis*”, „N 47”.

Szentiványi 65; Cseresnyés F₅IV 1; Varjú 198; Beke 219; Sopko 311.

19 - R II 64 - N 24

HENRICUS HEINBUCH DE LANGENSTEIN*

Opera. 1. Henricus de Frimaria: Tractatus de X praeceptis. 2. Tractatulus de corpore Christi. 3. Henricus de Perchinck: Lectura super officium missae.

Papír, XIV-XV. sz., 396 lap, 30 x 22 cm. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Írnok: Johannes Cegenfleisch. Az első lapon: „*Iste liber assignatus est ecclesie beate Marie virginis in Nova Villa (Igló) a domino Thoma baccalaureo in decretis. Anno domini millesimo quadringentesimo XL°*”. A gerincen lőcsei címke: „*Explanatio Decalogi*”, „N 24”.

Szentiványi 224; Cseresnyés H₅III 4; Hradzsky pag. 1, 28; Varjú 110; Beke 208; Sopko 368. (* Sopko korrigálja a régebbi szakirodalmat és az említett nevet is tévesnek tartja.)

20 - R I 37 - N 15; LM 49

HENRICUS TOTTING DE OYTA

Quaestiones super quattuor libros Sententiarum.

Papír, 1383, 254 lap, 2°. Kötés: rózsaszín fatáblás bőrkötés. Írnok: fol. 252: „*Reportate Prage ... per manu Caspar de Soldow ...*”. A gerincen lőcsei címke: „*Questiones sententiarum S. Theol*”, „N 15”.

Szentiványi 37; Cseresnyés F₅IV 17; Varjú 84; Beke 455; Sopko 296.

21 - R III 28 - N 2. 8 (?)

HORAE

Horae diurnae Germanicae.

Pergamen, XV. sz., 242 lap, 4°. Kötés: barna fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Breviarium*”, „N 2. 8”.

Szentiványi 340; Cseresnyés G₅IV 11; Varjú 185; Beke 59.

22 - R I 59 - N 4; LM 47

HUGO A SANCTO CARO*

Postilla super Ioanem.

Papír, XIV. sz., 233 lap, 31 x 21 cm. Kötés: világoskék fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Az első lapon: „*Presens liber legatus est ad librariam in Lewczsch*”, „*Iste liber ab antiquo fuit Ecclesie sancti Iacobi in Leuscha*”. A 233. lapon: „*Liber Ecclesie sancti Iacobi*”. A hátsó táblán IV. Vencel 1370-es oklevelének töredéke. A gerincen lőcsei címke: „*Hugo super Ioannem scriptus*”, „N 4”.

Szentiványi 59; Cseresnyés G₅III 12; Macurek; Varjú 73; Beke 281; Sopko 306. (* A szerző és a cím Sopko alapján módosítva.)

23 - R II 25 - N 81

HUGUTIUS PISANUS

Liber derivationum.

Pergamen, papír, 1397, 212 lap, 2°. Kötés: sötétvörös fatáblás bőrkötés. Írnok: Petrus de Art. Az első lapon: „*Hugwicio. Librarie in Lewtscha in domo minorum de capella Sancti Georgii martiris si auferetur, reddatur*”. A gerincen lőcsei címke: „*Explanatio derivationum*”, „N 81”.

Szentiványi 186; Cseresnyés F₅III 8; Varjú 89; Beke 219; Sopko 346.

24 - R I 76 - N 135; L 125

JACOBUS DE VORAGINE

Legenda aurea.

Papír, 1429, 422 lap, 32 x 21 cm. Kötés: sárga fatáblás bőrkötés. Írnok: Petrus Moravus de Thyczin (Pinting, Erdély ?). Az első táblán: „*Presens liber ... legatus est domui patrum sacerdotum in eadem commorantium per quendam dominum Valentinum Bleisz inibi altaristam, videlicet in hospitali Sancti Spiritus in Lewtscha*”. A gerincen lőcsei címke: „N 135”.

Szentiványi 76; Cseresnyés F₅III 12; Macurek; Varjú 136; Beke 641; Sopko 322.

25 - R I 38 - N ?; L 66

JACOBUS ZOCCHIS DE FERRARIA

Lecturae in IV. librum Decretalium.

Papír, 1433, 507 lap, 2°. Kötés: piros fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Írnok: Johannes Lupi de Aix. Az első táblán: „*Liber domini Iohannis Benedicti, baccalaurei decretorum, quem comparavit anno domini 1461 et tunc erat predicator in Cascha*”. Az első lapon: „*Hic liber datus ad ecclesiam Sancti Jacobi Leutschoviensis per dominum Iohannem capellanum Sancti Georgij anno 1518*”. A gerincen sérült lőcsei címke.

Szentiványi 38; Cseresnyés G₅IV 14; Varjú 147; Beke 593; Sopko 297.

26 - R II 22 - N 86; LM 21 (?)

JOHANNES CALDERINI*

Repertorium utriusque iuris.

Papír, 1473, 240 lap, 2°. Kötés: piros fatáblás bőrkötés. (szepességi kötés.) Írnok: Michael Knol. Az első táblán: „*Liber fraternitatis plebanorum XXIII civitatum regalium*”. A gerincen lőcsei címke: „*Tractatus moralis*”, „N 86”.

Szentiványi 183; Cseresnyés F₅III 10; Hradzsky pag. 107, 3; Varjú 249; Beke 595; Sopko 343.
(* Sopko szerint a szerző: Martinus Polonus.)

27 - R I 11 - N 79

JOHANNES CALDERINI (?)

Regulae iuris canonici secundum ordinum alphabeti.

Papír, XV. sz., 328 lap, 2°. Kötés: piros fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az első táblán: „*Liber fraternitatis XXIII plebanorum*”. A gerincen lőcsei címke: „N 79” és rosszul olvasható cím: „*De vita et ...*”.

Szentiványi 11; Cseresnyés M₅I 3; Hradzsky pag. 107, 5; Varjú 268; Beke 146; Sopko 290.

28 - R I 78 - N 20; L 18 (?)

JOHANNES CALDERINI

Repertorium utriusque iuris mutilum.

Papír, XVI. sz., 136 lap, 2°. Kötés: részben bőr fatáblás kötés. Liber catenatus. Írnok: Sopko szerint Johannes Henckel. Az idézett szerzők egy ma már nem létező bejegyzést közölnek: „*E bibliotheca Johannis Henckel*”.

Szentiványi 78; Cseresnyés H₅III 1; Varjú 284; Beke 472; Sopko 324.

29 - R IX 56 - N 61; LM 26

JOHANNES DE KEZSMARK

Summa.

Papír, XV. sz., 325 lap, 31 x 21 cm. Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A 34. lapon: „*Hec summa compilata est per venerabilem dominum Joannem de Kesmark sacre pagine professorem quondam plebanum in Olassy (Szepesolaszi) et tandem per honorabilem dominum Franciscum presbiterum cecum mihi Joanni Henckel donata a 1519 pro gratificatione alimentorum*”. A gerincen lőcsei címke: „*Joannes de Kesmark Tractatus Theolog*”, „N 61”.

Szentiványi 667; Cseresnyés F₅III 13; Hradzsky pag. 111, II (45); Varjú 265; Beke 155; Sopko 417.

30 - R I 45

JUVENALIS, DECIMUS JUNIUS

Satyrae.

Papír, 1461, 52 lap, 31 x 22 cm. Kötés: nem tipikus, újabb keletű. Írnok: „*Scriptus in alma Universitate studij Cracouiensis commutatione estivali Anno Domini MCCCClxj per Cristofforum Petschmessing sentenciarum Lombardi et arcium baccalarium de Lewtschaw*”.

Szentiványi 45; Cseresnyés N₅II 17a; Varjú 212; Beke 553; Sopko 299.

31 - R I 61

LIBER DIURNALIS

Liber diurnalis cum necrologio Scepusiensi.

Pergamen, XIV. sz., 18 lap, 2°. Kötés: Barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Írnok: „*Obitus domini Pauli Benedicti anno domini MCCC L septimo qui hunc librum propria manu scripsit*” (nekrológ 2. lap). Az első táblán: „*Ex libris Georgii Kutkowiczii anno domini 1608*”.

Szentiványi 61; Cseresnyés N₅III 15; Hradzsky passim; Varjú 42; Beke 77; Sopko 307.

32 - R I 117

LUDOLPHUS DE SAXONIA

Speculum humanae salvationis. Dicta Erasmi.

Papír, XVI-XV. sz., 84 lap, 4°. Kötés: fehér és barna bőrkombináció. A 82-83. lapon: „*Item in anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo ego Johannes de Hijmesd alias canonicus ... nunc rector capelle Sancti Georgii martiris ad latus ecclesie sancti Jacobi maioris in civitate Levcz fundate. Res et bona que pertinet ad capellam et ad altare videlicet que in domo inveni videlicet ...*”.

Szentiványi 117; Cseresnyés I₅IV 6; Varjú 194; Beke 569; Sopko 333.

33 - R I 116 - N 85; LM 39 (?)

MARCHESINUS JOHANNES

Expositio hymnorum.

Papír, XV. sz., 158 lap, 4°. Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus. Az első táblán Henckel kézírása: „*Iste liber fuit domini Sigismundi Senfftleben de Podolijno baccalarii Wiennensis altaris sancte Barbare qui obiit anno domini 1513 ...*” A gerincen lőcsei címke: „*Expositio psalmorum*”, „N 85”.

Szentiványi 116; Cseresnyés I₅IV 7; Varjú 258; Beke 214; Sopko 332.

34 - R II 75 - N 115

MISCELLANEA

1. Expositio Psalterii. 2. Historia sive Gesta septem sapientum. 3. Gesta Romanorum. 4. Pseudo-Bernardus: Sermo de Assumptione Beate Virginis.

Papír, XV. sz., 291 lap, illuminált. Kötés: bőr. Liber catenatus. A gerincen lőcsei címke: „*Explanatio Psalmorum et Moralis*”, „*N 115*”.

Szentiványi 235; Cseresnyés F₅IV 15; Varjú 183; Beke 220; Sopko 378.

35 - R VI 80 - L 165 (?)

MISCELLANEA

1. Thomas de Aquino: Commentarius in quattuor libros Sententiarum. Basileae, 1492. 2. Franciscus Dupuy: Vita Sancti Brunonis. Basileae, 1515. 3. Ecclesiae cardinalium titulares. 4. Litterae Wladislai regis a. 1500 datarum ad urbem (Lőcse) ... 5. Litterae Thome de Bakócz archiepiscopo Strigoniensis emanatum 1500. 6. Copia bullae Alexandri Papae VI. 1. Januarii 1499 datae. 7. Copia litterarum Wladislai II. 15. Decembris 1500 datarum ad urbem (Lőcse) ... 8. Litterae Alexandri Papae VI. et Petri cardinalis 11. Junii 1500 datae. 9. Copia bullae indulgentiarum Julii Papae II. 3. Februarii 1505. 10. Bartholomaeus Brixienis: Brocarda in canonico iure. 11. Transsumtum Bullae indulgentiarum capelle Annunciacionis in ecclesia Strigoniensi fundate per Thomam archiepiscopum 24. Februarii 1514. 12. Chartularium Capituli Varadiensis.

Papír, XV-XVI. sz., 91 lap, 30 x 22 cm. Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Kopott: „*Liber Johannis Henckel, postea ecclesiae Leutschoviensis.*” A gerincen olvashatatlan lőcsei címke.

Szentiványi 648; F₅II 13; Varjú 228; Sopko 413.

36 - R I 25

MISSALE

Missale Cassoviense.

Pergamen, XIV-XV. sz., 195 lap, 35 x 25 cm, illuminált. Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés).

Szentiványi 25; Cseresnyés M₅I 15; Beke 381; Varjú 107; Güntherová-Mišianik 13b, Sopko 292.

37 - R II 48 - N 16; LM 31

NICOLAUS DE DINKELSBÜHL

Quaestiones in IV. librum Sententiarum Petri Lombardi.

Papír, XV. sz., 457 lap, 2°. Kötés: sötétrózsaszín fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A gerincen lőcsei címke: „*Testamentum ...*”, „*N 16*”.

Szentiványi 208; Cseresnyés I₅III 6; Varjú 242; Beke 604; Sopko 363.

38 - R I 63 - N 23; LM 40

NICOLAUS GORRANUS

Expositio Evangelii Lucae.

Papír, XIV-XV. sz., 302 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Az 1. lapon: „*Dicta magistri Nicolai Gorra super Lucam pertinencia ad librariam dominorum de capella in Leucza et sunt fueruntque domini Nicolai Scettn predicatoris capelle*”. A gerincen lőcsei címke: „*Explanatio evangeliorum*”, „N 23”.

Szentiványi 63; Cseresnyés F₅IV 12; Macurek; Varjú 105; Beke 210; Sopko 309.

39 - R IX 55 - LM 35

NICOLAUS GORRANUS

Glossa in Psalterium.

Papír, 1386, 279 lap, 31 x 21 cm. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Írnok: „... *per Nicolaum Judicis de Theuczindorph* (Poprád)”.

Szentiványi 668; Cseresnyés G₅III 1; Varjú 87; Beke 287; Sopko 416.

40 - R I 67 - N 56; LM 37

NICOLAUS GORRANUS

Postilla super Sanctum Matthaeum.

Papír, pergamen, XIV. sz., 186 lap, 30 x 22 cm. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Írnok: „*Petrus notarius*”. A gerincen lőcsei címke: „*Postilla Nicolai de Gora*”, „N 56”.

Szentiványi 67; Cseresnyés G₅III 13; Varjú 72; Beke 570; Sopko 313.

41 - R II 7 - N 80

NICOLAUS DE TUDESCHIS PANORMITANUS

Lectura super tertio Decretalium libro.

Papír, XIV-XV. sz., 346 lap, 2°. Illuminált. Kötés: Barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az első táblán: „*Liber fraternitatis 24 plebanorum in Scepus*”, „*Liber domini Johannis Benedicti de Wratislavia decretorum baccalarii quem comparavit anno domini MCCCCLXI et tunc predicator in Cascha*”, „*Nunc autem fraternitatis 24 plebanorum regalium in Scepus*”. A gerincen lőcsei címke: „*De vita et honestate clericorum ...*”, „N 80”.

Szentiványi 168; Cseresnyés K₅I 11; Hradzsky pag. 107, 6; Varjú 137; Beke 156; Sopko 342.

42 - R II 34 - LM 25

OPERA

Opera ascetica. Sermones. 1. Thomas Cantipratanus: Bonum universale de proprietatibus apum. 2. Caesarius de Heisterbach: Dialogus miraculorum. 3. Sermones quadragesimales. 4. Philippus de Montecalerio: Passio Jesu Cristi. 5. Sermones de passione Jesu Cristi. 6. Sermones de tempore.

Papír, XV. sz., 406 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Írnok: Jacobus Burger de Sommerfelt, 1453. Az első táblán: „*Liber proprius Johannis Stock prepositi Scepusiensis*”. Ex libris: „*Ex libris Georgii Kutkoviczii parochi et canonici ecclesie seu Capituli Scepusiensis anno 1604.*”

Szentiványi 195; Cseresnyés N₅II 6; Varjú 172; Beke 72; Sopko 353.

43 - R II 152

OPERA MORALIA

1. Guilelmus Redonensis: Commentarius super Summam Raymundi. 2. Raymundus de Penaforte: Summa de poenitentia et matrimonio. 3. Nicolaus de Dinkelsbühl: De casibus reservatis et de miseria coree.

Papír, 1432-1433., 143 lap, 22 x 15 cm. Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Írnok: Benedictus de Bdynecz 1432-1433. A 24. lapon: „*Liber fraternitatis 24 plebanorum*”.

Szentiványi 311; Cseresnyés H₅IV 7; Macurek; Varjú 146; Beke 20; Sopko 403.

44 - R II 125

OPERA LITURGICA*

Opera liturgica.

Papír, pergamen, XV. sz., 267 lap, 23 x 15 cm. Kötés: falapok, bőr csak a gerincen. A 2. lapon: „*Iste liber presentetur domino Martino Huter et iuxta commisionem domini Johannis Pestii sed debet I florenum dare pauperibus leprosis in hospitali (Lőcse)*”.

Szentiványi 284; Cseresnyés F₅V 24; Varjú 261; Beke 56; Sopko 398. (* Sopko szerint a Breviarium Scepusiense-ről van szó).

45 - R II 89 - N 21; LM 10 (?)

OPERA SUBSIDIARIA BIBLICA

1. Hugo a Sancto Caro sive Conradus de Halberstadt: Concordantie Veteris et Novi Testamentorum. 2. Glossarium grammaticum. 3. Guilelmus Britonus: Lexicon biblicum.

Pergamen, papír, XIII., XIV., XV. sz., 356 lap, 30 x 22 cm. Kötés: vörösesbarna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az első táblán: „*Liber ecclesie sancti Jacobi in Leutscha*”. A gerincen lőcsei címke: „*Vocabularium*”, „*N 21*”.

Szentiványi 248; Cseresnyés G₅III 7; Varjú 18; Beke 325; Sopko 389.

46 - R II 69 - N 53; LM 36

OPERA THEOLOGICA MORALIS

1. Thomas de Chabham: Summa de casibus et poenitentia. 2. Sermones. 3. Antoninus Florentinus: Confessionale, Coloniae, Ulricus Zell, cca. 1470.

Papír, XV. sz., 224 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A gerincen lőcsei címke: „*De impedimentis*”, „N 53”.

Szentiványi 229; Cseresnyés G₅III 15; Varjú 128; Beke 592; Sopko 373.

47 - R II 121 - N 109

OPERA THEOLOGICA

1. Conradus de Brundelsheim: Sermones de tempore et de sanctis. 2. Sermones. 3. Hugo Ripelin de Argentina: Compendium theologiae veritatis.

Pergamen, XIV. sz., 247 lap, 4°. Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Az első táblán: „... *et fuit Nwthardi et pertinet ad librariam in capella (Sancti Georgii in Lőcse?)*”. A gerincen lőcsei címke: „*Summa theologiae veritatis et sermones de sanctis*”, „N 109”.

Szentiványi 280; Cseresnyés H₅IV 12; Varjú 26; Beke 537; Sopko 397.

48 - R I 57 - N 95

OPERA THEOLOGICA

1. Hugo a Sancto Caro: Postilla super Johannem. 2. Sermones.

Papír, 1407-1408, 201 lap, 30 x 21 cm. Kötés: világoskék fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Az 1. lapon: „*Legatus est presens liber per quendam personam ad librariam in Lewczsch*”. A hátsó táblán belül egy 1394-es, Visegrádon írt okmány töredéke.

Szentiványi 57; Cseresnyés I₅III 8; Macurek; Varjú 118; Beke 502; Sopko 304.

49 - R II 120 - N 113

OPERA THEOLOGICA

1. Nicolaus de Byard: Summa de abstinentia. 2. Sermones de tempore et de sanctis. 3. Tractatus de poenitentia. 4. Sermones pro diebus dominicis et festivis.

Pergamen, XV. sz., 294 lap, 4°. Kötés: barnászörös fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Introductiones morales et catecheticae*”, „N 113”.

Szentiványi 279; Cseresnyés H₅IV 13; Varjú 122; Beke 294; Sopko 396.

50 - R II 63 - N 17

OPERA THEOLOGICA

1. Johannes Milicius: Sermones de tempore. 2. Matthaeus de Cracovia: De arte moriendi. 3. Passio Domini Jesu Christi. 4. Tractatus de passione Jesu Christi.

Papír, 1433, 228 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Írnok: „... per Casparum Lamprecht de Kesmargt cepellanus ...”. Az első táblán: „*Liber hospitalensis ecclesie*” (Lőcse). A gerincen lőcsei címke: „*Interpretationes*”, „N 17”.

Szentiványi 223; Cseresnyés H₅III 6; Macurek; Varjú 148; Beke 297; Sopko 367.

51 - R I 33 - N 13

OPERA THEOLOGICA

1. Nicolaus de Dinkelsbühl: Expositio orationis dominicae ... 2. Idem: Collecta de decem praeceptis. 3. Speculum clarum. 4. Gregorii Magni Dialogorum libri I-IV. 5. Johannes Andreae: Tractatus de distinctione cognationis vel affinitatis.

Papír, XV. sz., 358 lap, 31 x 24 cm. Kötés: piros fatáblás bőrkötés. Írnok: „*Stephanus Blum de Othin ... nunc existenti in Odorino, 1431*”; „*Johannes Kos de Suburbio, 1432*”. Az 1. lapon: „*Iste liber pertinet ad altare sanctorum Nicolai et Katherine in Lewtscha in hospitali*”. A gerincen lőcsei címke: „*Explanatio Orationis Dominicae et Decalogi*”, „N 13”.

Szentiványi 33; Cseresnyés G₅III 3; Macurek; Varjú 145; Beke 216; Sopko 294.

52 - R II 41 - N 6; LM 50

OPERA THEOLOGICA

1. Petrus Meffret: Hortulus reginae. 2. Fulgentius Ruspensis: Christianae fidei symbolum.

Papír, 1460, 322 lap, 32 x 22 cm. Kötés: rózsaszín fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Írnok: Petrus presbiterus, 1460. Az előlapon: „*Liber Beati Jacobi in Lewtscha 1517*.” A gerincen lőcsei címke: „*Sermones dominicales*”, „N 6”.

Szentiványi 201; Cseresnyés F₅III 7; Macurek; Varjú 210; Beke 485; Sopko 357.

53 - R I 64 - N 72

OPERA THEOLOGICA

1. Burchardus: Sermones. 2. Innocentius III. Papa: De miseria conditionis humanae. 3. Augustinus, Aurelius Sanctus: Soliloquia. 4. Pseudo-Aristoteles: Liber secretus secretorum. 5. Pseudo-Bernardus: Auctoritates patrum.

Papír, XV. sz., 199 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Az első táblán: „*Liber ecclesie hospitalensis* (Lőcse)”. A gerincen lőcsei címke: „*Bernhardi conciones*”, „N 72”.

Szentiványi 64; Cseresnyés F₅IV 2; Varjú 233; Beke 74; Sopko 310.

54 - R I 36 - N 18

OPERA THEOLOGICA ET OPUS MEDICUM

1. Sermones de tempore. 2. Aegidius Romanus: Theoremata de corpore Christi. 3. Bernardus de Parentinis: Lilium missae. 4. Liber generationis Jesu Christi. 5. Bulla Urbani sexti papae ... a 1389 emanata. 6. Liber secretus secretorum.

Papír, XIV-XV. sz., 261 lap, 2°. Kötés: rózsaszín fatáblás bőrkötés. Írnok: Johannes de Lichtenwald. Az első előzéklapon: „*Liber proprius capelle Sancti Georgij* (Lőcse)”. A gerincen lőcsei címke: „*Theoremata*”, „*N 18*”.

Szentiványi 36; Cseresnyés G₅IV 4; Varjú 234; Beke 338; Sopko 295.

55 - R II 73 - N 60 (90 ?)

OPERA THEOLOGICA

1. Sermones de tempore. 2. Petrus Cantor: Concordantie evangeliorum. 3. Hugo Ripelin de Argentina: Compendium theologiae veritatis mancum.

Papír, XIV-XV. sz., 229 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Írnok: Albertus Johannes de Brzeg (Szilézia, Lengyelország). A gerincen olvashatatlan lőcsei címke, „*N 60*” (90 ?).

Szentiványi 233; Cseresnyés H₅III 13; Varjú 123; Beke 127; Sopko 377.

56 - R II 66 - N 216

OPERA THEOLOGICA

1. Caldobrandinus de Cavalcantibus: Sermones de tempore. 2. Különféle kisebb írások. 3. Alexander de Villa Dei: Summarium Bibliae metricum. 4. De canone missae. 5. Evangelium apocryphum Nicodemi. 6. Glossa hymnorum.

Papír, 1409, 1418, 295 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Írnok: Meczner de Lubischicz. A kötésen egy prágai jegyzői irat töredéke. A gerincen lőcsei címke: „*Sermones*”, „*N 216*”.

Szentiványi 226; Cseresnyés H₅III 5; Varjú 119; Beke 507; Sopko 370.

57 - R I 73 - N 37

OPUS IURIS

1. Johannes Andreae: Lectura super arboribus consanguinitatis et affinitatis. 2. Sermones de tempore. 3. Kisebb írások.

Papír, XV. sz., 179 lap, 2°. Kötés: világoszöld fatáblás bőrkötés. Az első táblán: „*Iste liber pertinet ad altare sanctorum Nicolai et Katherine in Lewtscha in hospitali*”. A gerincen lőcsei címke: „*Sermones festivos Joannis ...*”, „*N 37*”.

Szentiványi 73; Cseresnyés F₅III 11; Varjú 130; Beke 298; Sopko 319.

58 - R II 71

OPUS MEDICUM

1. Gerardus de Solo-Cremonensis: Receptae et Commentarium super librum nonum Almansoris. 2. Rogerius Bacon: Canones practici de medicinis componendis. 3. Antidotarium Nicolai. 4. Avicenna (?): De argento vivo. 5. Practica medicinalis.

Papír, XV. sz., 369 lap, 30 x 22 cm. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Liber medicinalis*”.

Szentiványi 231; Cseresnyés H₅III 10; Varjú 158; Beke 331; Sopko 375.

59 - R I 75 - N 62; LM 42

OPUS THEOLOGICUM

1. Haymo Autossiodorensis: Expositio super epistolas Sancti Pauli apostoli.

Papír, XIV. sz., 254 lap, 30 x 22 cm. Kötés: világos fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Commentario in epistolas Pauli*”, „*N 62*”.

Szentiványi 75; Cseresnyés F₅IV 16; Sopko 321.

60 - R II 101 - N 110; LM 45

PASSIONALE SANCTORUM

1. Jacobus de Voragine: Legenda aurea. 2. Sermones de sanctis.

Pergamen, 1371, 183 lap, 8°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Írnok: Petrus de Opul „*Predicator ... in Cracovia ... MCCCLXXI ...*”. A gerincen lőcsei címke: „*Passionale cum sermonibus de sanctis*”, „*N 110*”.

Szentiványi 260; Cseresnyés H₅IV 10; Varjú 64; Beke 415; Sopko 391.

61 - R II 105 - N 112; LM 3

PASSIONALE SANCTORUM

1. Jacobus de Voragine: Legenda aurea.

Pergamen, XIV. sz., 84 lap, 4°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Passionale sanctorum*”, „*N 112*”.

Szentiványi 264; Cseresnyés G₅IV 12; Varjú 37; Beke 414; Sopko 394.

62 - R I 48 - N 70

PETRUS DE PALUDE

Sermones de sanctis.

Papír, XV. sz., 423 lap, 2°. Kötés: barnásvörös fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az 1. lapon: „*Liber Ecclesie b. Jacobi in Lewtscha*”, „*Iste liber est Casparis Polirer*”. A gerincen lőcsei címke: „*Thesaurus de sanctis*”, „*N 70*”.

Szentiványi 48; Cseresnyés H₅III 8; Varjú 180; Beke 568; Sopko 300.

63 - R I 8

PETRUS DE UNZOLA

Aurora novissima.

Papír, 1380-1401, 115 lap, 43 x 30 cm, illuminált. Kötés: sérült barna fatáblás bőrkötés. Írnok: Laurentius notarius, 1401. Az első táblán: „*Liber fraternitatis XXIV plebanorum*”. A lőcsei címke nem maradt meg.

Szentiványi 8; Cseresnyés M₅I 2; Hradsky pag. 107, 4; Varjú 112; Beke 606; Sopko 289.

64 - R II 85 - N 94; LM 22

POSTILLA

1. Conradus Waldhauser: Postilla studentium universitatis Pragensis. 2. Johannes Calderini: Summa de interdictio ecclesiastico.

Papír, XIV. sz., 141 lap, 2°. Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Az első táblán: „... *Johanni Erwyn plebano in Olsnaw prope Czobotam ...*”. Az első lapon: „*Istum librum assignavit dominus Thomas baccalarius in decretis ad ecclesiam beate Marie virginis in Antiqua Villa anno domini MCCCCXL ...*”. A gerincen lőcsei címke: „*Postillae Hyemales*”, „N 94”.

Szentiványi 245; Cseresnyés F₅IV 4; Varjú 38; Beke 423; Sopko 386.

65 - R II 77 - N 14

QUINTUS FABIUS LAURENTIUS VICTORINUS*

Commentarii in Pseudo-Ciceronis rhetoricam.

Papír, 1471-1472, 228 lap, 2°. Kötés: barnásvörös fatáblás bőrkötés. Az első táblán: „*Iste liber est magistri Casparis Polirer*”. A gerincen olvashatatlan feliratú lőcsei címke: „N 14”.

Szentiványi 237; Cseresnyés F₅ III 3; Varjú 247; Beke 623; Sopko 380. (* J. Sopko szerint a szerző C. Marius Victorinus rhetor.)

66 - R I 69 - N 65 (68 ?)

SANCTUS AUGUSTINUS*

De doctrina Christiana.

Papír, XV. sz. (1422), 297 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A gerincen lőcsei címke: „*Sermones tum de sanctis tum in evangelia*”, „N 65”.

Szentiványi 69; Cseresnyés G₅IV 15; Varjú 127; Beke 497; Sopko 315. (*J. Sopko a szerzőt és címet tévesnek tartja. Szerinte: Petrus Lombardus: Libri Sententiarum I-II.)

67 - R II 126 - N 97

SERMONES

Sermones de tempore et de sanctis.

Pergamen, XV. sz., 574 lap, 21 x 16 cm. Kötés: sötétvörös fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Sermones varii*”, „N 97”

Szentiványi 285; Cseresnyés G₅IV 15; Varjú 260; Beke 493; Sopko 399.

68 - R IX 53 - N 43

SERMONES

1. Caesarius de Heisterbach: Libri miraculorum. 2. Matthias de Legnica: Postilla epistolarum pro diebus dominicis hiemalibus. 3. Ibidem continuatio.

Papír, 1477, 327 lap, 20. Kötés: barnásvörös fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az első előzéken: „*Iste liber pertinet ad altare sanctorum Nicolai et Katherine in Lewtschau* (más kézzel) *in hospitalis*”. A gerincen lőcsei címke: „*Liber miraculorum BMV*”, „N 43”.

Szentiványi 88; Cseresnyés F₅III 6; Macurek; Varjú 253; Beke 352; Sopko 415.

69 - R II 27 - N 87

SERMONES

1. Nicolaus Claraevallensis: Sermo de Sancto Nicolao. 2. Pseudo-Bernardus: De consciencia seu De interiori domo. 3. Matthias de Legnica: Postilla epistolarum dominicalium totius anni. 1400. 4. Idem: Postilla epistolarum dominicalium tempore estivali ... 5. Sermones quadragesimales. 6. Sermones de corpore Cristi (1332). 7. Ibidem.

Pergamen, papír, XIV-XV. sz., 268 lap, 35 x 23 cm. Kötés: vörösesbarna fatáblás bőrkötés. Írnok: Nicolaus de Luczelkirgen (1332). A kötésben felhasználtak egy „*Nicolaus de Zambo*” által aláírt okmányt (Pozsony). A gerincen lőcsei címke: „*Sermones in epistolas*”, „N 87”.

Szentiványi 188; Cseresnyés F₅IV 9; Varjú 27; Beke 489; Sopko 348.

70 - R II 62

SERMONES

1. Matthias de Legnica: Postilla epistolarum dominicalium (1434). 2. Thomas de Aquino: De venerabili sacramento altaris. 3. De passione Iesu Christi sermo.

Papír, 1434-1435, 234 lap, 20. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke.

Szentiványi 222; Cseresnyés G₅III 9; Varjú 149; Beke 496; Sopko 366.

71 - R III 38 - N 115

SERMONES

1. Sermones. 2. Liber soliloquiorum Augustini (1365)

Papír, XIV. sz., 67 lap, 21 x 15 cm. Kötés: pergamen. A gerincen lőcsei címke: „*Sermones de ss. et Soliloquia Sancti Augustini*”, „N 115”.

Szentiványi 350; Cseresnyés H₅IV 11; Varjú 53; Beke 510; Sopko 406.

72 - R II 67 - N 71; LM 9

SERMONES

1. Sermones de tempore. 2. Eadmerus Cantuariensis: Liber de voluntate triplici et de similitudinibus. 3. Sermones de tempore.

Papír, pergamen, XIV-XV. sz., 266 lap, 30 x 22 cm. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Az első táblán: „*Liber ecclesie beati Jacobi in Lewtscha*”. A gerincen lőcsei címke: „*Sermones festivales*”, „N 71”.

Szentiványi 227; Cseresnyés I₅III 1; Varjú 116; Beke 500; Sopko 371.

73 - R II 45 - N 48

SERMONES

1. Sermones de tempore. 2. Vita Arnesti, archiepiscopi Pragensis. 3. Expositio psalmorum. 4. Lucas de Bitonto: Sermones super epistolas et evangelia de tempore.

Papír, XIV-XV. sz., 214 lap, 2°. Kötés: fatáblás bőrkötés. Írnok: Petrus Crispus. A gerincen lőcsei címke: „*Contiones festivales*”, „N 48”.

Szentiványi 205; Cseresnyés F₅III 9; Varjú 61; Beke 123; Sopko 361.

74 - R II 26 - N 58; LM 12

SERMONES

1. Sermones de tempore. 2. Sermones quadragesimales. 3. Preces Germanica lingua exaratae. 4. Johannes Nider: Vita beate Barbare.

Papír, XV. sz., 438 lap, 2°. Kötés: barnásvörös fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). A gerincen lőcsei címke: „*Sermones in evangelia*”, „N 58”.

Szentiványi 187; Cseresnyés F₅III 9; Varjú 182; Beke 487; Sopko 347.

75 - R II 82 - N 81

SERMONES

1. Pseudo-Augustinus: Sermones. 2. Isidorus: De caritate. 3. Seneca, Lucius Annaeus: De pauperitate. 4. Anacletus: De regnis ac provinciis regnorum et civitatibus provinciarum nomina undecimi regnorum continentium in se provincias centum et tredecim. 5. Legenda Sancti Sebastiani. 6. Hildebertus Turonensis: Sancta Maria Aegyptiaca. 7. Historiae Veteris et

Novi Testamentorum. 8. Anselmus: Cur Deus homo. 9. Hugo Ripelin de Argentina: Compendium theologiae veritatis.

Pergamen, XIV. sz., 291 lap, 2°, illuminált. Kötés: fatáblás bőrkötés. Az első táblán: „*Iste liber est Petri de Stolln*”. Alatta: „*Iste liber est ecclesie S. Jacobi in Lewthscha*”. A hátsó táblán: „*Liber magistri Co. de Fossa*”. A gerincen lőcsei címke: „*Sancti Augustini Sermones de misteriiis*”, „N 81”.

Szentiványi 242; Cseresnyés G₅IV 7; Hradzsky pag. 118; Varjú 45; Beke 31; Sopko 384.

76 - R I 79 - N 66

SERMONES

Sermones de sanctis.

Papír, XV. sz., 96 lap, 2°. Kötés: fatáblás bőrkötés. Az 1. lapon: „*Georgii Molnerii sum*”. A gerincen lőcsei címke: „*Sermones de sanctis*”, „N 66”.

Szentiványi 79; Cseresnyés H₅III 3; Varjú 187; Beke 506; Sopko 325.

77 - R II 153 - LM 13

SERMONES

Sermones de sanctis.

Papír, XV. sz., 385 lap, 22 x 16 cm. Kötés: barnásvörös fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az első lapon: „*Iste liber pertinet ad altare S. Nicolai et Katerine in Lewtscha in hospitali*”. A lőcsei címke nem maradt meg.

Szentiványi 312; Cseresnyés H₅IV 3; Macurek; Varjú 179; Beke 509; Sopko 404.

78 - R III 71 - N 103; LM 17

SERMONES

Sermones de tempore.

Papír, XV. sz., 386 lap, 2°. Kötés: barnásvörös fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Írnok: Johannes Rozenawer Jambor. Az első táblán: „*Liber Johannis Reyck*”. A gerincen lőcsei címke: „*Sermones*”, „N 103”.

Szentiványi 379; Cseresnyés G₅IV 16; Varjú 262; Beke 475; Sopko 409.

79 - R II 70 - N 98

SERMONES

Sermones de tempore et de sanctis

Papír, XIV-XV. sz., 294 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Sermones dominicales*”, „N 98”.

Szentiványi 230; Cseresnyés I₅III 10; Varjú 108; Beke 503; Sopko 374.

80 - R II 29 - LM 30

SERMONES

Sermones de tempore et de sanctis. (Guillermus Parisiensis: Postilla super epistolas et evangelia. - Kiadva: H 8225.)

Papír, XV. sz., 284 lap, 2°. Kötés: barnásvörös fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az 1. lapon: „*Iste liber est magistri Casparis Polirer*”. A lőcsei címkét letépték.

Szentiványi 190; Cseresnyés I₅II 6; Varjú 264; Beke 499; Sopko 350.

81 - R I 66 - N 64

SERMONES

Sermones.

Papír, XV. sz., 83 lap, 2°. Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Írnok: Petrus de Opul (1369). A gerincen lőcsei címke: „*Sermones in evangelia festiva*”, „N 64”.

Szentiványi 66; Cseresnyés G₅IV 1; Varjú 80; Beke 495; Sopko 312.

82 - R I 105

SERMONES

Sermones.

Papír, XIV-XV. sz., 178 lap, 2°. Kötés: pergamen. Az első táblán: „... *libri habitum et alia plura post hec que fuerunt Nothardi et pertinet ad librariam ad capelam.*” Szentiványi egy már nem létező bejegyzést közöl: „*Iste liber pertinet ad altare sanctorum Nicolai et Katherine in Lewtscha in hospitali*”.

Szentiványi 105; Cseresnyés I₅III 7; Varjú 94; Beke 501; Sopko 328.

83 - R I 154 - N 123

SERMONES

Sermones cum vitis et legendis sanctorum.

Papír, XV. sz., 215 lap, 22 x 15 cm. Kötés: fatáblás bőrkötés, az első tábla hiányzik. Szentiványi és Varjú egy már nem létező bejegyzést közölt: „*Per me Bartolomeum in Lewtscha predicatus ...*”. A gerincen lőcsei címke: „*Sermones quedam dominicales ...*”.

Szentiványi 154; Cseresnyés I₅IV 2; Varjú 178; Beke 504; Sopko 337.

84 - R I 74 - N 40

SERMONES

Sermones de tempore.

Papír, XIV. sz., 138 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Summa Innocentii 5 et Sententie*”, „N 40”.

Szentiványi 74; Cseresnyés C₅IV 5; Varjú 82; Beke 288; Sopko 320.

85 - R II 76 - N 34

SERMONES

Sermones.

Papír, XIV. sz., 272 lap, 2°. Kötés: barna fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Sermones dominicales et festiuales*”, „N 34”.

Szentiványi 236; Cseresnyés F₅IV 15; Varjú 30; Beke 488; Sopko 379.

86 - R II 103 - N 10; L 140

SERMONES

Sermones quadragesimales Jacobi de Voragine (?)

Pergamen, XV. sz., 159 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Az 1. lapon: „*Quadragesimale ... domini Petri de Opul predicatoris olim in Leucz pie memorie qui legavit hoc sicut et omnes libros suos ad domum capelle inibi permansuros*”. A 160. lapon: „*Iste liber est domini Petri de Opul predicatoris ...*”. A gerincen lőcsei címke: „*Quadragesimale ad 4am feriam post Pascha*”.

Szentiványi 262; Cseresnyés G₅IV 10; Macurek; Varjú 141; Beke 451; Sopko 393.

87 - R I 72 - N 54

SERMONES

Sermones.

Papír, XV. sz., 367 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A 2. és 3. lapon: „*Liber ecclesie Sancti Iacobi in Lewczouia*”. Írnok: Vogilfrey de Hoczenpolcz. A gerincen lőcsei címke: „*Quadragesimale Jacobinum*”, „N 54”.

Szentiványi 72; Cseresnyés G₅III 8; Varjú 143; Beke 452; Sopko 318.

88 - R III 47 - LM 8

SIGISMUNDUS SENFFTLEBEN DE PODOLINEC

Vocabularium Latino-Germanicum.

Papír, XV-XVI. sz., 294 lap, 22 x 16 cm. Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus. Az első táblán egy 1457-ből származó lőcsei jegyzői okirat töredéke. A mű

szerzője és leírója Sigismund Senfftleben akkor, amikor: „... altarista sancte Barbare altaris capelle sancti Georgii Leutzovie anno domini 1513 ...”.

Szentiványi 359; Cseresnyés H₅IV 4; Macurek; Varjú 276; Beke 646; Sopko 408.

89 - R I 41 - N 52

SUMMA VITIORUM. SUMMA VIRTUTUM

Summa vitiorum. Summa virtutum (Guilelmi Peraldi (?))

Papír, XIV. sz., 244 lap, 32 x 21 cm.

Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Az 1. lapon: „*Iste liber est datus per dominum Yozeph ad ecclesiam sancte Elizabet extra muros Leutschaw sic quod ibidem perpetuo moneat. Anno 1482*”. A gerincen lőcsei címke: „*Tractatus de vitiis*”, „N 52”.

Szentiványi 41; Cseresnyés F₅III 2; Macurek; Hradsky pag. 117, 2; Varjú 93; Beke 602; Sopko 298.

90 - R I 14

SYNOPSIS RERUM

Synopsis rerum Scepusiensium saeculi XVI., quas seniores fraternitatis XXIV civitatum regalium parochorum litteris consignabant.

Papír, XVIII. sz., 446 lap, 37 x 24 cm. Kötés: papír. Régebbi eredeti másolata.

Szentiványi 14; Cseresnyés M₅II 34; Macurek 28; Beke 337.

91 - R I 68 - N 60

THOMAS DE AQUINO (Pseudo)

Expositio psalmorum.

Papír, XIV. sz., 204 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*S. Thomas de Aquino Explanatio Pater noster, psalmorum*”, „N 60”.

Szentiványi 68; Cseresnyés G₅III 6; Varjú 69; Beke 570; Sopko 314.

92 - R I 93 - N 57; LM 20

THOMAS DE AQUINO*

Questiones super II. et IV. libri Sententiarum.

Papír, 1460, 420 lap, 2°. Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az 1. lapon: „*Iste liber est Georgii Lewteschit*”. A 2. lapon: „*Liber proprius magistri Georgij Lewdeschith olim per magistrum Christianum predicatorem Cracoviensem sibi legatus*”. Tovább Henckel kézírásával: „*Legatus mihi Joanni Henckel per pie memorie eundem dominum Georgium Leudeschid avunculum meum anno domini 1496*”. Passim „*Joannis Henckel*”.

Szentiványi 93; Cseresnyés F₅IV 3; Varjú 211; Beke 454; Sopko 327. (* J. Sopko szerint a szerző Hugo de Prato Florido.)

93 - R I 58 - N 25

THOMAS DE AQUINO*

Tractatus fidei.

Papír, XIV. sz., 319 lap, 2°. Kötés: zöld fatáblás bőrkötés. Az 1. lapon: „*Ecclesie hospitalensis*”. A gerincen lőcsei címke: „*Tractatus de fide et sancta Trinitate*”, „N 25”.

Szentiványi 58; Cseresnyés I₅III 9; Varjú 68; Beke 574; Sopko 305. (* J. Sopko szerint a szerző Benedictus Massiliensis.)

94 - R II 80 - N 53

THOMAS DE AQUINO*

Tractatus de sacrosancta trinitate et de fide catholica.

Papír, XIV. sz., 132 lap, 2°. Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Az 1. lapon: „*Istum librum assignavit dominus Thomas baccalarius in decretis ad ecclesiam beate Marie virginis in Antiqua Villa (Szepesolaszi) Anno domini MCCCCXL*”. Csak a régebbi katalógusokból ismert beírás (ma már nincs meg): „*Iste liber est legatus ad ecclesiam Sanctae Elisabethae extra muros Lewtschovie per dominum Ambrosium quondam plebanum in Valendorf (Szepesolaszi)*.” A gerincen lőcsei címke: „N 53”.

Szentiványi 240; Cseresnyés G₅IV 6; Hradsky pag. 117, 3; Varjú 60; Beke 575; Sopko 382. (* J. Sopko Thomas de Aquino-t nem tekinti szerzőnek.)

95 - R II 61 - N 3; LM 44

THOMAS DE AQUINO*

Tractatus de sacrosancta trinitate et de fide catholica.

Papír, XV. sz., 260 lap, 2°, illuminált. Kötés: világos fatáblás bőrkötés. Írnok: Michael Vogelfrey. A gerincen lőcsei címke: „N 3”. A cím olvashatatlan.

Szentiványi 221; Cseresnyés H₅III 12; Varjú 184; Beke 577; Sopko 365. (* J. Sopko szerint a szerző Benedictus Massiliensis.)

96 - R II 84 - N 69; LM 33

THOMAS DE AQUINO*

Summa de sacrosancta trinitate et de fide catholica.

Papír, pergamen, XIV-XV. sz., 253 lap, 2°. Kötés: világos fatáblás bőrkötés. Az 1. lapon: „*Liber domini Augustini de Bartpha plebani quondam in Filca legatus Fraternitati XXIV plebanorum civitatum regalium 1470*.” A gerincen lőcsei címke: „*Tractatus de ss. trinitate*”.

Szentiványi 244; Cseresnyés G₅IV 2; Varjú 139; Beke 576; Sopko 385. (* J. Sopko szerint a szerző Benedictus Massiliensis.)

97 - R I 71 - N 63; LM 43

TEXTUS SENTENCIARUM*

Textus sententiarum et conclusionum.

Papír, 1449, 237 lap, 2°. Kötés: világos fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Az első táblán: „*Liber ecclesie beati Jacobi in Lewtsha*”. A gerincen lőcsei címke: „*N 63*”.

Szentiványi 71; Cseresnyés G₅III 11; Varjú 155; Beke 565; Sopko 317. (* J. Sopko szerint Petri Lombardi Libri sententiarum I-IV. Az első táblán középkori kézírással: „*Textus Sententiarum scriptus cum conclusionibus*”).)

98 - R II 87-88 - LM 14

THOMAS EBENDORFER DE HASELBACH

Sermones de tempore.

Papír, pergamen, XV. sz. (1456), 360, 226 lap, 30 x 21 cm. Kötés: vörösesbarna fatáblás bőrkötés. Libri catenati. Írnok: Georgius Haller, 1456. Az 1. lapon (R II 87): „*Sermones super ewangelia T. de Haselpach, plebani in Bertoldsdorff, anno domini 1460 ...*”. Az első táblán ma már nem olvasható a bejegyzés: „*Iste liber est datus et legatus per Valentinum filium Rubner ad ecclesiam sancte Elisabethe extra muros Lewtschovie cum consensu patris sui et matris. Anno 1470.*” A 2. lapon: „*... magistri Thome de Haselpach plebani in Bertoldsdorff et liber ecclesie beatissime virginis ibidem per eundem eidem donatus 1460 necnon 62 ...*”.

Szentiványi 247; Cseresnyés L₅IV 10 és K₅III 17; Hradzsky pag. 117, 1; Varjú 174-175; Beke 257, 516; Sopko 387, 388.

99 - R II 96 - N 31

THOMAS EBENDORFER DE HASELBACH

Sermones de tempore.

Papír, XV. sz., 237 lap, 23 x 15 cm. Kötés: világos fatáblás bőrkötés. Az 1. lapon: „*Nicolai Bogner de Lewtscha. Liber domini Petri Crewschin de Lewczovia et postea ab eodem domino Petro venditus domino plebano de Villa Latina (Szepesolaszi) pro 3 florenis auri ... Iste liber est datus et legatus per Valentinum fratrum Rubner ad ecclesiam sancte Elisabeth extra muros Lewtschau cum consensu patris sui et matris anno 1479*”. A gerincen lőcsei címke: „*Sermones ad Evangelia*”, „*N 31*”.

Szentiványi 255; Cseresnyés G₅IV 14; Varjú 186; Beke 494; Macurek; Sopko 390.

100 - R II 43 - N 30; LM 38

TRACTATUS

1. Bartholomaeus de Sancto Concordio: Summa de casibus conscientiae. 2. Codex Justinianus.

Papír, XV. sz., 152 lap, 2°. Kötés: rózsaszín fatáblás bőrkötés. Az első előzéklapon: „*Istum librum assignavit ... pro capella in Lewtscha*”. A gerincen lőcsei címke: „*Pisanus et Summa confessorum compilata...*”, „*N 30*”.

Szentiványi 203; Cseresnyés H₅III 2; Varjú 237; Beke 421; Sopko 359.

101 - R II 6 - N 82

TRACTATUS

1. Conclusiones Metaphysicae Aristotelis. 2. Nicolaus de Tudeschis Panormitanus: Lectura super quarto libro Decretalium.

Papír, XV. sz., 222 lap, 2°. Kötés: vörösesbarna fatáblás bőrkötés. Az első táblán: „*Liber Johannis Benedicti de Wratislavia decretorum baccalaurei quem comparavit anno MCCCCLXI. Et tunc erat predicator in Cascha*”. A gerincen lőcsei címke: „*Lectura Decretalia Nicolai de Sicilia*”, „N 82”.

Szentiványi 167; Cseresnyés K₅I 8; Varjú 140; Beke 527; Sopko 341.

102 - R II 60 - N 78

TRACTATUS*

Tractatus theologicus.

Papír, XV. sz., 262 lap, 2°. Kötés: világos fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A gerincen lőcsei címke: „*Tractatus...*”, „N 78”.

Szentiványi 220; Cseresnyés H₅III 7; Varjú 188; Beke 591; Sopko 364. (* J. Sopko szerint a cím: Sermones de tempore.)

103 - R I 160 - LM 41

TRACTATUS

1. Andreas de Broda: Epistola ad Hussitas. 2. Tractatus contra communionem utriusque speciei et contra communionem parvulorum.

Papír, pergamen, 1418, 153 lap, 21 x 16 cm. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Az első táblán: „*Legatus est iste liber domino Augustino plebano in Meynhardsdorff (Ménhárd) terre Scepusiensis per dominum Nicolaum Czipszer altaristam ecclesie beate Virginis Marie ... qui obiit in vigilia Corporis Christi anno domini MCCCCXXX nono*”. Az 1. lapon: „*Liber capelle sancti Georgii in Lewcza*”. A gerincen ép, de olvashatatlan lőcsei címke.

Szentiványi 160; Cseresnyés I₅IV 11; Macurek 11; Varjú 131; Beke 608; Sopko 339.

103/a - R II 42 - N 20

TRACTATUS

1. Guilelmus Alvernus: De fide et legibus. 2. Ambrosiaster: De questionibus Veteris et Novi Testamenti. 3. Eadmerus Cantuariensis: De similitudinibus et de voluntate triplici. 4. Bernardus: Omelia és egyéb kisebb írások.

Papír, 1385, 306 lap, 2°. Kötés: rózsaszín fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Tractatus de fide*”, „N 20”.

Szentiványi 202; Cseresnyés F₅IV 6; Varjú 86; Beke 600; Sopko 358.

104 - R I 53 - N 59

TRACTATUS

1. Guilelmus Alvernus: Tractatus de septem sacramentis. 2. Guilelmus Peraldus: Summa de virtutibus et vitiis. 3. Ambrosius de Valendorff: Annales. 4. Matthaeus de Cracovia: Confessionale. 5. Petrus Lombardus: Sententiarum liber II dist. 3. 6. Gregorius Magnus: Liber pastoralis curae. 7. Nicolaus de Dinkelsbühl: Tractatus de septem vitiis capitalibus.

Papír, pergamen, XIV-XV. sz., 140 lap, 30 x 22 cm. Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Írnok (5. részé): Johannes de Lelouia. Írnok (6. részé): Johannes dictus Dalilo. Az első előzéklapon: „*Iste liber est legatus ad ecclesiam Sanctae Elisabethae extra muros Lewtschowie per dominum Ambrosium quondam plebanum in Valendorff* (Szepesolaszi)”. Az 1. lapon: „*Liber Ambrosii plebani in Valendorff*”. A gerincen lőcsei címke: „*Tractatus ...*”, „*N 59*”.

Szentiványi 53; Cseresnyés I₅III 5; Hradzsky pag. 117; Macurek; Varjú 104; Beke 597; Sopko 302.

105 - R I 156 - N 100

TRACTATUS

1. Matthaeus de Cracovia: Dialogus sive conflictus rationis et conscientiae. 2. Henricus Heinbuche Hassia de Langenstein: Tractatus de corpore Christi. 3. Henricus Heinbuche Hassia de Langenstein: Expositio canonis missae. 4. Tabulae astronomicae et chronologicae és más kisebb írások.

Papír, XV. sz., 110 lap, 4°. Kötés: pergamen. A kódex a kassai dominikánusoké volt. A gerincen lőcsei címke: „*Expositio canonis et missae*”, „*N 100*”.

Szentiványi 156; Cseresnyés I₅IV 1; Varjú 228; Beke 215; Sopko 338.

106 - R III 37 - N 42

TRACTATUS

1. Matthaeus de Cracovia: Dialogus sive conflictus conscientiae et rationis. 2. Pseudo-Eusebius: Tractatus de morte Hieronimi. 3. Pseudo-Cyrrillus: De miraculis Sancti Hieronymi epistola. 4. Sermones de tempore.

Papír, XV. sz., 107 lap, 4°. Kötés: barna fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Epistola ...*”, „*N 42*”.

Szentiványi 349; Cseresnyés I₅IV 8; Varjú 257; Beke 140; Sopko 405.

107 - R I 106

TRACTATUS

1. Johannes Chrysostomus: Sermones. 2. Andreas de Broda: Tractatus de sacramento eucharistiae et de communione sub utraque specie. 3. Articuli ... 4. Regula Ordinis Cisterciensis. 5. Conradus de Ebrach: Confessionale. 6. Guido de Pareto: Liber de doctrina cordis. 7. Tractatus de poenitentia. 8. Arnaldus Bonaevalis: De laudibus Beatae Mariae Virginis. 9. Constitutiones provinciales ... per Arnestum Malowetz, archiepiscopum Pragensem anno domini MCCCXLI, és más írások.

Papír, XV. sz., 434 lap, 30 x 21 cm. Kötés: barnásvörös fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Nem maradt meg a Szentiványi által közölt bejegyzés: „*Iste liber pertinet ad altare sanctorum Nicolai et Katherine in Lewtscha in hospitali*”. A gerincen lőcsei címke: „*S. Chrisostomi opuscula ... inscripta*”.

Szentiványi 106; Cseresnyés I₅III 4; Macurek; Varjú 113; Beke 93; Sopko 329.

108 - R II 30 - N 89; L 80

TRACTATUS

1. Thomas de Aquino: Commentarium super quatuor libros Sententiarum. 2. Bindo de Senis: Distinctiones exemplorum Veteris et Novi Testamentorum.

Papír, XV. sz., 112 lap, 31 x 21 cm, illuminált. Kötés: barnásvörös fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Írnok: Johannes Borhardi (Lőcse) 1470. A gerincen lőcsei címke: „*Questiones super Sententiarum*”, „*N 89*”.

Szentiványi 191; Cseresnyés F₅IV 7; Macurek; Varjú 245; Beke 453; Sopko 351.

109 - R II 44 - N 35; L 113

TRACTATUS

1. Thomas de Aquino: Commentarius super primum librum Sententiarum (1403).* 2. Hugo Ripelin de Argentina: Compendium theologiae veritatis. 3. Matthaeus de Cracovia: Tractatus de contractibus emptionis. 4. Rabbi Samuelis Epistola.

Papír, XIV-XV. sz., 232 lap, 20. Kötés: rózsaszín fatáblás bőrkötés. Az első táblán: „*Iste liber presentetur capelle sancti Georgii*”. A gerincen lőcsei címke: „*Tractatus ...*”, „*N 35*”.

Szentiványi 204; Cseresnyés H₅III 11; Varjú 114; Beke 579; Sopko 360. (* J. Sopko szerint a szerző Petrus Lombardus.)

110 - R I 142 - LM 6

TRACTATUS

1. Expositio orationis dominicae. 2. Conradus de Soltau: Tractatus de fide orthodoxa ... 3. Pseudo-Ambrosius: De mansionibus filiorum Israel.

Papír, XV. sz., 253 lap, 40. Kötés: piros fatáblás bőrkötés. Írnok: Nicolaus de Schreybirdorff (Göbölfa, Igló környékén), 1434. A 215. lapon: „*Iste liber est Johannis Brotman*”.

Szentiványi 142; Cseresnyés I₅IV 9; Varjú 150; Beke 209; Sopko 335.

111 - R II 151 - N 116

TRACTATUS

1. Expositio orationis dominicae. 2. Jacobus Mediolanensis: Stimulus amoris in Jesum.

Papír, XIV-XV. sz., 203 lap, 4°. Kötés: barnásvörös fatáblás bőrkötés. Ma már nem olvasható bejegyzés: „*Confraternitatis 24 plebanorum*”. A gerincen lőcsei címke: „*N 116*”.

Szentiványi 310; Cseresnyés H₅IV 8; Varjú 70; Beke 213; Sopko 402.

112 - R II 65 - N 4

TRACTATUS

1. Tabulae Moysi et Abakuc de creatione angelorum. 2. Adnotationes ... Auctoritates patrum collectae in castro Pragensi. 3. Innocentius IV. Papa: Summa de casibus et de poenitentia. 4. Petrus Lombardus: Sententiarum libri IV. 5. Tractatus de octo turpitudinibus coniugalibus.

Papír, 1394, 161 lap, 2°. Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*N 4*”.

Szentiványi 225; Cseresnyés F₅IV 8; Varjú 88; Beke 422; Sopko 422.

113 - R I 86 - N 12; LM 19

TRACTATUS

1. Guilelmus Marceletti: Summa utriusque iuris. 2. Arenga. 3. Stanislaus de Islza: Tabulae de motibus Solis et Lunae ... 4. Petrus de Dacia: Tabulae astronomicae.

Papír, XIV-XV. sz., 232 lap, 2°. Kötés: világos fatáblás bőrkötés. Írnok (3. részé): Stanislaus Cristianus de Islza (Krakkó), 1377. Az első táblán: „*Liber Fraternitatis 24 plebanorum civitatum regalium*”. A gerincen lőcsei címke: „*Summa iuris*”, „*N 12*”.

Szentiványi 86; Cseresnyés F₅IV 10; Hradzsky pag. 107, 2; Varjú 66; Beke 533; Sopko 326.

114 - R IX 52

URBANUS MELLICENSIS*

Questiones in 10 libros Ethicorum.

Papír, 1424, 295 lap, 30 x 21 cm. Kötés: falapok, a bőrborítás hiányzik. Az első előzéklapon: „*Iste liber pertinet ad altare sanctorum Nicolai et Katherine in Lewtscha in hospitali*”.

Szentiványi 664; Cseresnyés G₅III 4; Varjú 134; Beke 636; Sopko 414. (* J. Sopko szerint a szerző Johannes Buridanus.)

Lőcsei és speciális címke nélküli kódexek

115 - R I 56

TRACTATUS

1. Petrus Lombardus: Commentarium in libros Sententiarum. 2. Sermones quadragesimales. 3. Tabulae astronomicae. 4. Tabulae Alphonsianae. 5. De syllogismo tractatus (1383). 6. Tractatus de homine.

Papír, XIV. sz., 302 lap, 29 x 22 cm. Kötés: zöld fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus.

Szentiványi 56; Cseresnyés I₅III 3; Varjú 71; Beke 620; Sopko 303.

116 - R II 35

THOMAS DE AQUINO

Commentarium in IV. librum Sententiarum Petri Lombardi.

Papír, pergamen, 292 lap, 32 x 21 cm, illuminált. Kötés: barnászörös fatáblás bőrkötés (szepességi kötés).

Szentiványi 196; Cseresnyés N₅II 16; Varjú 199; Beke 585; Sopko 354.

Ősnyomtatványok jegyzéke

117 - IV 26 - L 98

ALBERTUS MAGNUS

Summa de eucharistiae sacramento. Ulmae, Johannes Zainer, 1474. 2°. GW 780. HC 456.

Kötés: fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az első táblán: „*Hospitalis vel Ecclesiae Sancti Jacobi in Lewtscha*”.

Kotvan-Frimmová 9; Kulcsár 10; Cseresnyés D₅IV 3.

118 - VIII 39 a-d - N 307, 308; L 69, 70, 71, 72

ALEXANDER DE HALES

Summa. Pars I-IV. Norimbergae, Antonius Koberger, 1481-1482. 2°. GW 871. HC 643.

Kötés: részben fatáblás bőrkötés. A kapsok közvetlenül a fára vannak erősítve. Libri catenati (szepességi kötés). Mind a négy kötetben: „*Ista ... pars Alexandri emptā est per Joannem Henckel plebanum Leutschouiensem Anno Domini 15016 (?) Budae ...*”.

Kotvan-Frimmová 12; Kulcsár 12; Cseresnyés C₅I 6-9.

119 - VIII 50 a-c - L 148, 128, 123

AMBROSIUS MEDIOLANENSIS

Opera. Pars I-III. Basileae, Johannes Amerbach, 1492. 2°. GW 1599. HC 896.

Kötés: fatáblás bőrkötés, a fémkapcsok épek (szepességi kötés). Libri catenati. Mind a három kötet 1. lapján: „*Liber magistri Caspari Polirer*” és Henckel írásával: „*Capellani Leutschoviensis viri et litterati et magni predicatoris assignatus in hunc locum per dominum Melchiorum Polirer ita ut si filius suus Ladislaus eo uti velit possit quandocunque*”.

Kotvan-Frimmová 15; Kulcsár 16; Cseresnyés F₅II 3-5.

120 - X 4 - N 42; L 29

ANCHARANO, PETRUS DE

De verborum significatione. (Lugduni), Jacobus Sacon, 1502. 2°.

Coll.: ANCHARANO, PETRUS DE: Lectura super Clementinis. Venetiis, Bernardinus Stagninus, 1483. GW 1625. HC 956.

Kötés: barna félbőr. Liber catenatus.

Kotvan-Frimmová 17; Kulcsár B-1, 21; Cseresnyés E₅I 10.

120/a - VIII 53 - L 82

ANGELUS DE CLAVASIO

Summa angelica de casibus conscientiae. Norimbergae, Antonius Koberger, 1488. 2°. GW 1927. HC 5385.

Kötés: gazdag díszítésű barna fatáblás bőrkötés. Ép sarokpántok és kapcsok. Liber catenatus. Az 1. lapon: „*Is liber fuit ab antiquo ecclesiae sancti Jacobi Leutschouiae*”.

Kotvan-Frimmová 22; Kulcsár 29; Cseresnyés G₅II 8.

121 - VIII 6

ANTONINUS FLORENTINUS

Chronicon. Pars III. Norimbergae, Antonius Koberger, 1484. 2°. Illuminált. GW 2072. HC 1159.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus. Az első táblán: „*Liber XXIV plebanorum regalium per magistrum Sebastianum legatus*”. Ugyanez az a címlapon is.

Kotvan-Frimmová 28; Kulcsár 33; Cseresnyés B₅II 5; Hradsky pag. 109, 4.

122 - V 12 a-c - L 100, 101, 102

ANTONINUS FLORENTINUS

Summa theologia. Pars I, III-IV. Norimbergae, Antonius Koberger, 1486-1487. 2°. Illuminált. GW 2189. H 1246.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Az első előzéklapon mindegyik kötetben: „*Liber magistri Casparis Polirer*”.

Kotvan-Frimmová 36; Kulcsár 41; Cseresnyés G₅I 1-3.

123 - V 123 a-c - L 96, 97, 99; N 102

ANTONINUS FLORENTINUS

Summa theologia. Pars I-III. Spirae, Petrus Drach, 1487-1488. 2°. GW 2190. HC 1247.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). A gerincen lőcsei címke: „*N 102*”. Az 1. kötet első előzéklapján: „*Ego Mathaeus Waloch plebanus Lewbicensis lego et dono ... quatuor Antonini partes pro salute animae Ecclesiae sancti Jacobi in Lewtschau orate pro eo 1511*”. Az első és utolsó lapon: „*Ecclesiae Sancti Jacobi*”, „*M. W.*”. A 2. és 3. kötet címlapján: „*Ecclesiae sancti Jacobi*”, „*M. W.*”. Utolsó oldalán: „*Ecclesiae sancti Jacobi*”.

Kotvan-Frimmová 37; Kulcsár 42; Cseresnyés F₅II 6-8.

124 - VIII 2 - L 194

ARISTOTELES

Opera. Venetiis, Bernardinus Stagninus, 1489. 2°. GW 2339. H 1661.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az 1. lapon: „*Liber iste pertinet ad templum in Leutschovia*”.

Kotvan-Frimmová 48; Kulcsár 48; Cseresnyés F₅I 13.

125 - VIII 18 - L 74

ASTESANUS DE AST

Summa de casibus conscientiae. Coloniae, Henricus Quentell, 1479. 2°. GW 2756. HC 1895.

Kötés: fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Az 508. lapon: „*Joannis Henckel*”.

Kotvan-Frimmová 56; Kulcsár 55; Cseresnyés E₅I 6.

126 - V 110 - L 151

AUGUSTINUS, AURELIUS

Explanatio psalmodum. Venetiis, Bernardinus Benalius, 1493. 2°. Illuminált. GW 2910. HC 1973.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az első táblán: „*Iste liber est magistri Casparis Polirer*”. Az 1. lapon: „*Ecclesiae Lewtschoviensis per magistrum venerabilem Casparem Polirer legatum*”.

Kotvan-Frimmová 70; Kulcsár 63; Cseresnyés E₅II 6.

127 - V 53 - L 52

BARTHOLOMAEUS DE BELLINCINIS

De charitativo subsidio et decima beneficiorum. Mutinae, Antoninus Mischominus et Dominicus Roccociola, 1489. GW 3805. HC 2761.

Kötés: fatáblás félbőr kötés. Liber catenatus. Az 1. lapon: „*Johannis Henckel plebani Lewtschoviensis*”.

Kotvan-Frimmová 107; Kulcsár 78; Cseresnyés G₅II 16.

128 - X 5 - N 29; L 7

BARTOLUS DE SAXOFERATO

Super I. partem Codicis. Venetiis, Andreas Torresanus, 1492. 2°. GW 3501. HC 2549.

A 2. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconi de Bekes canonici Waradiensis*”. A 201. lapon: „*Joannis Henckel*”.

Coll.: BARTOLUS DE SAXOFERATO: Super II. partem Codicis. Venetiis, Bernardinus Stagninus, 1492. GW 3518. H 2549.

A 173. lapon: „*Joannis Henckel*”.

Kötés: fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A gerincen lőcsei címke: „*N 29*”.

Kotvan-Frimmová 97; Kulcsár 82; Cseresnyés F₅I 10.

129 - XI 6 - N 27; L 5

BARTOLUS DE SAXOFERATO

Super I. partem Digesti novi. Venetiis, Andreas Torresanus, 1493. 2°. GW 3560. HR 2616.

Kötés: fatáblás félbőrkötés, felső része eltörve. Liber catenatus. Lőcsei címke: „*N 27*”. A 2. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis*”. Az utolsó lapon: „*Joannis Henckel*”.

Kotvan-Frimmová 98; Kulcsár 84; Cseresnyés F₅I 8.

130 - IX 5 - L 6

BARTOLUS DE SAXOFERATO

Super II. partem Digesti novi. Venetiis, Bernardinus Stagninus, 1493. 2°. GW 3577. HR 2620.

Kötés: fatáblás félbörkötés. Liber catenatus. Lőcsei címke olvashatatlan foszlánya. A 2. lapon: „*Joannis Henckel archiepiscopi et canonici Waradiensis*”. Az utolsó oldalon: „*Joannis Henckel*”.

Kotvan-Frimmová 99; Kulcsár 85; Cseresnyés F₅I 9.

131 - XII 1 - L 1

BARTOLUS DE SAXOFERATO

Super I. partem Digesti veteris. Venetiis, Andreas Torresanus, 1492. 2°. GW 3590. HR 2583.

Kötés: fatáblás félbörkötés. Liber catenatus. Lőcsei címke olvashatatlan foszlánya. A 2. lapon: „*Hec septem volumina Bartoli Anno 1510 redeunte me Joannem Henckel ex Bononia per reverendissimum dominum Sigismundum Tursonem episcopum Waradiensem in absentia librorum meorum mihi donata sunt Joannis Henckel archidiaconi de Békés canonici Waradiensis*”. Az utolsó lapon: „*Joannis Henckel*”.

Kotvan-Frimmová 100; Kulcsár 86; Cseresnyés F₅I 6.

132 - X 6 - L 2

BARTOLUS DE SAXOFERATO

Super II. partem Digesti veteris. Venetiis, Bernardinus Stagninus, 1492. 2°. GW 3602. HR 2587.

Kötés: fatáblás félbörkötés. Liber catenatus. Lőcsei címke olvashatatlan foszlánya. A címoldalon: „*Joannis Henckel archidiaconi de Békés canonici Waradiensis*”. Az utolsó lapon: „*Joannis Henckel*”.

Kotvan-Frimmová 101; Kulcsár 87; Cseresnyés F₅I 7.

133 - XI 8 - N 2; L 3

BARTOLUS DE SAXOFERATO

Super I. partem Infortiati. Venetiis, Bernardinus Stagninus, 1492. 2°. GW 3624. HR 2600.

Kötés: fekete és barna fatáblás félbörkötés, kapcsolokkal. A gerincen lőcsei címke: „*N 2*”. A 2. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconis de Békés canonici Waradiensis*”. Az utolsó oldalon: „*Joannis Henckel*”.

Kotvan-Frimmová 102; Kulcsár 88; Cseresnyés F₅I 4.

134 - VIII 40 - L 4

BARTOLUS DE SAXOFERATO

Super II. partem Infortiati. Venetiis, Andreas Torresanus, 1492. 2°. GW 3640. HR 2604.

Kötés: fatáblás félbőr kötés, két kapocs. Liber catenatus. A gerincen a lőcsei címkére ráragasztott olvashatatlan címke. Az 1. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis*”.

Kotvan-Frimmová 103; Kulcsár 89; Cseresnyés F₅I 5.

135 - V 6 - L 48

BAYSIO, GUIDO DE

Rosarium decretorum. (Argentorati, Johannes Mentelin, cca. 1473.) 2°. Illuminált. GW 3744. H 2713.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus. A címoldalon Henckel kezével: „*Is liber fuit ab antiquo Ecclesiae sancti Jacobi Leutzschoviae*”.

Kotvan-Frimmová 105; Kulcsár 262; Cseresnyés Z₄I 1.

136 - V 32 - N 43; L 57

BERNARDUS PARMENSIS

Casus longi super quinque libros decretalium. Argentinae, (typographus Jordani (Georgius Husner), 1484. 2°. GW 4095. H 2932.

Kötés: fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Bernardi Longi super libros decretalium*”, „N 43”. Az első lapon: „*Hospitalis*”.

Kotvan-Frimmová 109; Kulcsár 98; Cseresnyés G₅II 11.

137 - VII 56 - N 323

BERTRANDUS DE TURRE

Sermones de tempore. Pars estivalis. (Argentinae, Georgius Husner, cca. 1500.) 4°. GW 4180. HC 3003.

Kötés: gazdagon díszített fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „N 323”. A címlapon: „*Georgij Molner*”, „*Parochia Leutschoviensis*”.

Kotvan-Frimmová 111; Kulcsár A-9; Cseresnyés E₅IV 12.

138 - XI 9 - N 13; L 63

BONIFACIUS VIII., papa

Liber sextus Decretalium. (Argentinae, Henricus Eggstein, 1470-1472.) 2°. Illuminált. GW 4849. HC 3583.

Kötés: gazdagon díszített barna fatáblás bőrkötés. Ép sarokpántok, dombordíszek, kapcsok. Liber catenatus.

Kotvan-Frimmová 149; Kulcsár 135; Cseresnyés G₅I 7.

139 - VIII 32 - L 58, 59

BONIFACIUS VIII., papa

Liber sextus Decretalium. Norimbergae, Antonius Koberger, 1482. 2°. GW 4868. HC 3603.

Coll.: CLEMENS V., papa: Constitutiones. Norimbergae, Antonius Koberger, 1482. GW 7095. HC 5427.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke.

Kotvan-Frimmová 151, 199; Kulcsár 136, 167; Cseresnyés D₅II 11.

140 - VI 30 - N 55; L 53

BONIFACIUS VIII., papa

Liber sextus Decretalium. Norimbergae, Antonius Koberger, 1486. 2°. Illuminált. GW 4879. HC 3613.

A címdalán: „*Georgij Molner sum*”.

Coll.: CLEMENS V., papa: Constitutiones. Norimbergae, Antonius Koberger, 1486. GW 7097. HC 5435.

Kötés: fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A gerincen lőcsei címke: „N 55”.

Kotvan-Frimmová 153, 200; Kulcsár 137, 169; Cseresnyés E₅II 5.

141 - V 58 - N 234-235; L 137

BUSTIS, BERNARDINUS DE

Mariale. Argentinae, Martinus Flach, 1496. 2°. GW 5805. HC 4161.

Kötés: fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Rosarium serm. predicat. et Manuale ...*”, „N 234-235”.

Kotvan-Frimmová 161; Kulcsár 92; Cseresnyés G₅II 15.

142 - VI 92 - N 558

CALDERINUS, JOHANNES

Concordantia sive Ambidexterium. Spirae, Petrus Drach, 1481. 2°. GW 5896. HC 4247.

Az 1. lapon: „*Iste liber est magistri Casparis Polirer*”.

Coll.: 1. ANDREAE, JOHANNES: Super arboribus consanguinitatis. Argentorati, Henricus Knobloch, cca. 1483. GW 1707. H 1021.

Coll.: 2. MODUS legendi abbreviaturas. (Spirae, Petrus Drach, cca. 1478.) H 11482.

Kötés: fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*N 558 (?)*”.

Kotvan-Frimmová 164, 19, 591; Kulcsár 143, 24, 379; Cseresnyés G₅II 20.

143 - IV 36

CARCANO, MICHAEL DE

Sermonarium de peccatis per adventum et per duas quadragesimas. Pars I-II. Venetiis, Franciscus Renner et Nicolaus de Francofurt, 1476. 2°. Illuminált. GW 6129. HC 4508.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Ép sarokpántok, dombordíszek, kapsok. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke. Az első táblán: „*Iste liber est magistri Casparis Polirer*”.

Kotvan-Frimmová 178; Kulcsár 366; Cseresnyés M₅V 8.

144 - VII 6 - L 152

CASSIANUS, JOHANNES

De institutis coenobiorum. Basileae, Johannes Amerbach, 1497. 4°. GW 6162. HC 4564.

Kötés: fatáblás bőrkötés, ép fémkapsok. Az 1. lapon: „*1511 sum Laurentij Hylbrandi de Wogendrossel (Merény) pro 1 floreno*”.

Kotvan-Frimmová 183; Kulcsár 152; Cseresnyés E₅IV 9.

145 - VIII 31 - L 54

CORPUS

Corpus iuris civilis. Iustiniani Institutiones. Norimbergae, Antonius Koberger, 1486. 2°. GW 7614. HC 9519.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az első táblán: „*Matthaeus Balassi Anno Domini 1694*”, „*Michael Balassi minor parvista in Schola Societatis Iesu Anno Domini 1694*”. A 2. lapon: „*Anno 1694 legit me Matthaeus Balassi Rector Leutsche*”. A 89. lapon: „*Anno 1697 relegit me Matthaeus Balassi qui obiit die 28 Novembris*”.

Kotvan-Frimmová 214; Kulcsár 337; Cseresnyés E₅II 7.

146 - XI 4 - L 65

CORPUS

Corpus iuris civilis. Iustiniani Institutiones. Venetiis, Bernardinus Stagninus, 1494. 2°. GW 7636. H 9533.

Az 1. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis*”.

Coll.: CORPUS iuris civilis. Novellae. Venetiis, Georgius Arrivabene, 1494. GW 7766. HR 3402.

Kötés: félbőr.

Kotvan-Frimmová 216, 220; Kulcsár 338, 339; Cseresnyés A₅I 6.

147 - XII 2 - N 50; L 46

CORPUS

Corpus iuris civilis. Iustiniani Infortiatum. Venetiis, Baptista de Tortis, 1496. 2°. GW 7693. H 9575.

Kötés: fatáblás félbőr, kapcsolattal A gerincen löcsei címke: „*Infortiatum de Tortis*”, „N 50”. Az 1. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis*”. Az utolsó lapon: „*Joannis Henckel*”.

Kotvan-Frimmová 218; Kulcsár 340; Cseresnyés H₅I 10.

148 - IX 4 - L 47

CORPUS

Corpus iuris civilis. Codex Iustinianus. Venetiis, Baptista de Tortis, 1496. 2°. GW 7744. H 9619.

Kötés: barna félbőr. A 2. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis*”. Az utolsó lapon: „*Joannis Henckel*”.

Kotvan-Frimmová 219; Kulcsár 342; Cseresnyés F₅I 3.

149 - XI 5 - N 46; L 37

CORSETTUS, ANTONIUS

Repertorium in opera Nicolai de Tudeschis. Venetiis, Baptista de Tortis, 1499. 2°. GW 7784. HC 5772.

Kötés: félbőr. Liber catenatus. A gerincen löcsei címke: „N 46”. A 2. lapon: „*Hic liber emptus est per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Waradiensem anno 1509 Padue floreno uno in auro ...*”. Az utolsó lapon: „*Joannis Henckel*”.

Kotvan-Frimmová 221; Kulcsár 178; Cseresnyés F₅I 12.

150 - V 9 - L 62

GREGORIUS IX., papa

Decretales cum glossa. Basileae, Michael Wenssler, 1482. 2°. Illuminált. HC 8012.

Az 1. lapon: „*Fraternitatis XXIV plebanorum*”, „*Ego Matthaeus Waloch plebanus in Monte Sancti Georgij ... duos libros Decretalium videlicet et Decretum pro vj florenis in auro 1513*”, „*Ecclesia Leutschoviensis*”.

Coll.: CLEMENS V., papa: Constitutiones. Venetiis, Nicolaus Jenson, 1479. GW 4864. HC 3598.

Kötés: félbőr (szepességi kötés).

Kotvan-Frimmová 279, 150; Kulcsár 253, 166; Cseresnyés B₅I 3.

151 - VI 26 - L 64

GREGORIUS IX., papa

Decretales cum glossa. Norimbergae, Antonius Koberger, 1493. 2°. Illuminált. HC 8030.

Kötés: fatáblás bőrkötés. Az 1. lapon: „*Fratrum Cassoviae*”, „*Georgij Molnerij sum*”.

Kotvan-Frimmová 283; Kulcsár 255; Cseresnyés D₅II 2.

152 - VI 10 - L 117

GRITSCH, JOHANNES

Quadragesimale. Norimbergae, Antonius Koberger, 1479. 2°. H 8066.

Kötés: fatáblás bőrkötés. Az első táblán: „*Iste liber est magistri Casparis Polirer*”.

Kotvan-Frimmová 288; Kulcsár 259; Cseresnyés C₅I 3.

153 - VI 89

GRUNER, VINCENTIUS

Officii missae sacrique canonis expositio. Reutlingae, Johannes Otmar, 1483. 2°. HCR 6810.

Az 1. lapon: „*Ecclesie sancti Jacobi*”.

Coll.: ROLEWINCK, WERNERUS: Fasciculus temporum. Memmingae, Albertus Kunne, 1482. HC 6931. Az utolsó lapon: „*Ecclesie sancti Jacobi*”.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus. Az első táblán Henckel írásával: „*Domini Sigismundi Senfftleben de Podolijno baccalarii Wijenensis altaris sancte Barbare virginis Leutschovie in Capella sancti Georgij fuit presens liber, quem legauit ecclesie sancti Jacobi vt omnes volentes proficere ... obijt autem anno Domini 1513 in vigilia sancti Briccij*”.

Kotvan-Frimmová 555, 510; Kulcsár 261, 489; Cseresnyés D₅V 4.

154 - V 17

HENRICHUS DE GORICHEM

Quaestiones in sanctum Thomam. (Esslingae, Conradus Fyner, cca. 1475). 2°. Illuminált. H 7806.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Az első táblán: „*Liber fraternitatis XXIII plebanorum*”, „*Ecclesie Leutschoviensis*”.

Kotvan-Frimmová 305; Kulcsár 269; Cseresnyés G₅I 12.

155 - IV 29 - L 171

HIERONYMUS, SANCTUS

Vitae sanctorum Patrum. Ulmae, Johannes Zainer, cca. 1480. 2°. H 8594.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus. A 11. lapon: „*Iste liber legatus est Ecclesie sancti Jacobi in Leutzscha per dominum Valentinum de Bartpha baccalaureum custodem et canonicum Scepusiensem anno Domini 1517*”. A 385. lapon: „*Liber Ecclesie sancti Jacobi in Leutzscha*” (Henckel kézírása).

Kotvan-Frimmová 621; Kulcsár 283; Cseresnyés D₅IV 7.

156 - IV 19 - L 141

HIERONYMUS, SANCTUS

Vitae sanctorum Patrum. (Argentinae, typographus Vitas Patrum), 1483. 2°. HC 8597.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés, épen maradt kapcsolok (szepességi kötés). Az 1. lapon: „*24 Regalium*”, „*Liber Ecclesie Leutschoviensis*”.

Kotvan-Frimmová 622; Kulcsár 284; Cseresnyés D₅IV 8.

157 - V 52

HOLKOT, ROBERTUS

Super Sapientia Salomonis. Spirae, Petrus Drach, 1483. 2°. Illuminált. HC 8757.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Az 1. lapon: „*Iste liber est magistri Casparis Polirer*”.

Kotvan-Frimmová 318; Kulcsár 286; Cseresnyés C₅IV 13.

158 - X 7 - N 5; L 14

INNOCENTIUS IV., papa

Apparatus super libros Decretalium. Venetiis, Bernardinus Stagninus, 1495. 2°. HC 9194.

A 2. lapon: „*Is liber comparatus est per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Waradiensem Padue Anno Domini 1508 floreno uno marcellis quattuor*”.

Coll.: ANTONIOS DE BURGOS: Liber super Decretalium III. de emptione et venditione. Venetiis, Gregorius de Gregoriis, 1507.

Kötés: félbőr. Lőcsei címke: „N 5”.

Kotvan-Frimmová 328; Kulcsár 305, B-2; Cseresnyés F₅I 1.

159 - IV 6 - L 183

ISIDORUS HISPALENSIS

Ethymologiae. (Augustae), Guntherus Zainer, 1472. 2°. H 9273.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az 1. lapon: „*Parochie Leutschoviensis*”.

Kotvan-Frimmová 329; Kulcsár 332; Cseresnyés F₅II 9.

160 - V 31 - N 169; L 146

JACOBUS DE THERAMO

Belial. (Argentorati, Henricus Knoblochzer), 1484. 2°. C III 5793.

Kötés: Félbőr. Liber catenatus. A gerincen lőcsei címke; „N 169”.

Kotvan-Frimmová 339; Kulcsár 409.

161 - VIII 16 - L 200

JACOBUS DE VORAGINE

Legenda aurea. (Basileae, Michael Wenssler, cca. 1474.) 2°. Illuminált. C III 6399.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus. Az első táblán: „*Iste liber pertinet ad altare sanctorum Nicolai et Katherine in Lewtscha*”, „*In hospitali*”.

Kotvan-Frimmová 340; Kulcsár 295; Cseresnyés E₅I 2.

162 - VIII 38 - L 124

JACOBUS DE VORAGINE

Legenda aurea. Norimbergae, Antonius Koberger, 1478. 2°. Illuminált. C III 6414.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus. A 3. lapon: „*Liber Ecclesie beati Jacobi in Leutzscha legatus eidem per honorabilem dominum Benedictum de Leubitza arcium baccalaureum quondam plebanum de Rosenauia* (Rozsnyó), *qui leprosus obiit Anno Domini 15014 (!)*”. A 276. lapon (Henckel kezével): „*Liber Ecclesie sancti Jacobi in Leutzscha ...*”.

Kotvan-Frimmová 342; Kulcsár 296; Cseresnyés E₅I 3.

163 - X 8 - L 25

JOHANNES ANTONIUS DE SANCTO GEORGIO

Lectura super IV. libro Decretalium. (Papiae), Antonius Carcanus, 1490. HC 7587.

Kötés: félbőr. Liber catenatus. A 2. lapon: „*Is liber donatus est mihi Joanni Henckel archidiacono et canonico Waradiensi per Leonardum Alantse bibliopolam Vienne sem Anno Domini 15011 (!)*”.

Kotvan-Frimmová 516; Kulcsár 312; Cseresnyés H₅I 5.

164 - VIII 54 - L 149

MEFFRETH

Sermones de tempore et sanctis sive Hortulus reginae. Basileae, Nicolaus Kessler, 1487. 2°. H 11005.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés, gazdagon díszített frízek, épen maradt sarokpántok, dombordíszek. Az első táblán: „*Liber domini Michaelis*”. A 2. lapon: „*Domini Thomae de Monte Sancti Georgij (Szepesszombat)*”, „*Georgi Molneri sum*”.

Kotvan-Frimmová 397; Kulcsár 365; Cseresnyés G₅II 6.

165 - V 92 - N 105

NICOLAUS DE AUSMO

Supplementum Summae Pisanellae. Venetiis, Franciscus Renner et Nicolaus de Francofurto, 1476. 2°. Illuminált. HC 2155.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). A gerincen lőcsei címke: „*N 105*”. Az első táblán: „*Iste liber est magistri Casparis Polirer Summa Supplementi Juris; Confessionale Antonini*”.

Coll.: ANTONINUS FLORENTINUS: Confessionale. Venetiis, Bartholomaeus de Cremona, 1473. GW 2103. H 1176.

Kotvan-Frimmová 422, 31; Kulcsár 382, 35; Cseresnyés F₅II 14.

166 - V 13 - L 166 (?)

NICOLAUS DE LYRA

Postillae super Biblia. Norimbergae, Antonius Koberger, 1481. 2°. HC 10369.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Az első előzéklapon: „*Liber magistri Casparis Polirer*”.

Kotvan-Frimmová 435; Kulcsár 385; Cseresnyés G₅I 10.

167 - V 115 a-c; L 114 (?)

NICOLAUS DE LYRA

Postilla super Bibliam. Vol. I-III. (Argentorati, typographus operis Henrici Ariminensis, XV. század) 2°. Illuminált. HC 10367.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés, sarokpántok (szepességi kötés). Libri catenati. Az első táblán, az I. kötetben: „*Istam partem Lirae habet dominus Georgius praedicator sclauorum anno 1515*”. Mind a három kötetben: „*Iste liber legatus est per dominum magistrum Sebastianum plebanum huius ecclesie pro usu cuiuslibet apud ecclesiam sancti Jacobi Anno Domini 1509.*”, „*Liber ecclesie sancti Jacobi in Leutscha*”.

Kotvan-Frimmová 433; Kulcsár 386; Cseresnyés E₅II 10-12.

168 - IV 43 - N ...; L 180

ORBELLIS, NICOLAUS DE

Cursus librorum philosophiae naturalis. Basileae, Michael Furter, 1494. 4°. HC 12041.

Az 1. lapon: „*Martini epperiensis sum*”.

Coll.: ORBELLIS, NICOLAUS DE: Summulae philosophiae naturalis. Basileae, Michael Furter, 1494. HC 12044.

Kötés: fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Nicolai Orbelli Sumulla philosophica*”, a szám olvashatatlan.

Kotvan-Frimmová 441, 442; Kulcsár 387, 388; Cseresnyés E₅IV 3.

169 - VII 9

OSVALDUS DE LASKO

Sermones dominicales perutiles alias Biga salutis nuncupati. Hagenoae, Henricus Gran, 1499. 4°. HC 9053. RMK III. 48.

A 374. lapon: „*Johanis Sommerfelt sum*”.

Coll.: OSVALDUS DE LASKO: Sermones de sanctis. Hagenoae, Henricus Gran, 1499. HC 9055. RMK III. 47.

Kötés: megégett fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az első táblán: „*Parochie Leuchoviensis*”.

Kotvan-Frimmová 444, 446; Kulcsár 403, 405; Cseresnyés E₅IV 7.

170 - X 1 - L 90

PELAGIUS, ALVARUS

De planctu ecclesiae. Ulmae, Johannes Zainer, 1474. 2°. H 891.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus. Az első és az utolsó lapon: „*Liber ecclesie sancti Jacobi in Lewtscha*”.

Kotvan-Frimmová 453; Kulcsár 425; Cseresnyés Y₄I 1.

171 - V 87 - L 182

PETRUS COMESTOR

Historia scholastica. Basileae, Johannes Amerbach, 1486. 2°. H 5537.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés), kapsok. Az 1. lapon: „*Hospitalis*”, „*Ecclesie sancti Jacobi in Lewtscha*”.

Kotvan-Frimmová 465; Kulcsár 175; Cseresnyés G₅II 12.

172 - E₅III 10 - L 103

PETRUS LOMBARDUS

Sententiarum libri IV. Norimbergae, Antonius Koberger, 1481. 2°. H 10188.

Kötés: fatáblás bőrkötés. Az első előzéklapon: „*Hospitalis*”.

Coll.: ROLEWINCK, WERNERUS: Fasciculus temporum. Venetiis, Erhardus Ratdolt, 1484. HC 6934.

Kulcsár A-39, A-45; Cseresnyés E₅III 10.

173 - V 30 a-c - L 104, 105, 106, 107, 110

PETRUS LOMBARDUS

Sententiarum libri IV. Tabula. Vol. I-IV. (Norimbergae, Antonius Koberger, cca. 1493). 2°. Illuminált. HC 3540.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Libri catenati. A III. és a IV. kötet első lapján: „*Joannis Henckel plebanj Leutzschoviensis*”. Az utolsó lapon: „*Joannis Henckel*”.

Kotvan-Frimmová 470; Kulcsár 440; Cseresnyés G₅II 1-5.

174 - V 106 - L 85

PETRUS LOMBARDUS

Sententiarum libri IV. Basileae, Nicolaus Kessler, 1488. 2°. HC 10195.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés, kapsok (szepességi kötés). Olvashatatlan lőcsei címkefoslány. Címlapon: „*Georgij Molnerij sum*”.

Kotvan-Frimmová 468; Kulcsár 438; Cseresnyés F₅II 11.

175 - IV 60

PETRUS LOMBARDUS

Sententiarum libri IV. Norimbergae, Antonius Koberger, 1500. 2°. HC 3543.

Kötés: fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Az 1. lapon: „*Joannis Henckel plebani Leutzschoviensis*”.

Kulcsár A-40; Cseresnyés G₅II 5.

176 - IV 12 - N 194; L 122

PETRUS DE PALUDE

Sermones Thesauri novi quadragesimales. Argentinae, (typographus Vitas Patrum), 1485. 2°. C III 5431.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés, sarokpántok. A gerincen lőcsei címke: „N 194”. Az első táblán: „Georgij Molneri sum”.

Kotvan-Frimmová 536; Kulcsár 411; Cseresnyés F₅II 12.

177 - V 80 - L 142

PETRUS DE PALUDE

Sermones Thesauri novi de tempore. Argentinae, (typographus Vitas Patrum), 1483. 2°. CR 5410.

Kötés: karton. Az 1. lapon: „*Liber beati Jacobi apostoli in Lewtsha per venerabilem magistrum Valentinum de Bartpha custodem Scepusiensem, 1517*”.

Kotvan-Frimmová 540; Kulcsár 414; Cseresnyés J₅II 11.

178 - VI 8 - L 181

PLUTARCHUS

Vitae. Venetiis, Nicolaus Jenson, 1478. 2°. HC 13127.

Kötés: fatáblás kötés. Az utolsó lapon: „*Leuczouianus*”.

Kotvan-Frimmová 484; Kulcsár 461; Cseresnyés E₅I 4.

179 - X 3 - L 12

PONTANUS, LUDOVICUS

Consilia et allegationes. Venetiis, Bonetus Locatellus, 1500. 2°. H 13278.

A 2. lapon: „*Is liber donatus est mihi Joanni Henckel archidiacono et canonico Waradiensi ab reverendissimo domino Sigismundo episcopo Waradiensi*”.

Coll.: 1. JOHANNES DE ANANIA: Consilia. Tridini, Johannes de Ferrariis, 1509.

Coll.: 2. PETRUCIUS DE SENIS, FRIDERICUS: Quaestiones et consilia. Papiae, Andreas de Boscho, 1503.

Kötés: félbőr. Liber catenatus.

Kotvan-Frimmová 487; Kulcsár 464, B-17, B-26; Cseresnyés K₅I 1.

180 - V 22 - L 174

PRISCIANUS GRAMMATICUS

Opera. Venetiis, Philippus Pincius, 1492. 2°. HC 13362.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus. Az 1. lapon: „*Joannis Henckel sum de Lewchouia*”, „*Hic liber est Joannis Henckel de Lewchouia comparatus Cracouiae 1498*”.

Kotvan-Frimmová 490; Kulcsár 465; Cseresnyés C₅III 2.

181 - V 2 a-b - L 75, 76

RAINERIUS DE PISIS

Pantheologia. Pars I-II. Norimbergae, Antonius Koberger, 1474. 2°. HC 13017.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Az I. kötet rossz állapotban. Libri catenati. Mindkét kötet első előzéklapján: „*Liber magistri Casparis Polirer*”.

Kotvan-Frimmová 498; Kulcsár 479; Cseresnyés Y₅I 3-4.

182 - IV 23

ROLEWINCK, WERNERUS

Fasciculus temporum. Venetiis, Erhardus Ratdolt, 1484. 2°. Illuminált. H 6934.

Az 1. lapon: „*Anno 1697 legit me Matthaeus qui obiit die 28 Nouembris*”.

Coll.: 1. JACOBUS PHILIPPUS DE BERGAMO: Supplementum chronicarum. Venetiis, Bernardinus Benalius, 1486. HC 2807.

Coll.: 2. ROLEWINCK, WERNERUS: Fasciculus temporum. (Argentorati, Johannes Pruess, 1490 után.) HC 6916.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés).

Kotvan-Frimmová 511, 354; Kulcsár 490, 221, A-46; Cseresnyés E₅III 9.

183 - V 77 - N 120; L 79

SABUNDE, RAYMUNDUS DE

Theologia naturalis. Argentinae, Martinus Flach, 1496. 2°. HC 14069.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). A gerincen lőcsei címke: „*Theologia naturalis*”, „*N 120*” Az 1. lapon: „*Ad hospitale leprosorium sancte Elisabet Lewtschouie*”. A 2. lapon: „*Liber ecclesie sancti Jacobi in Lewtscha*”.

Kotvan-Frimmová 497; Kulcsár 477; Cseresnyés D₅VI 13.

184 - IX 3 - L 27

SANDEUS FELINUS

Lectura de officio et potestate iudicis delegati. (Papiae, Franciscus de Nebiis, cca. 1500.) HC 14307.

Coll.: 1. SANDEUS FELINUS: Super utili et quotidiano titulo de foro competenti. Mediolani, Leonardus Pachel, 1503.

Coll.: 2. SANDEUS FELINUS: Commentaria in II partem digesti novi. Mediolani, Johannes Angelus Scinzenzeller, 1502.

Coll.: 3. SANDEUS FELINUS: De fide instrumentorum. Mediolani, s. t., 1504.

Coll.: 4. SANDEUS FELINUS: Super titulo de iure iurando. Mediolani, Ulricus Scinzenzeller, 1499. HC 14316.

Kötés: félbőr. Liber catenatus. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke.

Kotvan-Frimmová 517, 518; Kulcsár 498, 499, B. 30-32; Cseresnyés I₅I 10.

185 - V 122 - L 81

THOMAS DE AQUINO

Quaestiones de duodecim quodlibet. Ulmae, Johannes Zainer, 1475. 2°. HC 1403.

Coll.: 1. TURRECREMATA, JOHANNES DE: Expositio super Psalterium. Cracoviae, (Typographus Turrecrematae, cca. 1476.) H 15692.

Coll.: 2. BALTHASAR DE PORTA: Expositio mysteriorum missae. (Norimbergae), Fridericus Creussner, (1473-1475). H 6797 = 6799. GW 5985.

Coll.: 3. ANDREAE, JOHANNES: Super arboribus consanguinitatis, affinitatis et cognationis spiritualis. Norimbergae, Fridericus Creussner, 1477. GW 1682. H 1025.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés, a kapsok épek (szepességi kötés). Az első táblán: „*Liber proprius magistri Georgij Lewdeschit*”. A 8. lapon: „*Iste liber fuit legatus mihi Joanni Henckel per memorie dominum Georgium Lewdeschit artium et decretorum doctorem cantorem canonicum et vicarium ecclesie Scepusiensis auunculum meum Anno Domini 1496*”.

Kotvan-Frimmová 569, 598, 166, 18; Kulcsár 533, 324, 209, 22; Cseresnyés D₅IV 5.

186 - VI 19

THOMAS DE AQUINO

Summa theologiae. Pars II-III. Basileae, (Michael Wenssler), 1485. 2°. HC 1434.

Kötés: fatáblás bőrkötés. A hátsó táblán aranydíszek és cím. A 2. lapon-foszlány: Benedictus Georgius, 1501.

Kotvan-Frimmová 572; Kulcsár 542; Cseresnyés Y₄II 10.

187 - IV 15 - N ...

TUDESCHIS, NICOLAUS DE

Super quinque libros Decretalium. Pars VI. (Basileae, Johannes Amerbach, cca. 1480.) 2°. Illuminált. HC 12312.

Kötés: fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „*Decretalium*”, a szám olvashatatlan.

Kotvan-Frimmová 596; Kulcsár 415; Cseresnyés E₅II 4.

188 - VI 5 - N 34 ?; L 13

TUDESCHIS, NICOLAUS DE

Consilia primi voluminis. Venetiis, Philippus Pincius, 1491. 2°. HC 12351.

Az 1. lapon: „*Joannis Henckel*”. Az utolsó lapon: „*Joannis Henckel*”.

Coll.: 1. TUDESCHIS, NICOLAUS DE: Consilia secundi voluminis. Venetiis, Jacobus Paganinus, 1492. HC 12353.

Coll.: 2. ZABARELLA, FRANCISCUS: Consilia. Pisciae, (Sigismundus Rodt), 1490. HR 16258.

Kötés: félbőr. Liber catenatus. A gerincen lőcsei címke: „*N 34 (?)*”.

Kotvan-Frimmová 593, 594, 628; Kulcsár 417, 418, 563; Cseresnyés G₅I 14.

189 - VI 36 - L 112

TURRECREMATA, JOHANNES DE

Summa de potestate papae. Lugduni, Johannes Trechsler, 1496. HC 15732.

Az 1. lapon: „*Iste liber emptus est per me Joannem Henckel plebanum Leutzschouiensem Anno Domini 15016 (!) Budae denaris centum*”. A 270. lapon: „*Joannis Henckel*”.

Coll.: THOMAS DE AQUINO: Quaestiones de potestate summi pontificis. Lugduni, Johannes Trechsel, 1496. HC 15732.

Kötés: fehér félbőr (használva a jellegzetes szepességi kötéshez). Liber catenatus.

Kotvan-Frimmová 600, 570; Kulcsár 326, 534; Cseresnyés G₅II 18.

190 - XI 7 - L 10

UBALDIS, BALDUS DE

Margarita. Venetiis, Bernardinus Benalius, 1499. 2°. H 2343.

A 2. lapon: „*Is liber comparatus est per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Waradiensem florenis duobus Anno Domini 1509*”.

Coll.: 1. MUGELLO, DINUS DE: De regulis iuris. Venetiis, Philippus Pincius, 1505.

Coll.: 2. PETRUCIUS DE SENIS, FRIDERICUS: Disputationes. Romae, Georgius Lauer, 1479. H 12843.

Coll.: 3. GRAMMARUS DE CASALI, PETRUS ANDREAS: Tractatus in materiam extensionum ... Bononiae, Benedictus Hectoris, 1509.

Coll.: 4. RENALDUS DE NOVIMAGO: Iohannina. Papiæ, Jacobus de Paucisdrapis, 1507.

Kötés: sérült félbőr kötés. Liber catenatus. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke.

Kotvan-Frimmová 601, 463; Kulcsár 76, B-10, 432, B-14, B-28; Cseresnyés G₅I 8.

191 - VIII 99 - L 177

VALERIUS MAXIMUS

Opera. Venetiis, Johannes et Gregorius de Gregoriis, 1487. 2°. CR 5928.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az első előzéklapon: „*Georgij Molitor*”. Az 1. lapon: „*Domini Benedicti de Sancta Cruce plebani in Bela 1497*”.

Kotvan-Frimmová 602; Kulcsár 549; Cseresnyés G₅II 7.

192 - X 2 - L 172

VINCENTIUS BELLOVACENSIS

Speculum historiale. Pars I-III. Norimbergae, Antonius Koberger, 1483. 2°. CR 6248.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Az 1. lapon: „*Liber magistri Casparis Polirer*”.

Kotvan-Frimmová 613; Kulcsár 557; Cseresnyés A₅I 1-2.

XVI-XVII. századi nyomtatványok jegyzéke

193 - X₃VII 8 - L 95

ALBERTUS MAGNUS

Principalium sententiarum Pars I. Basileae, Johannes Amerbach, 1507.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés, a kapcsok épek. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke.

194 - R₆I 2 - N 20 (?); L 15

BALDUS, Ubaldus de

Commentaria super Decretalium [Justiniani]. Papiæ, Johannes Andreas de Boscho, 1504.

Kötés: fehér félbőr. A gerincen lőcsei címke: „*N 20*”.

195 - S₆II 1 - L 154

BERNARDUS CLARAVALLENSIS

Sermones de tempore et sanctis et super Cantica canticorum. Parisii, Johannes Parvus, 1513.

IndAur 117.484

Kötés: fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. Az első táblán: „*Joannis Henckel plebani Leutschoviensem 1516*”.

196 - S₆III 7

BERTRANDUS DE TURRE

Sermones epistolares. Argentinae, Georgius Husner, 1502.

Muller p. 11., Nr. 1.

A címlapon: „*Georgij Molneri sum*”.

Coll.: BERTRANDUS DE TURRE: Sermones quadragesimales et epistolares. Argentinae, Georgius Husner, 1501.

VD 16 B 2199

Kötés: fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke olvashatatlan foszlánya.

197 - R₆II 9

BRENTIUS, JOHANNES

In Evangelii secundum Lucam. Francofurti, Petrus Brubachius, 1545.

VD 16 B 7734

A címlapon: „*George Molitore sum*”.

Coll.: 1. BULLINGERUS, HEINRICHS: In Evangelia. Tiguri, Christophorus Froschauer, 1542.

Coll.: 2. BRENTIUS, JOHANNES: Homiliae centum viginti duae. Francofurti, Petrus Brubachius, 1541.

Kötés: világos fatáblás bőrkötés. A sarokpántok és a kapsok épek. Volt lőcsei címkéje.

198 - R₆III 9

BUCERUS, MARTINUS

Ennarationum in Evangelia Mathaei Marci et Lucae libri duo. Argentorati, Johannes Hervagius, 1527.

VD 16 B 8871

Kötés: fatáblás bőrkötés, a bőr megfeketedett, mindkét falap törött. A címoldalon: „*Ex libris ecclesie catholice Igloviensis*”.

199 - R₆II 8 - N 1

BULLINGERUS, HEINRICHUS

Sermonum decades quinque. Tiguri, Christophorus Froschauer, 1552.

VD 16 B 9696

Kötés: fehér fatáblás bőrkötés, a kapcsok épek. A gerincen lőcsei címke részben olvasható számmal: „N 1...”. A címdalon: „*Georgij Molitore*”.

200 - X₃VII 10 - L 120

BUSTIS, BERNARDINUS DE

Rosarium sermonum. Pars I. Hagenau, Henricus Gran, imp. Johannis Rynman, 1503.

VD 16 B 1917

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke. A 2. lapon: „*Ex testamento domini Mathiae rectoris hospitalis 1515 ... et legatus pro ecclesia sancti Jacobi*”. A 223. lapon: „... *pro ecclesia sancti Jacobi Lewtschowiensem*”.

201 - X₃VII 11 - L 153

BUSTIS, BERNARDINUS DE

Rosarium sermonum. Pars II. Hagenau, Henricus Gran, imp. Johannis Rynman, 1503.

VD 16 B 1917

Kötés: barna fatáblás bőrkötés, a kapcsok épek (szepességi kötés). A gerincen lőcsei címke újabbal leragasztva. A címdalon: „*Georgij Molitore*”.

202 - Y₃VII 13 - N 232

BUSTIS, BERNARDINUS DE

Rosarium sermonum. Hagenau, Henricus Gran, imp. Johannes Rynman, 1503.

VD 16 B 1917

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „N 232” és cím. A címlapon: „*Sum Laurenczij Ungel*”.

203 - Y₃VII 14 - L 136

BUSTIS, BERNARDINUS DE

Mariale. Norimbergae, Antonius Koberger, 1503.

OSzK B 1158., VD 16 B 1912

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. A fémkapcsok épek. A gerincen lőcsei címke olvasható címmel, olvashatatlan számmal. A címlapon: „*Sum Laurenczij Ungel*”.

204 - R₆I 5

BUTRIO, ANTONIUS DE

Opera. Pars I. Venetiis, Baptista de Tortis, 1504.

Kötés: félbőr. A fémkapcsok és a sarokpántok épek. Liber catenatus. A gerincen lőcsei címke foszlánya. Bejegyzés: „... per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Waradiensem A. 1508 empti Paduae florenis quattuor auri a Domino doctore Petro Transsilvano ...”. A 177. lapon: „Joannis Henckel”.

205 - S₆I 9 - L 67

BONIFACIUS VIII., papa

Liber sextus Decretalium in Concilio Lugdunensi. Venetiis, Baptista de Tortis, 1505.

IndAur 121.970

Kötés: részleges barna fatáblás bőrkötés. A második táblán mind a négy sarokpánt megmaradt. A 2. lapon: „Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis”.

206 - R₆III 1

COSTERUS, FRANCISCUS

De universa historia dominicae passionis meditationes quinquaginta. Antverpiae, Christophorus Plantin, 1587.

IndAur 145.799

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés).

207 - X₃VII 4 - N 60 (?); L 160

CYPRIANUS, CAECILIUS

Opera. Basileae, Johannes Frobenius, 1530.

VD 16 C 6513

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. A fémkapcsok épek. A gerincen lőcsei címke: „N 60” (?).

208 - Y₃VII 15

DENYSE, NICOLAUS

Sermones de tempore. Argentinae, Johannes Bruniger, 1510.

VD 16 N 1514

Kötés: fatáblás bőrkötés. A gerincen volt lőcsei címke. A címoldalon: „Parochie Leutschoviensis”. Az 1. lapon: „Georgij Molnerij sum”.

209 - S₆I 1 - L 30

DOMINICUS DE SANCTO-GEMINIANO

Super librum Decretalium. Pars I-II. Venetiis, Baptista de Tortis, 1502.

Kötés: félbőr. Liber catenatus. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke.

210 - R₆II 3

DUSANUS MUSCULUS, WOLFGANGUS

Commentarii in evangelistam Ioannem. Basileae, Johannes Hervagius, 1548.

VD 16 M 7275

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés), nyomtatott 1552-es évszám. A gerincen lőcsei címke foszlánya.

211 - X₃VII 5 - L 92

DUNS SCOTUS, JOHANNES

Quaestiones in quattuor libros Sententiarum. Pars I-II. Venetiis, Simon de Luere, Andreas Torresanus, 1506.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke. Az 1. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis 1512*”.

212 - X₃VII 6 - L 93

DUNS SCOTUS, JOHANNES

Quaestiones in quattuor libros Sententiarum. Pars III-IV. Venetiis, Simon de Luere, Andreas Torresanus, 1506.

Kötés: gazdagon díszített barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke. Az 1. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis, 1512*”.

213 - R₆I 9 - L 34

DURANTI, GUILIELMUS

Speculum iudiciale. Pars I-II. Mediolani, Leonradus Pachel, 1509.

Kötés: félbőr, a deszkára erősített kapcsok épek. (szepességi kötés). Liber catenatus. Az 1. lapon: „*Iste duo libri empti sunt per Joannem Henckel pro suo ... Waradiensis A. d. 1511 Budae florenis tribus*”. A 340. lapon: „*Joannis Henckel*”.

214 - R₆I 10 - N 56; L 11

DURANTI, GUILIELMUS

Speculum iudiciale. Pars III-IV. (Venetiis), Guilelmo da Monteferrato, 1510(?).

Kötés: félbőr. Liber catenatus. A gerincen lőcsei címke: „N 56”. Az 1. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis*”. Az 527. lapon: „*Joannis Henckel*”.

215 - R₆III 10

ERASMUS ROTERODAMUS, DESIDERIUS

Paraphrases in omnes epistolas Pauli. Basileae, Johannes Frobenius, 1521.

OSzK E 367; Bezzel 1527; VD/16 E 3376

Kötés: égett barna fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke olvashatatlan foszlánya. A címlapon: „*Georgij Molitore sum*”.

216 - R₆III 11

ERASMUS ROTERODAMUS, DESIDERIUS

Paraphrases in epistolas Pauli ad Timotheum, ad Titum et ad Philemonem. Basileae, Johannes Frobenius, 1521.

OSzK E 366; Bezzel 1526; VD/16 E 3375

Kötés: égett barna fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke olvashatatlan foszlánya. Az első előzéklapon: „*Ex Bibliotheca Leutschoviensi liber iste est. Anno 1565 die 21 Aprilis*”. A címlapon: „*Georgij Molitore sum*”.

217 - R₆III 11a - N 275

ERASMUS ROTERODAMUS, DESIDERIUS

Paraphrases in omnes epistolas Pauli. Basileae, Johannes Frobenius, 1521.

OSzK E 367; Bezzel 1527; VD/16 E 3376

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke: „N 275”. Az 1. lapon: „*Ex libris Clementis Klein 1613*”.

218 - VIII 1

FERRARIIS, JOHANNES PETRUS DE

Singularis practica. Mediolani, Leonardus Pachel, 1507.

Az 1. lapon: „*Is liber comparatus est per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Waradiensem Venetijs florenis duobus Anno 1509*”.

Coll.: 1. TUDESCHIS, NICOLAUS DE: Practica aurea. Mediolani, Leonardus Pachel, 1501.

Coll.: 2. TUDESCHIS, NICOLAUS DE: Glossa cum allegationibus. Mediolani, Leonardus Pachel, 1501.

Coll.: 3. TUDESCHIS, NICOLAUS DE: Disputationes et desceptationes. Mediolani, Leonardus Pachel, 1501.

Coll.: 4. PAVINIS, JOHANNES FRANCISCUS DE: De officio et potestate capituli sede vacante. Venetiis, Paganinus de Paganinis, 1496. H 12530.

Coll.: 5. LANFRANCUS DE ORIACO: Repetitiones. Venetiis, Peregrinus Pasquale, 1489. H 9883.

A kötet végén: „*Emptus Romae per me Petrum Pokhazi canonicum ecclesiae Waradiensis ... die 3. aprilis 1512*”. Kötés: fatáblás bőrkötés. Liber catenatus.

Kulcsár B-18, B-23, B-24, B-25, 320, 348; Cseresnyés A₅I 8.

219 - VIII 1a

FERRARIIS, JOHANNES PETRUS DE

Singularis practica. Mediolani, Leonardus Pachel, 1507.

Az 1. lapon: „*Iste liber comparatus est per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Varadiensem Venetiis Florenis duobus Anno 1509*”.

Coll.: 1. LEGN, JOHANNES DE: Disputationes. Mediolani, Leonardus Pachel, 1501.

Coll.: 2. LEGN, JOHANNES DE: Glosa. Mediolani, Leonardus Pachel, 1501.

Coll.: 3. PAVINIS, JOHANNES FRANCISCUS DE: De officio et potestate capituli sede vacante. Venetiis, Paganinus de Paganinis, 1496. H 12530

Kötés: félbőr. Liber catenatus.

220 - S₆III 2 - L 56

FORMULARIUM

Formularium advocatorum et procuratorum Romanae Curiae ... Hagenau, Wolfgangus Lachner, 1504.

VD 16 F 1887 (1503!); VD 16 F 1888 (1505!)

Bejegyzés: „*Ecclesie sancti Jacobi in Lewtzscha*”.

Coll.: FORMULARE instrumentorum necnon ars notariatus ... Argentinae, Johannes Knobloch, 1504.

VD 16 F 1891

Kötés: gazdagon díszített vörösesbarna fatáblás bőrkötés. A gerincen lőcsei címke foszlánya.

221 - R₆I 1 - L 8

GAMBILIONIBUS, ANGELUS DE

Commentarium in quattuor libros Institutionum [Justiniani]. Lugduni, Nicolaus de Benedictis, 1510.

Kötés: fehér félbőr. Liber catenatus. Az 1. lapon: „*Iste liber datus est mihi Joanni Henckel ...*”. A 336. lapon: „*Joannes Henckel*”.

222 - X₃VII 7 - L 130

GERSON, JOHANNES

Opera. Pars III. Argentorati, Johannes Knobloch, 1514.

VD 16 J 560

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke. Az 1. lapon: „*Joannis Henckel plebani Leutschoviensi 1516*”. A 117. lapon: „*Joannis Henckel plebani Leutschoviensi*”.

223 - X₃VII 9 - L 147

GERSON, JOHANNES

Opera. Pars IV. Argentorati, Johannes Knobloch, 1514.

VD 16 J 560

Kötés: barna fatáblás bőrkötés, az első táblán nyomtatott cím. Liber catenatus. A lőcsei címkét letépték. Az 1. és a 72. lapon: „*Joannis Henckel plebani Leutschoviensi*”.

224 - S₆II 9

GESSNER, CONRADUS

Lexicon Graeco-Latinum. Basileae, Henricus Petri, 1548.

VD 16 1752

Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Minden kapocs és sarokpánt megvan. A gerincen lőcsei címke olvashatatlan foszlánya. Az 1. lapon: „*Georgij Molnerij*”.

225 - S₆I 10 - L 50

GRATIANUS

Decretum cum multis concordantiis Sacrum Scripturam Novi et Veteris Testamentorum. Venetiis, Baptista de Tortis, 1504.

Kötés: fatáblás bőrkötés. Az 1. lapon: „*Hoc corpus iuris emptum est per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Waradiensem Venetijs. A. d. 1508 florenis 4 marcellis III*”.

226 - R₆III 13 - L 184

HASSELENSIS, FRANCISCUS

De consideratione dialectica. Libri VI. Antverpiae, Martini Nutii viduam, 1561.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. A kapsok megmaradtak, nyomtatott évszám: 1565. (szepességi kötés).

Coll.: HASSELENSIS, FRANCISCUS: Naturalis philosophiae compendium. Libri XII. Antverpiae, Martini Nutii viduam, 1561.

A könyv tulajdonosai: Johannes Salamon és Stephan Zilahy 1632-ben.

227 - R₆II 1 - N 14; L 89

HENRICUS GORICHEM

Primi Sententiarum cum conclusionibus ... Venetiis, Simon de Luere, Andreas Torresanus, 1506.

Kötés: bőrbe vont karton, az első borítón kinyomtatott címmel. A gerincen lőcsei címke: „*N 14*”. Az 1. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconi Waradiensi 1512*”. A 240. lapon: „*Joannis Henckel*”.

228 - S₆I 8 - L 20

HIERONYMUS CLARIUS

Decretales. Venetiis, Baptista de Tortis, 1504.

Kötés: sötétbarna fatáblás bőrkötés. A lőcsei címkét a bőrrel együtt letépték. Az 1. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis*”. A 303. lapon: „*Joannis Henckel*”.

229 - Z₂I 21 - N 255; L 138

HUGO A SANCTO CARO

Postilla. S. l., s. t., s. a.

Kötés: gazdagon díszített barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus.

Az első táblán nyomtatott cím. A gerincen lőcsei címke foszlánya: „*N 255*”. Az előlso táblán: „*Parochie sancti Jacobi in Lewtschovia*”.

230 - S₆I 5 - L 45

JUSTINIANUS Imperator

Corpus iuris civilis. Digestum novum. Venetiis, Baptista de Tortis, 1501.

Kötés: félbőr (szepességi kötés). Az 1. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis*”. A 306. lapon: „*Joanne Henckel*”.

231 - S₆I 7 - L 44

JUSTINIANUS Imperator

Corpus iuris civilis. Digestum vetus. Venetiis, Baptista de Tortis, 1502.

Kötés: részleges, sérült fatáblás bőrkötés. Az 1. lapon: „*Iste libri Corpus iuris civilis empti sunt per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Waradiensem Paduae A. D. 1508 florenis iiiij*”.

232 - S₆I 4 - L 31

JOHANNES DE IMMOLA

Liber Clementarium. Venetiis, Philipus Pincius, 1502.

Kötés: félbőr. Liber catenatus. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke.

233 - R₆I 3 - L 38; N 45

JOHANNES DE SANCTO GEORGIO

Commentaria super Decretorum. Lugduni, Johannes Cleyn, 1511.

Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. Liber catenatus. A gerincen lőcsei címke: „N 45”.

234 - R₆III 14 - L 188

KECKERMANNUS, BARTHOLOMAEUS

Systema logicae cum doctrina Aristotelis. Hanoviae, Gulielmus Antonius, 1611.

Kötés: bőr. A címlapon: „*Parochiae Leutschoviensis*”.

235 - S₆III 3

LUTHER, MARTIN

Das erste Theil des alten Testamentes. Strasbourg, Balthasar Beck, 1543.

Benzing/Claus 3443.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés, a könyv bepréselt címével. A gerincen lőcsei címke foszlánya. Az első táblán: „*Georgij Molitore*”.

236 - XIII 85

LUTHER, MARTIN

Enchiridion piarum precationum. Wittenbergae, Hans Lufft, 1543.

Benzing/Claus 1316.

Kötés: fehér fatáblás bőrkötés, bepréselt 1544-es évszámmal. Az első táblán: „*Georgij Molitore*”.

237 - S₆III 11 - N 265

LUTHER, MARTIN

Opusculae. Wittenbergae, Hans Lufft, 1530.

Kötés: félbőr. A fához erősített kapsok megmaradtak. A gerincen lőcsei címke: „N 265”. Az 1. lapon: „*Georgij Molitore*”.

238 - R₆III 4

MELANCHTHON, PHILIPPUS

In Evangelia. Francofurti, Christian Egenolphus, 1552.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés, 1557-es (?) évszámmal. Volt lőcsei címkéje. A címlapon: „*Georgij Molitore*”.

239 - R₆II 7 - N 250

MUSCULUS, WOLFGANG

Commentariorum in Evangelistam Joannem. Basileae, Johannes Hervagius, 1547.

VD 16 M 7273

Kötés: bőr. A gerincen lőcsei címke: „*N 250*”. Az első táblán: „*Georgij Molitore sum emptus*”.

240 - S₆III 10 - N 264

OECOLAMPADIUS, JOHANNES

In Jesaiam prophetam Hypomnematon. Libri VI. Basileae, A. Cratander, 1525.

VD 16 B 3757

Kötés: fehér fatáblás bőrkötés. A kapcsok megmaradtak. A gerincen lőcsei címke; „*N 264*”. A címlapon: „*Georgij Molitore sum*”.

241 - XIII 64 - N 205

PELBARTUS DE TEMESVAR

Sermones Pomerii de tempore. Hagenau, Henricus Gran, imp. Johannis Rynman, 1501.

OSzK P 231; RMK III. 94.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). A kapcsok megmaradtak. Liber catenatus A gerincen lőcsei címke: „*N 205*”. Az 1. előzéklapon: „*Hospitali Ecclesie Leutschoviense Sancti Jacobi*”. A címoldalon: „*Ex bonis domini lectores Scepusiis Crystophoris de Zemerchen certum Jacobi assignatus ... 1518*”.

242 - XIV 60 - N 204

PELBARTUS DE TEMESVAR

Sermones de tempore de sanctis. Hagenau, Henricus Gran, imp. Johannis Rynman, 1501.

OSzK P 215; RMK III. 92.

Kötés: bőr. A gerincen lőcsei címke: „*N 204*”. Bejegyzések: „*Biblioteca Ecclesie Leutschoviensis*”, „*Parochia Leutschoviensis*”.

243 - R₆III 2

POMERANUS BUGENHAGEN, JOHANNES

Annotationes in epistolas Pauli. Basileae, Adamus Petri, 1524.

VD 16 B 9232

Kötés: barna fatáblás bőrkötés, a kapcsok megmaradtak. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke foszlánya. A címlapon: „*Georgij Molitore*”.

244 - X₃VII 13 - L 139

PORTA, SANTIUS DE

Opus concionatorium totius anni. Hagenaviae, Henricus Gran, imp. Johannis Rynman, 1514.

VD 16 S 1649

Kötés: fatáblás bőrkötés.

Bejegyzések: „*Ex libris Martini Szolcsany*”, „*Ex libris Ad Modum Reverendi domini canonici in alma Ecclesia Capituli Scepusiensis*”.

245 - R₆II 5 - N 281

RUBRICA

[Rubrica Basiliensis ecclesiae sive] Rubricae omnes Caesarei et pontificii iuris. Basileae, Thomas Wolphius, 1529.

VD 16 R 3412

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). A kapcsok és a sarokpántok megmaradtak. A gerincen lőcsei címke: „*Rubrica ecclesiae Leutschoviensis*”, „*N 281*”.

246 - R₆II 10 - N 259; L 121

RUPERTUS TUITIENSIS

Opera. Coloniae, Franz Birckman (?), 1527.

VD 16 R 3793 (1526!)

Kötés: fehér fatáblás bőrkötés, kapcsokkal. A gerincen lőcsei címke: „*N 259*”. A címlapon: „*Georgi Molneri*”.

247 - R₆I 4 - L 26

SANDEUS, FELINUS

Commentaria super quinto Decretalium. Mediolani, Leonardus Pachel, 1504.

Kötés: félbőr (szepességi kötés). Liber catenatus. A lőcsei címkét a bőrral együtt letépték.

248 - R₆III 6a

SARCERIUS, ERASMUS

[Evangelia et epistolae.] Annuarum conciorum a Dominica Trinitatis ad Adventum Domine. Tomus secundus. Francofurti, Christian Egenolphus, 1541.

VD 16 E 4405

Kötés: bőr, kapsokkal, mintha megégett volna. A címlapon: „*Georgij Molitore*”.

249 - R₆III 6b

SARCERIUS, ERASMUS

[Evangelia et epistolae.] Annuarum conciorum ... Rhetorica dispositione conscriptus. Francofurti, Christian Egenolphus, 1541.

VD 16 E 4405

Kötés: bőr, kapsokkal, mintha megégett volna. A gerincen lőcsei címke olvashatatlan foszlánya. A címlapon: „*Georgij Molitore sum*”.

250 - R₆III 5

SARCERIUS, ERASMUS

Epistolares Pauli ad Galatas et Ephesos. Francofurti, Christian Egenolphus, 1542.

VD 16 S 1714

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. A sarokvasak megmaradtak. A lőcsei címke nem maradt meg. A címlapon: „*Georgij Molitore sum*”.

251 - S₆III 5

SARCERIUS, ERASMUS

[Evangelia et epistolae.] Zwo Predigten über das Evangelium Mattheae. Leipzig, imp. Rollf Günter, durch Jacobum Berwalt, 1552.

VD 16 E 4472(?)

Kötés: barna fatáblás bőrkötés, a sarokvasak megmaradtak. A lőcsei címke nem maradt meg. A címoldalon: „*Georgij Molnerij*”.

252 - S₆III 9

TESTAMENTUM NOVUM

Pars secunda. Das ander Teil des Neuen Testaments. Wittenberg, Michael Lothar (?), 1565.

VD 16 B 4312

Kötés: fehér fatáblás bőrkötés, fémkapsokkal. A gerincen lőcsei címke olvashatatlan foszlánya.

253 - Y₃VII 11 - L 86

THOMAS DE AQUINO

Prima et secunda pars Summae sacrae theologiae ... Venetiis, Philippus Pincius, 1509.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés. A lőcsei címkét letépték.

254 - Y₃VII 12 - L 88

THOMAS DE AQUINO

Secunda secundae et tertia pars ... ordinis predicatorum. Venetiis, Bonetus Locatellus, 1506.

Kötés: fatáblás bőrkötés, a fémkapcsok megmaradtak. A lőcsei címkét letépték.

255 - S₆I 2 - L 21

TUDESCHIS, NICOLAUS DE

Super prima secundi Decretalium. Venetiis, Baptista de Tortis, 1504.

Kötés: félbőr (szepességi kötés).

A gerincen lőcsei címke olvashatatlan foszlánya. A címlapon: „*Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis*”. A 211. lapon: „*Joannis Henckel*”.

256 - S₆I 3 - L 22

TUDESCHIS, NICOLAUS DE

Super secunda secundae ... Decretalium. Venetiis. Baptista de Tortis, 1502.

Kötés: barna fatáblás bőrkötés (szepességi kötés). Liber catenatus. Az 1. lapon: „*Joannis Henckel Archidiaconi et canonici Waradiensis*”. A 140. lapon: „*Joannis Henckel*”.

257 - Y₂I 32 - L 23

TUDESCHIS, NICOLAUS DE

Super tertio Decretalium. Venetiis, Baptista de Tortis, 1504.

Kötés: félbőr. Liber catenatus. Lőcsei címke olvashatatlan foszlánya. A 2. lapon: „*Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis*”.

258 - R₆I 11 - L 24

TUDESCHIS, NICOLAUS DE

Super quarto et quinto Decretalium. Venetiis, Baptista de Tortis, 1504.

Kötés: félbőr. Liber catenatus. Bejegyzés: „*Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis*”. A 143. lapon: „*Joannis Henckel*”.

259 - Y₃VII 9

VOCABULARIUS

Vocabularius iuris utriusque. Hagenaviae, Henricus Gran, 1513.

VD 16 V 2017

Kötés: fehér félbőr, kapcsokkal. A lőcsei címke olvashatatlan.

260 - S₆I 6 - L 32; N 36

ZABARELLA, FRANCISCUS

Lectura super Clementinas. Lugdunii, Johannes de Gradibus, Nicolaus de Bene, 1511.

Kötés: félbőr. A gerincen lőcsei címke: „N 36”. Az 1. lapon: „*Iste liber emptus est per me Joannem Henckel plebani Leutschoviensi et canonici ... A. D. 1514*”.

261 - R₆I 6 - L 16

ZABARELLA, FRANCISCUS

Super primo Decretalium. Venetiis, Andreas Torresanus, 1502.

Kötés: félbőr, a kapcsok közvetlenül a fához vannak erősítve. Liber catenatus. A gerincen lőcsei címke olvashatatlan foszlánya.

262 - R₆I 7 - L 39

ZABARELLA, FRANCISCUS

Super secundo et tertio Decretalium. Venetiis, Andreas Torresanus, 1502.

Kötés: félbőr. A gerincen lőcsei címke foszlánya címmel, de olvashatatlan számmal. Liber catenatus.

263 - R₆I 8 - L 36

ZABARELLA, FRANCISCUS

Super quarto et quinto Decretalium. Venetiis, Andreas Torresanus, Simon de Luere, 1502.

Kötés: félbőr, a fára erősített kapcsokkal. Liber catenatus. A gerincen olvashatatlan lőcsei címke.

**A Budapesten és Szlovákiában őrzött szepességi eredetű
kéziratok és ősnymtatványok jegyzéke**

264

BREVIARIUM

Breviarium.

Papír, XV. sz., 430 lap, 18,4 x 13,5 cm. Bejegyzés: „*Ascensionis domini 1500 obiit dominus Hermolaus predicator in Leubicz de foro caseorum hora fere septima circa ocasum. Et alijs diuersis libris legauit pro eadem ecclesia virginis gloriose in dicta Leubicz*”.

Bartonek 399.

265

DOMINICUS DE CAPRANICA

Sanctus Bernardus, Sanctus Hieronymus, Johannes Roznawiensis, Thomas Ebendorfer de Haselbach, Heinricus de Odendorp.

Papír, XV. sz., 402 lap, 16,4 x 11 cm. Bőrkötés. Írnok: Johannes Gerardi de Aranyas. Bejegyzések: „*Johannes Gerardi*”, „*Johannes plebanus Gilnitzensis*”, „*Christophor plebanus de Leibitz, in Monte divi Georgii*”.

Mezey 73.

266

HUGO RIPELIN DE ARGENTINA

Sanctus Thomas Aquinatis, Sanctus Gregorius, Sanctus Hieronymus, Sanctus Johannes Chrysostomus.

Papír, 1470, 474 lap, 31 x 21 cm. Bejegyzés: „*Volumen domini Johannis de Kezsmargt plebani in Menhartzdorff...*”.

Mezey 75.

267

JOHANNES MILICIUS

Defensor Locociagensis, Sanctus Augustinus, Hugo a Sancto Victore, Sanctus Anselmus.

Papír, XV. sz., 488 lap, 31,5 x 22,6 cm. Bejegyzés: „*Johannes plebanus in Leibitz in Terra Scep.*”

Mezey 50.

268

THOMAS DE CANTIMPRATO

Sermones et notae variae.

Papír, XV. sz., 438 lap, 21,5 x 15 cm. Írnok: Bartholomaeus de Monstriberg plebanus de Villa Latina (Szepesolaszi). Bejegyzés: „*Liber domini Bartholomaei plebani in Villa Latina*” (1454).

Mezey 65 (1).

269

AUGUSTINUS, AURELIUS SANCTUS

De Trinitate libri XV. Basileae, Johannes de Amerbach, 1489. Hain 2037.

Kötés: sötétbarna bőr. Bejegyzés: „*Liber magistri Caspari Polirer capellanj Lewtschoviensis, viri et literati et magni praedicatorum, assignatus in hunc locum per dominum Melchiorem Polirer ita eut su filius suus Ladislaus eo uti velit ...*”. - „*Ex libris Ecclesie catholice Igloviensis*”.

Horváth 326.

270

BONAVENTURA, SANCTUS

Perlustratio in IV libros sententiarum. Norimbergae, Antonius Koberger, (cca. 1491) Hain 3540.

Bejegyzések: 1. kötet: „*Bartholomaei de Monte Georgi sum*”, „*Iste partes Sancti Bonaventurae empte sunt per me Joannem Henckel ab ... domini Bartholomaei artium baccalaurei plebani quondam in Villa Latina ...*”. 2. kötet: „*Liber domini Bartholomaei de Monte sancti Georgii in (Olaszi) plebani*”. - „*Joannis Henckel plebani Leutschoviensis*”.

Horváth 652.

271

THOMAS DE AQUINO

Secunda secundae. (Basileae, s. a. Bernardus Richel). Hain 1456.

Kötés: bőr. A gerincről a (lőcsei ?) címkét letépték. Bejegyzés: „*Ecclesie sancti Jacobi in Lewtscha*”.

Horváth 614.

272

ANTONINUS FLORENTINUS

Summa theologica. Pars III. Spirae, Petrus Drach, 1487-1488. HC 1247; GW 2190.

Kötés: bőr. „*Liber fraternitatis 24 plebanorum*”

Kotvan 73, IV.

ELENCHUS LIBRORUM QUI IN BIBLIOTECA ECCLESIAE LEUTSCHOWIENSIS SANCTI JACOBI REPERIUNTUR

(A mi katalógusunkban a sorszámot L betűvel jelöljük)

Super Pulpitum sub Litera A

				Mai jelzet
1)	1. Bartolus de Saxo ferrato Super prima ff. veteris. Impressus	Venetiis	1492 XII 1	
2)	2. Bartolus super secunda ff. veteris cum postillis de Immola	Venetiis	1492 X 6	
3)	3. Bartolus super prima Infortiati cum postillis Ejusdem	Venetiis	1492 XI 8	
4)	4. Bartolus super secunda Infortiati cum additionibus Ejusdem	Venetiis	1492 VIII 40	
5)	5. Bartolus super prima ff. novi	(Venetiis	1493) XI 6	
6)	6. Bartolus super secunda ff. novi cum postillis de Immola	Venetiis	1493 IX 5	

Sub Littera B

7)	1. Bartolus super prima codicis cum Additionibus Immolae	Venetiis	1492 X 5	
8)	2. Tabula Angeli Aretini super Institutis	Lugdunii	1510 R ₆ I 1	
9)	3. Practica Legum Petri de Ferrariis	Mediolani	1507	
10)	4. Repertorium Iuris Baldi Margarita nova dictum	Venetiis	1499 XI 7	
11)	5. Repertorium Iuris ab aliis Opus Aureum dictum	Trididni	1510 R ₆ I 10	
12)	6. Consilia et Allegationes Ludovici Pontani de Roma	Venetiis	1518(?) X 3	
13)	7. Consiliorum secunda Volumina Nicolai de Tudeschis	Venetiis	1491 VI 5	

Sub Littera C

14)	1. Apparatus Decretalium Innocentii IV	Venetiis	1495 X7	
15)	2. Commentariorum partes duae super Decretales d. Baldi	Papiae	1504 R ₆ I 2	
16)	3. Francisci de Zabarellis super primum Decretalium	Venetiis	1502 R ₆ I 6	
17)	4. Iacobi de Alvarotis Interpretatio in Librum Feudorum	Papiae	1498	
18)	5. Repertorium Calderini super Divinum et Humanum Ius		1477 R I 78	

Sub Littera D

19)	1. Nicolai de Fudisco pars prima et secunda super librum primo Decretalium	Venetiis	1504	
20)	2. Decretales cum Summariis Hyeronimi Clarii	Venetiis	1504 S ₆ I 8	
21)	3. Nicolai de Fudisco super prima parte libri secundi Decretalium	Venetiis	1504 S ₆ I 2	
22)	4. Abbas super secunda secundi et secundi tertia	Venetiis	1502 S ₆ I 3	
23)	5. Abbas super tertio Decretalium	Venetiis	1504 Y ₂ I 32	
24)	6. Ejusdem super quarto et quinto Decretalium	Venetiis	1504 R ₆ I 11	

Sub Littera E

25)	1. Commentarius super libro quarto Decretalium Ioannis de Sancto Georgio	Papiae	1490	X 8
26)	2. Felini Sandei de Excepitionibus et Praescriptionibus	Mediolani	1504	R ₆ I 4
27)	3. Felini Sandei super primo Decretalium et aliis Titulis	Mediolani	1499	IX 3
28)	4. Opus Aurae Novellae Ioannis Andreae super sexto Decretalium	Venetiis	1499	
29)	5. Lectura Petri de Ancharano super sexto Decretalium	Venetiis	1483	X 4
30)	6. Prima et secunda Pars super libro sexto Decretalium Geminiani	Venetiis	1502	S ₆ I 1

Sub Littera F

31)	1. Opus Ioannis Immola in Clementinam Impressus	Venetiis	1502	S ₆ I 4
32)	2. Commentarii Francisci Zabarellae in Clementinam	Lugduni	1511	S ₆ I 6
33)	3. Super Titulos Decretalium Gregorii IX Volumen	Venetiis	1487	
34)	4. Speculum Iuridicum Guilelmi Duranti	Mediolani	1509	R ₆ I 9
35)	5. Liber sextus Decretalium Bonifacii Papae	Venetiis	1505	

B. Haec columnina omnia super 6 pulpita sunt Canonistica item illa, quae sequuntur

36)	Cardinalis Zabarellae super quarto et quinto Decretalium	Venetiis	1505	R ₆ I 8
37)	Repertorium Corseti super opera Abbatis	Venetiis	1499	XI 5
38)	Antonii de Sancto Georgio Commentarius in libros Decretalium	Lugduni	1511	R ₆ I 3
39)	Zabarella super secundo et tertio Decretalium	Venetiis	1502	R ₆ I 7
40)	Repertorii Aurei Ioannis Bertachini pars prima ab A usque ad F			
41)	Ejusdem Pars secunda a G usque ad O			
42)	Ejusdem Pars tertia a P. usque ad finem		1499	
43)	Consilia et Allegationes, Nicolai de Tudeschis	Ferrariae	1476	
44)	Iustiniani Imperatoris Digestorum Veterum seu Pandectarum libri 24	Venetiis	1502	S ₆ I 7
45)	Iustiniani Imperatoris Digestorum Novorum a libro 39no usque ad 50	Venetiis	1501	S ₆ I 5
46)	Iustiniani Imperatoris codicis libri 8 cum glossa marginali	Venetiis	1496	XII 2
47)	Ejusdem Infortiati a libro 24to usque ad 38vum	Venetiis	1496	IX 4
48)	Rosarium Quidonis super librum Decretorum	[Argentorati 1473]		V 6
49)	Qvaestiones super Regulas Iuris	Venetiis	1477	
50)	Decretum Gratiani cum glossis marginalibus	Venetiis	1477	S ₆ I 10
51)	Item Decretum Gratiani suis cum rubricis	Moguntiae	1492	
52)	De Subsidio Charitativo et Decima Beneficiorum	Moguntiae	1489	V 53
53)	Liber sextus Decretalium Bonifacii VIII	Norimbergae	1486	VI 30
54)	Iustiniani Imperatoris Iuris Imperialis Statuta	Norimbergae	1487	VIII 31
55)	Summa Supplementi Iuris		1444	
56)	Formulare Advocatorum Curiae Romanae et Parlamenti	Hagenaviae	1505	S ₆ III 2

Regii			
57) Casus Longi Bernardi super 5 libros Decretalium	Argentinae	1484	V 32
58) Liber sextus Decretalium Bonifacii cum Clementinis	Norimbergae	1482	VIII 32
59) Bonifacii VIII Decretalium Pars ultima			VIII 32
60) Decretum Gratiani cum apparatu Bartholdi	Basileae	1481	V 8
61) Decretum Gregorii Magni cum glossa marginali Moneliana		1481	
62) Item Decretum Ejusdem cum glossa Bernardina	Basileae	1482	V 9
63) Liber 6 Decretalium Bonifacii Papae			XI 9
64) Decretum Gregorii cum apparatu Bernardi et Clarii	Norimbergae	1493	VI 26
65) Instituta Bernardi cum Novellis et Extravagantibus	Venetiis	1494	XI 4
66) Liber 4tus Decretalium Iacobi Zachariae M. S.		1433	R I 38
67) Liber sextus Decretalium Bonifacii cum Extravagantibus	Venetiis	1505	S ₆ I 9
68) Ioannis Calderini et Casparis ejus Filii Consilia super Decreta	Mediolani	1496	

Theologi

69) Alexandri de Ales Summarum Theologicarum liber primus		1482	VIII 39a
70) Ejusdem liber secundus		1481	VIII 39b
71) Ejusdem liber tertius		1482	VIII 39c
72) Ejusdem liber quartus		1482	VIII 39d
73) Opus Theologicum Domini Thomae de Virtutibus et Vitiis			
74) De Casibus Conscientiae opus Astexani		1479	VIII 18
75) Opus Theologicum Pantheologia dictum Reinerii de Pisis			V 2a
76) Item Ejus Pantheologie	Norimbergae	1474	V 2b
77) Item Ejusdem Pantheologiae pars prima		1330	
78) Item Ejusdem pars secunda			
79) Theologia Naturalis Rejmundi de Sabaudia	Argentinae	1496	V 77
80) Quaestiones Sancti Thomae Aquinatis			R II 30
81) Quaestiones de quodlibeto Divi Thomae	Ulmae	1475	V 122
82) Summa Angelica de Casibus Conscientiae Ang. de Clavasio	Norimbergae	1480	VIII 53
83) Thomae de Argentina super quatuor libros Sententiarum	Argentinae	1480	
84) Sancti Thomae Aquinatis Secunda Secundae			
85) Liber Sententiarum cum Conclusionibus Sancti Thomae Aquinatis	Basileae	1480	
86) Prima pars Summae Theologiae Sancti Thomae	Venetiis	1509	Y ₃ VII 11
87) Liber tertius et quartus Sententiarum Thomae de Argentina	Argentinae	1490	
88) Secunda Secundae Sancti Thomae Aquinatis	Venetiis	1505	Y ₃ VII 12
89) Textus Magistri Sententiarum cum Conclusionibus	Venetiis	1506	R ₆ II 1
90) De Plancta Ecclesiae Fratris Alvari Pelagii	Ulmae	1474	X 1
91) Liber Quartus Sententiarum Authoris Ignoti			
92) Primus et secundus Sententiarum Authoris Duns-Scoti	[Venetiis	1506]	X ₃ VII 5
93) Liber tertius et quartus Sententiarum Duns Scoti	[Venetiis	1506]	X ₃ VII 6
94) Liber quartus Sententiarum Petri Lombardi	Basileae	1513	
95) Prima pars Summae Alberti Magni de Mirabili Sententia	[Basileae	1507]	X ₃ VII 8

Dei			
96)	Prima pars Summae Antonini Arci Episcopi Florentini	Spirae	1487 V 123a
97)	Secunda pars Summae Antonini	Spirae	1487 V 123b
098)	Summa Alberti Magni de Eucharistiae Sacramento	Ulmae	1474 IV 26
099)	Tertia pars Summae Antonini	Spirae	1488 V 123c
100)	Item Eadem Tertia pars Summae Antoninianae	Norimbergae	1487 V 12b
101)	Quarta pars Summae Antonini	Norimbergae	1487 V 12c
102)	Prima pars Summae Antonini cum Indice generali	Norimbergae	1486 V 12a
103)	Libri Quatuor Sententiarum M. Petri Lombardi	Norimbergae	1481 E ₅ III 10
104)	Bonaventura in librum tertium Sententiarum	[Norimbergae 1493]	V 30c
105)	Tabula seu Index in libros Sententiarum Bonaventurae	[Norimbergae 1493]	V 30e
106)	Bonaventura in librum primum Sententiarum	[Norimbergae 1493]	V 30a
107)	Bonaventura in librum secundum Sententiarum	[Norimbergae 1493]	V 30b
108)	Bonaventura super Eundem librum secundum Sententiarum		
109)	Bonaventura super librum quartum Sententiarum	[Norimbergae 1493]	V 30d
110)	Bonaventura super librum quartum Sententiarum		
111)	Tractatus Polemicus de Sacramento Eucharistiae Henrici Institoris	Norimbergae	1495
112)	Summae de Ecclesia Domini Ioannis Turrecrematae	Lugduni	1496 VI 36
113)	Theologiae veritatis Compendium		R II 44

Scripturistae et Sancti Patres ac Alii Morales

114)	Nicolai de Lira Postillae in Salamon et Prophetas		V 115a-c
115)	Quadragesimale Sermonum Michaelis Megalensis	Venetiis	1487
116)	Ioannis Gerson de Imitatione Christi libri quatuor	Augustae	1488
117)	Quadragesimale Fratris Ioannis Gritz	Norimbergae	1479 VI 10
118)	Opus Quadragesimale Roberti de Licio	Basileae	1475
119)	Expositiones Morales in librum Fob. Sancti Gregorii Papae	Basileae	1503
120)	Prima pars Sermonum Rosarium dictum de Bustis	Hagenaviae	[1503] X ₃ VII 10
121)	Ruperti Abbatis in Scripturam Sacram Commentarium	[Coloniae]	1527 R ₆ II 10
122)	Thesaurus Novus seu Sermones quadragesimales	[Argentinae]	1485 IV 12
123)	Operum Sancti Ambrosii pars tertia	Basileae	1492 VIII 50c
124)	Legenda Sanctorum Iacobi Iannensis	Norimbergae	1478 VIII 38
125)	Item Eadem Legenda Ejusdem		R I 76
126)	Georgii Vicelii Homiliae in Evangelias et Epistolas		R I 88
127)	Sermones de Tempore et Sanctis Bonaventurae		1481
128)	Operum Sancti Ambrosii pars secunda		VIII 50b
129)	Septem Conciones Germanicae Ioannis Geiler		1514
130)	Tertia pars operum Ioannis Gerson	[Argentorati]	1514] X ₃ VII 7
131)	Biblia Antiqua a Cap. sexto Levit usque ad Acta Apostolorum		
132)	Item pars Bibliorum Editionis Antiquissimae		
133)	Iacobi Nimphelingi Liber de Integratione vitae		

134)	Rabanus De Institutione Clericorum	Forae	1505	
135)	Manuale Curatorum Anonymi		1506	
136)	Mariale Bernardini de Bustis Ordinis Sancti Francisci	Norimbergae	1503	Y ₃ VII 14
137)	Mariale alterum Bernardini de Bustis	Argentinae	1496	V 58
138)	Pars tertia operum Hugonis			Z ₂ I 21
139)	Opus Concionatorium Venerabilis Sancii de Porta	Hagenaviae	1514	X ₃ VII 13
140)	Quadragesimale duplex Petri de Opel			R II 103
141)	Opus Sancti Hieronimi vitas Patrum continens	[Argentorati]	1483	IV 19
142)	Liber Sermonum Thesaurus novus dictus	[Argentinae]	1483]	V 80
143)	Augustinus De Civitate Dei	Venetiis	1481	
144)	Quadragesimale Michaelis de Mediolano	Francofurti	1477	
145)	Aliud quadragesimale Ejusdem de septem Peccatis Capitalibus		1477	
146)	Liber Belial dictus de Peccatorum Consolatione Aversae	[Argentinae]	1484	V 31
147)	Quarta pars operum Ioannis de Gerson	[Argentorati]	1514]	X ₃ VII 9
148)	Opus Sancti Ambrosii partes tres	Basileae		VIII 50a-c
149)	Hortulus Reginae Sermones de Sanctis Authoris Mefertis	Basileae	[1487]	VIII 54
150)	Augustinus De Trinitate et Civitate Dei		1489	
151)	Quinquaginta id est Commentarius in Psalmos Sancti Augustini	Venetiis	1493	V 110
152)	Ioannes Cassianus de Vitiis et Collationibus P. G.	Basileae	1497	VII 6
153)	Secunda pars Rosarii Sermones Bernadini de Bustis	Hagenaviae	1503	X ₃ VII 11
154)	Opera omnia Sancti Bernardini	[Parisii]	1513]	S ₆ II 1
155)	Biblia Germanica Vetustissima a Proverbibus Salamonis usque ad Finem Novi Testamentis	Argentinae	1502	
156)	Boetius de Consolatione Philosophiae latino germanico			
157)	Epistolae Domini Gregorii Papae		1504	
158)	Secunda pars operum Ioannis Gerson	Argentorati	1514	
159)	Eusebius Pamphilus de Evangelica Praeparatione		1473	
160)	Opera Cypriani Episcopi Martyris	Basileae	1530	X ₃ VII 4
161)	Sacrae Missae Expositio	Lipsiae	1483	
162)	Sermones Epistolares Bertrandi de Sacro Sancto	Argentinae	1502	S ₆ III 7
163)	Mamotrectus in Scripturam Sacram			
164)	Sermones de tempore et Sanctis Ioannis Nieder			
165)	Vitae Beati Brunonis			R VI 80
166)	Codex Biblicus cum Postillis Liranis a Genese usque ad Paradisem	[Norimbergae]	1481]	V 13
167)	Item ab Esdra usque ad Ecclesiasticum			
168)	Dionisii Carthusiani Ennarationes in 4. Evangelis	Coloniae	1533	
169)	Glossa ordinaria in aliquas Epistolas Domini Pauli			R I 52
170)	Vita Christi Secundum 4. Evangelium Lutholphi de Saxonia	Norimbergae	1495	
171)	Vitae Patrum Sancti Hieronimi	Ulmae	[1480]	IV 29

Philosophi, Medici, Rhetores, Poetae et Grammatici cum Historicis

172)	Speculum Historiale Vincentii Belvacensis	Norimbergae	1484	X 2
173)	Aristotelis Stagiritae Peripateticorum Principis opera omnia			
174)	Prisciani Grammatici de octo Partibus Orationis	Venetiis	1492	V 22
175)	Liber Quaestionum super 12. Libros Metaphysici Dominici Flandri	Venetiis	1499	
176)	Ioannis Versoris opera Physica			
177)	Opus Historicum Valerii Maximi	Venetiis	1487	VIII 59
178)	Commentaria in Isagogas Porphyrii	Coloniae	1494	
179)	Quaestiones Duns Scoti in Metaphysica Aristotelis	Venetiis	1499	
180)	Nicolai Borbelii Logica ad Mentem Doctoris Duns Scoti	Basileae	1494	IV 43
181)	Vitae Virorum Illustrium ex Plutarcho	Venetiis	1478	VI 8
182)	Historia Scholastica Petri Comestoriis	[Basileae	1486]	V 87
183)	Isidori Iunioris Liber Ethymologiarum	[Augustae]	1472	IV 6
184)	Francisci Titlman Dialectica	Antverpiae	1561	R ₆ III 13
185)	Livii Fenestellae de Rebus Romanorum	Basileae	1523	
186)	Epigrammata Martialis			
187)	Iacobi Zabarellae de Rebus Naturalibus	Frankofurti	1607	
188)	Bartolomaei Kekerman Scientia Metaphysicii	Hanoviae	1611	R ₆ III 14
189)	Iacobi Zabarellae Opera Logica	Frankofurti	1608	
190)	Collegii Conimbricensis S. J. Commentarii in Logica Aristotelis Tomi duo		1604	
191)	Rudolphi Goelenii Institutionis Logicae Libri	Marpurgii	1601	
192)	Libri duo Aristotelis cum Expositione Egidii Romani			
193)	Egidius Romanus de Regimine Principum			
194)	Opera Aristotelis omnia	Venetiis	1496	VIII 2
195)	Opera Ioanicii Theophili Hipocratis Gallieni		1491	
196)	Petri de Abano Conciliator Differentiarum in Physica et Metaphysica	Venetiis	1696	
197)	Fasciculus temporum Philippi Bergomensis	Argentinae	1484	
198)	Catholicon seu Grammatica Ioannis de Ianua ordine Praedicatorum			
199)	Ioannis Reichlin de Arte Cabalistica libri 3	Hagenaviae	1517	
200)	Historia Lombardica Iacobi Iannensis	[Basileae	1474]	VIII 16
201)	Opera Poetica Aeneae Sylvii M. S.			

202-206) Reperiuntur alia Manuscripta in Hasce Bibliotheca aut 105 magno Sane Labore et Industria Conscripta, omnia fere in Folio, ex quibus aliqva etiam in Pergameno elegantissime Scripta visuntur. Author horum vix inveniri potest, attamen qvorum aliqvatenus, innotuit, hic annectere placuit.

Ex Manuscriptis

(A mi katalógusunkban a sorszámozkat LM-mel jelöljük)

01) Sanctus Gregorius in Magno Volumine et Pargameno	
02) Seminarium Veteris, ac Novae Legis de Mysterio Sanctis Trinitatis, de Rerum Creatione, de Incarnatione et Sacramentis in Pargameno	
03) Passionale cum Sermonibus de Sanctis in Pargameno	R II 105
04) Sermones Morales Vitam Hominis ad Perfectionem Institutes in Pargameno	
05) Liber primus Codicis de Summa Trinitate et Fide Catholica, ut Nemo de Ea Publicae contendere audeat in Pargameno	
06) Catechismus Nicolai Schreiberdorff scriptus 1434	R I 142
07) Ius Canonicum Bartholomaei Brixienensis	R II 23
08) Vocabularius Praedicatoribus multum utilis	R III 47
09) Liber Benedicti Decretorum	R II 67
10) Concordantiae Novi et Veteris Testamenti	R II 89? R I 118 ?
11) Sanctus Thomas de Aquino Catecheticus	
12) Sermones de Beate Virgine	R II 26
13) Sermones de Sanctis	R II 153
14) Conciones in Dominicis Thomae Haselbach	R II 87-88
15) Filia Vin operi Salamonis adjurata	
16) Sanctus Richardus de Conscientia	
17) Liber Concionatorius Ioannis Reich	R III 71
18) Sermones in Singula Festa per Annum	
19) Liber 24 Plebanorum Summa Iuris titulus	R I 86
20) Quaestiones breves super secundo et quarto Sententiarum scriptae et cum quibusdam Sermonibus de Tempore	R I 93
21) Registrum super Concordantias Iurium	R II 22
22) Postylla Hyemalis	R II 85
23) Explanatio super Epistolas Pauli datas ad Corinthios	R II 72
24) Georgii Molnerii Liber Concionatorius	R I 79
25) Sermones a Nativitate usque post Epiphaniam, simul et Qvadragesimales	R II 34
26) Summa rerum Theologicarum diversarum compilata per Ioannem de Késmark Sacrae Paginae Professorem qvondam Plebanum Ollassiensem	R IX 56
27) Explanatio Psalterii	R II 38-39
28) Apparatus Magistri Vilhelmi, et caetera dubia Sacerdotibus Custodienda	
29) Antiqqvum Testamentum	
30) Sermones de Sanctis Postilla Guilhelmi	R II 29
31) Qvaestiones super Sententiarum Librum	R II 48
32) Summa de Casibus Conscientiae Scripta Pragae 1388 per Conradum Neückung de Vinschenii	R II 31
33) Summa de Tractatus Fidei et Sancti Trinitate	R II 84
34) Glossa Ordinaria super Epistolas Pauli	
35) Explicatio Glossa super Psalmos scripta Anno 1386	R IX 55
36) Summa Inocentii de Casibus	R II 69
37) Explanatio Postillae Fratris Nicolai de Gorran super Mathaeum	R I 67
38) Pisanus ex Summa Confessorum compilatus ordine Alphabetico referens notitias	R II 43

39) Expositio Soliloquiorum Prophetarum	R I 116
40) Dicta M. Nicolai Gorani super Lucam	R I 63
41) Tractatus contra Husitas	R I 160
42) Explicatio Glossae ordinariae super omnes Epistolas Pauli	R I 75
43) Textus Sententiarum scriptus cum Conclusionibus	R I 71
44) Tractatus de Summa Trinitate et Fide Catholica descriptus per Michaellem Vogelfreii	R II 61
45) Passionale Sacro Sanctorum in magno volumine	R II 101
46) Novum Testamentum	R II 24
47) Hugo super Ioannem scriptus	R I 59
48) De Fide et Legibus Qvilii Parisiensis	R I 70
49) Quaestiones explicatae Sententiarum Reverendi Magistri Henrici de Oytha Professori in Sacra Theologia Anno 1383	R I 37
50) Sermones Dominicales scripti pro parte Hyemali cum Tractatu super Symbolo Apostolorum 1460	R II 41
51) Liber Iuridicus Nicolai de Pota	
52) Quadragesimale pro Singulo die 2. Sermones	
53) Dantur et Breviaria antiquissima in Pargameno	R III 75 (R II 102; R III 40; R II 149; R II 46)

Scripta octo: Qvinimo et Missale unum Gottico Typo expressum pariter Admiratione dignum

Habentur et Libri Lutheranici 52 in diversis Locis impressi, inter quos Ipsius Lutheri opera etiam aliqua cernuntur, pariter et Missale ipsorum Germanico Typo antiquum

Praetera Leguntur etiam in parietibus Bibliothecae quaedam Notabilia, quae autem magno ex parte vel vetustate, vel incuria Murariorum deleta sunt utpote.

Anno	1241	Murus Lapidia Refugii.
	1245	Civitatis haec Regia construitur.
	1298	Confraternitatis 24. Plebanorum Stabilitur.
	1305	Clastrum Lapidis Refugii Carthusiensium.
	1403	Per Comitem Palatinum haec Civitas visitatur.
	1415	Fridericus futurus Imperator in Austria moritur.
	1433	Hussitae Districtum Scepusiensem depopulantur.
	1436	Sigismundus Imperator Varadini tumultatur.
	1443	Terrae motus.
	1453	Axameth et Grinberg obseditur.
	1454	Bellum Regis Poloniae contra Protenos inchoatur.
	1458	Triumphus contra Turcas per Ioannem Capistranum et Vajvoda. Eodem Anno Rex Ladislaus Pragae moritur.
	1457	Matthias ex Captivitate Pragensi in Regem eligitur.
	1462	Haec Civitas circa Hospitale exurit.
	1464	Feria S magna Matthias in Regem coronatur.
	1471	Casimirus Rege Matthias ex hoc Regno repellitur.
	1474	Matthias primum ab hac Civitate egressus ad Liptoviam Komarovski expulit.

	Locustae in Vigilia S. Laurentii adveniunt.
1484	Compana magna hic funditur.
1485	Vienna capitur ... Sola totaliter eclipsatur. Haec Civitas haec circa claustrum magna in parte igne consumitur.

Electio Plebanorum Leutschoviensium

Anno	1410	Hermannus Artium et Utriusq. Iuris Doctor. Institutor Corporis Christi.
	1416	Matthaeus.
	1423	Martinus hic domum Plebanatus ruinatam restauravit.
	1461	Thomas Lector hic post dies octo cessit. Eodem Caspar Förchtel A. A. L. L. Magister.
	1466	Servatius ex villa Menhardi adducitur.
	1497	Andreas ex nova villa huc introducit.
	1507	Sebastianus Artium Liber Magister hic habitationes superiores Plebani competenter adornavit.
	1510	Iacobus ex Filka adoptatur.
	1513	Ioannes Henkel ex Archi Diaconatu, Canonicatu et Vicariatu Varadiensi postulatur.
	1696	Die 2da Iulii post meras Hungariae superatas rerum difficultates et revolutiones Primus et Clero in Plebanum hujus Sacrae Regiaeque Civitatis Leutschoviensis electus ac confirmatus est Admodum Reverendus Dominus Stephanus Ladislaus Dyörffy ex Comitatu Soproniensi S. S. Theologiae Licentius Prothonotarius Apostolicus nec non Capellanus Caesareus qui Anno 1697 hanc Ecclesiam cum Sacristia dealbari et ad Normam Catholicorum renovari, nec non ullis Altaribus et Apparamentis exornari fecit Anno 1698. Ecclesiam Montis Beatae Virginis Mariae ex Fundamento reaedificavit, Capellulisque tribus in Honorem S. S. Stephani Ladislai Regum Hungariae, extra Ecclesiam vero S. Emerici Ducis et S. Donati Martiris auxit.

Eodem Anno die 14. Novembris intra horam 3 et 4tam pomeridianam intra Muros Civitatis inventae sunt Statuae miraculis B. V. Mariae et Nutricii Xti S. Iosephi ac 3tium Angelorum et 2um Pastorum sine Iesulo.

Pestis grassabatur sequentibus annis.

Anno 1453, 1466, 1482, 1496, 1510, 1600, 1622, 1645, 1654, 1664, 1679, 1710, 1739.

Tota haec Bibliotheca complectitur Libros una cum Manuscriptis 412.

Zusammenfassung

**Eva Selecká Márza: Leutschauer Mittelalterliche Bücherei.
Szeged, 1997, Scriptum /Aufsätze zur Lesegeschichte VII./**

I. Ignác Graf Batthyany erwirbt die Leutschauer Mittelalterliche Bücherei

Die Errichtung und Entwicklung der Büchersammlungen in der Zips ist betreffs der Geschichte der Buchkultur des Karpatenbeckens von großer Bedeutung. Über die Sammlung von liturgischen Büchern sind wir schon aus dem Testament des Propstes Muthmer vom Jahre 1273 berichtet. Zuerst entstanden kleinere Büchereien im Besitz von weltlichen Sammlern und Pfarren. Anfang des 16. Jahrhunderts, in der zweiten Periode der Geschichte der Leutschauer Büchersammlung, gelangten die Privatbesitze und Pfarrbüchereien, vermutlich auf Initiative des Leutschauer Humanisten Johann Henckel, in eine öffentliche Sammlung, die man heute als die *Leutschauer Mittelalterliche Bücherei* bezeichnet. Die Bücherei, deren Bestand auch im Laufe des 16. Jahrhundert vermehrt wurde, war in einem für diesen Zweck eingerichteten Raum der St. Jakob Kirche aufgestellt. In der dritten Entwicklungsphase (1613-1780) wurde die Bücherei am selben Ort aufbewahrt und schon nicht vermehrt. Uns stehen keine Dokumente oder Archivquellen über die Benützung der Bücher zur Verfügung, unsere Arbeit kann deshalb nur auf Exlibris, Possessoreintragungen und Marginalien der Bücher Zipser Provenienz basieren.

Die vierte (letzte) Phase ist durch die Tätigkeit des berühmten Bibliophilen, des späteren katholischen Bischofs Siebenbürgens, des Grafen Ignác Batthyany wesentlich bestimmt. Er hat nämlich dem Leutschauer Rat das Angebot gemacht, die in der St. Jakob Kirche aufgestellten Bücherei zu kaufen.

Ignác Graf Batthyany (1741-1798) wird von der ungarischen, rumänischen und slowakischen Geschichtsschreibung als der Gründer der nach ihm benannten kulturellen Institution gewürdigt. Nach seiner Ernennung zum Bischof Siebenbürgens (1780) war er bemüht, eine wissenschaftliche Gesellschaft zu gründen, deren Mitglieder die Förderung und Forschung der Kultur zum wissenschaftlichen Ziele hätten. Seine schon früher erworbenen Buchbestände hat er in der Kirche des laut Verordnung Josef II. aufgehobenen Trinitarierordens aufstellen lassen. Diese Batthyany - Bibliothek wurde auch nach seinem Tode an Büchern vermehrt. Um 1824 zählte der Bestand 18.200 Bände, später 58.500 Titel, ein beträchtlicher Teil der Vermehrung stammt aber aus verschiedenen Schenkungen aus dem 18. Jahrhundert. Das Batthyaneum ist heute die Filiale der Nationalbibliothek in Bukarest (früher Staatliche Zentralbibliothek). Der Bestand enthält 1.268 Kodizes, die wertvollsten sind der *Codex Aureus* und der *Codex Burgundus*, bzw. das *Missale Poseniense*. Auch die 568 Wiegendrucke sind von äußerst großer kulturellen Bedeutung. Die Mehrzahl der Bücher (63.600 Druckwerke) stammt aus dem 16.-19. Jahrhundert. Auch ein Archiv wurde in dem Gebäude aufgestellt, das zwar den Briefwechsel betreffs der Leutschauer Mittelalterlichen Bibliothek nicht enthält, bewahrt aber eine Abschrift des Katalogs der Leutschauer Bibliothek, die vor dem Befördern der Bücher von Leutschau (Löcse, Levoča) nach Karlsburg (Gyulafehérvár, Alba Iulia) niedergeschrieben wurde. Eine weitere Abschrift des Katalogs wurde im Staatsarchiv Leutschau erhalten. Laut Abschriften in Karlsburg und Leutschau wurden aus dem Bestand der St. Jakob Kirche 412 Werke verkauft. Der vollständige Bestand der

Leutschauer Büchersammlung ist nicht mehr zu rekonstruieren, die Forschung kann nur mit dem Einband, dem Leutschauer Vermerk am Rücken der Einbände, bzw. mit den Possessoreintragen rechnen. Die Verhandlungen über den Verkauf der Bücherei begannen im August 1790. Aus Mangel an Quellen wissen wir wenig über diese Verhandlungen, soviel ist aber allerdings sicher, daß 1797 die Bücher schon in Karlsburg waren. Ignac Graf Batthyany sollte den gewünschten Preis nicht bezahlt haben, der Leutschauer Rat hat nämlich 1798 Beschwerden eingelegt. Der Graf ist im Juli 1798 gestorben, in seinem Testament gibt er keine Nachricht über seine Schulden. Die Stadt beklagte sich 1800 bei dem Ungarischen Statthalterrat, der die gerichtliche Eintreibung der Schulden vorschlug.

Die Kataloge des Batthyaneums und die Literatur über die Bücher Zipser Provenienz

Den Forschern steht heute ein alphabetischer Zettelkatalog in dem Batthyaneum zur Verfügung. Der älteste Katalog, der in seinem originellen Buchformat erhalten ist, wurde 1824 von Antal Cseresnyés zusammengestellt. 1871 veröffentlichte Antal Beke das Verzeichnis der Handschriften der Bücherei. Mitte des 19. Jahrhunderts untersuchte und identifizierte János Csontos jene 48 Bücher, die aus der Zips stammten. Der beste Kenner der Sammlung, Elemér Varjú, verfasste die Geschichte des Batthyaneums und veröffentlichte ein nicht vollständiges Verzeichnis über den Bestand. Der vollständigste Katalog, in dem die Provenienz und auch die handschriftlichen Eintragungen zu lesen sind, wurde von Róbert Szentiványi verfasst: *Catalogus concinnus librorum manuscriptorum Bibliothecae Batthyanae* (Szeged, 1958). Péter Kulcsár stellte einen Sonderkatalog der Wiegendrucke samt Provenienz zusammen (Szeged, 1965). Auch mehrere slowakische und böhmische Forscher beschäftigten sich mit der aus der Slowakei nach Karlsburg verlegten Bibliothek, wie z.B. Jozef Hradsky, Jozef Macúrek, Eugen Sabol, Boris Bálent, Alžbeta Güntherova, Ján Mišianik u.a.

Kodizes Zipser Provenienz in der Slowakei, in den Bibliotheken von Budapest und in dem Batthyaneum

In mehreren Bibliotheken von verschiedenen Staaten sind Bücher aus dem mittelalterlichen Zipser Bestand vorzufinden. Es kann aber nicht immer eindeutig festgestellt werden, daß die einzelnen Bücher aus der von Johann Henckel gegründeten Büchersammlung stammten. In der heutigen Slowakei wurde bis jetzt nur ein einziger Wiegendruck gefunden, der eine solche Eintragung enthält, die für die Bücher der St. Jakob Kirche charakteristisch ist.

In Budapest, in der Nationalbibliothek Széchenyi und in der UB, sind 5 Kodizes und 3 Wiegendrucke aufbewahrt. In dem Gesamtbestand des Batthyaneums kann man nicht alle Bände aus Leutschau (wegen des fehlenden Exlibris etc) identifizieren. Die Bestände verschiedener Provenienz wurden nämlich nicht als geschlossene Einheiten aufgestellt.

Wir hatten den Versuch, in dem Batthyaneum vorwiegend die Kodizes und Wiegendrucke aufzuarbeiten. Die Ergebnisse der Forschungsarbeit sind bemerkenswert. Am Rücken der Einbände der Bücher aus Leutschau findet man eine größere Etikette mit der laufenden Nummer und dem Kurztitel, immer von derselben Hand, vermutlich aus dem 18. Jahrhundert. Mit Hilfe dieses formalen Merkmales und der Form des Einbandes ist es uns gelungen, auch solche Kodizes und Inkunabeln zu identifizieren, die laut Szentiványi und Kulcsár nicht aus der Zips stammten.

Handschriften

Die Handschriften aus der Zips bilden den achten Teil der Handschriftensammlung des Batthyaneums. Während der Forschungsarbeit konnten wir insgesamt 116 Handschriften identifizieren, also um 53 mehr, als der Katalog von Szentiványi angibt. Diejenigen, die auch in dem Leutschauer Originalkatalog *Elenchus librorum* vorzufinden sind, wurden diesmal mit den Buchstaben **LM** (ex manuscriptis) und **L** (Druckwerke und Wiegenrucke) bezeichnet. Die Kodizes wurden in unserem Katalog mit gekürzten Titeln aufgenommen. Die *scriptores*, besonders diejenigen, die in dem Karpatenbecken oder in Böhmen tätig waren, sind immer erwähnt. Die Kodizes aus Leutschau wurden dominant in dem 14.-15. Jahrhundert verfasst.

Wiegendrucke

Der einzige, nicht vollständige Inkunabelnkatalog, der die Basis der ersten Phase unserer Arbeit bildete, wurde von Péter Kulcsár verfasst. Diesmal wurden 91 Bände, d. h. 75 Titel identifiziert. Betreffs der Herkunft kann festgestellt werden, daß die dominierende Rolle die deutschen (Nürnberg, Augsburg, Köln) und italienischen (Venedig, Rom, Mailand) Verleger hatten.

Alte Drucke

Aus der Gründungszeit der Leutschauer Bibliothek können in dem Bestand des Batthyaneums 68 Bände identifiziert werden. Die ältesten Druckwerke dieser Gruppe wurden von Johann Henckel der Bibliothek geschenkt, die rasche Vermehrung an Büchern ist ebenfalls ihm zu verdanken. Ab Ende des 16. Jahrhunderts sind keine Neuerwerbungen mehr zu finden. Außer der anhand Etiketten und Einbände Zipser Art identifizierten Werke konnten wir diesmal mit der Hilfe des *Elenchus librorum* noch 40 weitere alte Drucke registrieren. Die meisten sind lateinisch geschrieben, es gibt nur vier deutschsprachige Werke evangelischer Prägung in dem Bestand der alten Drucke.

II. Die Leutschauer und Zipser Büchersammlungen des Mittelalters

Die Stadt Leutschau, deren Geschichte in dem frühen 13. Jahrhundert beginnt, hatte immer eine privilegierte Lage in der Zips. Nach dem Bündnis von den 24 Zipser Städten wurde 1248 auch die Bruderschaft der 24 Zipser Pfarren gegründet (*Fraternitas Plebanorum XXIV Civitatum Regalium Terrae Scepusiensis*), die bis 1674 existierte.

Die Bibliothek des Fraternitas Plebanorum XXIV Civitatum Regalium Terrae Scepusiensis

Durch die ältere Fachliteratur wurde der Buchbesitz der Bruderschaft der 24 Zipser Pfarren als die größte Sammlung der Zeit gewürdigt. Man kann annehmen, daß diese (vielleicht virtuelle) Bibliothek die Grundlage der von Johann Henckel gegründeten Leutschauer Mittelalterlichen Bibliothek bildete. Aus Mangel an archivalischen Dokumenten sind die Possessorvermerke und andere Eintragungen die wertvollsten Quellen der Forschung. Die erste Erwähnung der Bibliothek findet man in dem schon genannten Testament des Propstes Muthmer vom Jahre 1273. Nach dem Jahre 1405 gibt es keine Nachrichten mehr.

Aus der Bibliothek der Fraternitas gelangten 11 Kodizes und 4 Wiegendrucke in die Sammlung des Batthyaneums. Außer der bekannten und stereotypisch wiederholten Eintragung sind in sechs Bänden noch die Namen von drei Possessoren zu lesen, die dann ihre

Bücher der Bibliothek der Fraternitas schenkten. Sie waren *Johannes Benedictus* aus Breslau (Nr. 2 und 41.), *Augustinus de Bartpha* (Nr. 96.) und *Mathaeus Waloch* (Nr. 123., 150., 200.).

Die Bibliothek der Leutschauer St. Jakob Kirche

Die *Ecclesia sancti Jacobi in Levotscha* verfügte über den größten Buchbesitz in der Zips. 26 Bücher (9 Kodizes, 13 Inkunabeln, 4 alte Drucke) wurden bis jetzt als Bücher dieser Bibliothek identifiziert. Über das Entstehungsjahr der Bibliothek haben wir keine Informationen. Das Erscheinungsjahr von neun Werken (zwischen 1509 und 1518) ist uns bekannt, die Provenienz kann im günstigen Fall anhand der Possessorvermerke rekonstruiert werden (*Petrus de Stolln, Co. de Fossa*: Nr. 75., *Caspar Polirer*: Nr. 62., *Sigismundus Sefftleben*: Nr. 33., 88., 153., *Benedictus de Lubice*: Nr. 162., *Sebastianus plebanus*: Nr. 167., und die schon erwähnten *Johannes Benedictus* aus Breslau: Nr. 25., *Mathaeus Waloch*: Nr. 132).

Die Bibliothek der Leutschauer St. Georg Kapelle

Die St. Georg Kapelle war eine Kapelle der Leutschauer St. Jakob Kirche. Über dem Kirchenschiff wurde ein Bibliotheksraum eingerichtet, wo auch der Bestand der Leutschauer Mittelalterlichen Bücherei bis zum Ende des 18. Jahrhunderts stand. Der Vermerk lautete folgendermaßen: *Liber capellae sancti Georgij*. Man kann aber noch einen Vermerk in den Büchern finden: *pro capella in Levotscha*. Weil uns aber aus der Zeit keine andere Bibliothek in Leutschau bekannt ist, werden die Bücher mit diesen Vermerken als Bestandteile der Bibliothek der St. Georg Kapelle dargestellt. In 10 Büchern des Batthyaneums sind diese Doppelvermerke zu finden, der älteste ist aus dem Jahre 1439.

Die Bücher des Altars St. Nikolaus und St. Katharina

Die Eintragung *Iste liber pertinet ad altare sanctorum Nicolai et Katherine in hospitalis* weist darauf hin, daß es sich um die Kapelle des Leutschauer Krankenhauses handelt. Den Vermerk *in hospitalis* findet man aber auch in solchen Büchern, die keine Beziehung zu den genannten Altaren hatten. Vermutlich handelt es sich also trotzdem um zwei verschiedene Bibliotheteken. Es gibt 8 solche Bücher, in denen St. Nikolaus und St. Katharina eingetragen sind.

Die Bücher der Spitalkapelle

Die St. Jakob Kirche hatte eine Kapelle (*Sancta capella leprosorum*), die für die Leprakranken separiert wurde. Sie wurde als Heilanlage des Krankenhauses von den wohlhabenden Bürgern von Leutschau (unter denen auch von Johann Henckel) unterstützt. Der Buchbesitz des Krankenhauses (Vermerk: *Liber ecclesiae hospitalis*) wurde später in den Bestand der St. Jakob Kirche aufgenommen. 11 Bücher konnten anhand des Vermerks identifiziert werden: 5 Kodizes, 5 Wiegenruscke und ein altes Druckwerk.

Die Bibliothek der Leutschauer Pfarre

Mit dem Vermerk *Ecclesia Leutschoviensis* oder *Parochia Leutschoviensis* sind 11 Bände des Batthyaneums versehen: Ein Kodex, 7 Inkunabeln und 3 alte Druckwerke. Die Eintragungen sind leider nicht datiert. Vermutlich bildeten diese 11 Bücher die Grundlage der von Johann Henckel gegründeten Leutschauer Mittelalterlichen Bücherei.

Die Leutschauer Bibliothek

Die *Bibliotheca* oder *Libraria* in Leutschau ist in drei Bänden zu lesen (Nr. 22., 48. und 216.). Der Vermerk *Bibliotheca* wird auch im Falle der Bibliothek der St. Jakob Kirche, der St. Georg Kapelle sowie der Leutschauer Pfarre verwendet. So ist es also schwer zu entscheiden, ob diese *Libraria* eine selbständige Bibliothek war, oder die genannten drei Bücher in einer größeren Sammlung aufgestellt wurden.

Die Bibliothek der außerhalb der Stadtmauer stehenden St. Elisabeth Kirche

Die St. Elisabeth Kirche stand bis zum Jahre 1532. Ihr Eigentum ist noch Anfang des 16. Jahrhunderts verlorengegangen. Aus ihrem Buchbesitz sind uns heute 5 Kodizes aus dem Bestand des Batthyaneums bekannt.

Die Buchbesitzer in der Zips

Die meisten Bücher gelangten von Privatbesitzen in die kirchlichen Büchereien und dann in die vereinigte Büchersammlung der St. Jakob Kirche. Unter den Bibliophilen soll der Humanist *Johann Henckel* (1481-1539) an der ersten Stelle erwähnt werden. Er studierte in Krakkau, ab 1507 in Wien, drei Jahre lang in Padua und Bologna, wurde dann zum Doktor des Kanonrechts promoviert. Er stand in Briefwechsel mit Erasmus von Rotterdam, Philipp Melancthon und Martin Luther. Aus seiner Bibliothek konnte die Forschung 93 Werke identifizieren, die heute in dem Batthyaneum, in den Sammlungen von Klausenburg und Budapest, bzw. in Gyöngyös (Ungarn) zu finden sind. In dem Batthyaneum sind 53 Werke aufbewahrt, die aus der Leutschauer Mittelalterlichen Bücherei stammten und mit dem Possessorvermerk von Johann Henckel aus den Jahren 1496 und 1519 versehen wurden (4 Kodizes, 25 Inkunabeln und 24 Druckwerke aus dem frühen 16. Jahrhundert). Er hat seine Bücher aus zwei Quellen vermehrt: Einerseits aus Schenkungen von seinen Gönnern (Georg Lewdeschit und Zsigmond Thurzó), andererseits aus eigenen Erwerbungen. Den Kauf (manchmal nur den Preis) hat er in den Büchern kurz notiert. Die Form seiner Possessor-eintragungen zeigt eine bewußte Sammlertätigkeit auf: Sie wurden auf das erste Blatt eingetragen, seine Unterschrift finden wir auf der letzten Druckseite. Nach dem Stand der heutigen Forschung kann festgestellt werden, daß die Einsammlung der Bücher aus verschiedenen Kirchen, Pfarren und Privatbesitzern von ihm selbst organisiert wurde. Er hat mehr als 400 Bände in die Bibliothek der Leutschaer St. Jakob Kirche gebracht. Damit ist es ihm gelungen, die erste öffentliche Bibliothek in Leutschau zu errichten. Nach seinem Tode wurde die Bibliothek nicht mehr vermehrt. Eine der letzten Erwerbungen ist das Werk mit den Paulus-Kommentaren des Erasmus von Rotterdam aus dem Jahre 1521 (Nr. 216). Eine spätere Eintragung gibt die Leutschauer Bibliothek an (*Ex Bibliotheca Leutschoviensi*). Wenn auch nicht mehr vermehrt, die Bibliothek wurde vermutlich auch im frühen 17. Jahrhundert benützt.

Über den zweitgrößten Buchbesitz der Zips verfügte *Georg Molner*. Er wurde in Leutschau geboren, studierte in Ausland und war in der Zips tätig, zwischen 1528 und 1544 der Senior der Bruderschaft der 24 Zipser Pfarren. 27 Bände aus seinem Buchbesitz sind heute in dem Batthyaneum zu finden: Ein Kodex, 7 Inkunabeln und 19 Druckwerke aus dem 16. Jahrhundert. Sein Vermerk ist relativ kurz: *Georgii Molneri sum*.

Auch der Leutschauer Priester *Caspar Polier* hatte eine ziemlich große Privatbibliothek. Aus seinem Buchbesitz sind uns heute 10 Bände bekannt.

An der Vermehrung der Bibliothek der Leutschauer St. Jakob Kirche waren alle Buchsammler beteiligt. Diesmal ist es uns gelungen, aus den heute vorhandenen 263 Bänden der Leutschauer Bibliothek 116 Bände identifizieren zu können. Aufgrund der Forschungsergebnisse kann man auf ein reges Interesse für die Bücher in Leutschau im Mittelalter schließen.

Übersetzt von Péter Ötvös